

Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2017–2032

Käännös: Pimma Ähman

Kansikuva: Kylmäluoman retkeilualueen harjumaisemaa. Kuva:
Eevamaria Harala/ Metsähallitus

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa, 2017

ISSN-L 1796-2943

ISSN (verkkójulkaisu) 1796-2943

ISBN 978-952-295-211-0 (pdf)

Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2017–2032

METSÄHALLITUS

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	21.12.2017
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	4.12.2017
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIARINUMERO	MH4575/2015/06.02.03
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Valtion retkeilyalue, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Kylmäluoman retkeilyalue		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Kylmäluoma FI1105413		
ALUEYKSIKKÖ	Vastuullinen toteuttaja Pohjanmaan Luontopalvelut; yhteistyössä muiden tulosyksiköiden kanssa		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2017–2032		
TIIVISTELMÄ	<p>Suunnitelma kattaa Taivalkosken kunnassa sijaitsevan Kylmäluoman retkeilyalueen, joka kuuluu kokonaisuudessaan Kylmäluoman Natura-alueeseen (FI1105413) Suunnittelualueen pinta-ala on 7 322 ha, josta n.1 010 ha on vesialuetta.</p> <p>Kylmäluoman retkeilyalue on harjujen halkoma erämaisten metsien ja soiden alue. Pääosa alueesta on aktiivisen virkistyskäytön ulkopuolella olevaa luonnontilaista aluetta, toisaalta osa alueesta on metsätaloustaloudessa. Retkeily- ja matkailukäyttö keskittyvät leirintäalueen ympäristöön. Kylmäluoma on myös tärkeä kalastus- ja metsästyskohde.</p> <p>Kylmäluoman retkeilyalueen arvoja kuvaavaa on sen rauhallinen sijainti sekä luonnontilaisuuden, retkeilyn, eräilyn ja metsätaloustoimenpiteiden hyvin yhteensovitettu historia. Arvoiksi nousivat alueen luonto, virkistyskäyttö, matkailun yritystoiminta, metsätaloustaloudessa sekä erätaloustaloudessa. Alueella tulee näkymään metsälain uudistuminen, joka monipuolistaa metsätaloudessa sallittuja menetelmiä, sekä Hossan kansallispuiston perustaminen, joka ohjaa lisää kävijöitä ja kysyntää myös Kylmäluomalle – niin retkeilemään, harjoittamaan virkistyskalastusta kuin pienriistan metsästyksenkin.</p> <p>Keskeisiin arvoihin kohdistuvat uhkat on analysoitu, ja suunnitelmassa on asetettu päämäärät uhkien torjumiseksi sekä alueen kehittämiseksi. Arvojen turvaamiseksi asetettiin kaksi päämäärää: ”Alue on luonnonmetsiltään ja soiltaan luonnontilainen ja edustava; harjumetsät ovat monimuotoisia ja maisemallisesti arvokkaita; metsätaloustalouksien osalta monimuotoinen ja yleisesti hyväksytty kohde” ja ”Retkeilyalue on toimiva ja turvallinen kaikille käyttömuodoille”. Niiden tavoite on pitää alue turvallisena ja toimivana niin kaikille sen luontoarvoille kuin kaikille sen käyttömuodoillekin. Alueen kehittämiseksi asetettiin yksi päämäärä ”Alue on houkutteleva käyntikohde, joka tukee ja täydentää Hossan kansallispuistoa”, joka linjaa toimintoja alueen kaikelle kehittämiselle reittien ja rakenteiden ylläpidosta matkailuyrittäjien toimintamahdollisuuksiin.</p> <p>Luonnonsuojelun toimenpiteillä parannetaan luonnon monimuotoisuutta ja luonnontilaa mm. ennallistamalla soita ja pitämällä yllä alueen palojatkumoa.</p> <p>Virkistyskäytön ja matkailun olosuhteita parannetaan huolehtimalla rakenteiden kunnosta ja parantamalla yrittäjien toimintamahdollisuuksia alueella. Alueen kehittämisen tavoitteena on ohjata resurssit tarkoituksenmukaisille kohteille ja tarjota yrittäjille mahdollisuuksia ylläpitää itselleen tarpeellisia rakenteita, mikäli ne eivät ole jokamieskäytölle oleellisia. Alueella kulkevien kunnan reittien ylläpito ja kehittäminen hoidetaan sopimuksin.</p> <p>Metsästyskäytäntöjä ei muuteta, mutta kalastusta alueella kehitetään meneillään olevassa ”Isoja elämyksiä Pohjolan kalavesillä” -hankkeessa. Hanke muuttaa Kylmäluomajärven kalastusjärjestelyjä. Kalanistutukset alueen vesiin jatkuvat.</p> <p>Hallinnollisia toimenpiteitä ovat sidosryhmien kanssa käytävät neuvottelut alueen uusista käyttömuodoista ja toiminnasta niin, että onnistutaa ohjaamaan toisiaan häiritsevät käyttömuodot sopiville alueille; sekä Metsähallituksen sisäisen yhteistyöryhmän perustaminen alueen hallinnoimiseksi. Yhteistyöryhmä vastaa Metsähallituksen retkeilyalueilla olevaan alueen yhteisen hallinnoinnin haasteeseen: retkeilyalueilla on sisäinen kolmen tahon yhteishuoltajuus, joka vaikeuttaa kokonaiskuvan ylläpitoa.</p> <p>Alue on jaettu kolmeen vyöhykkeeseen: Puisto-osa, Aarniosa ja Talousosa. Puisto-osaan keskittyy palvelutarjonta ja yritystoiminta sekä suurin osa kaikesta virkistyskäytöstä. Aarniosa säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena, ja sen pääkäyttäjryhmänä ovat eräilijät, joskin alueella kulkee myös osa retkeilypoluista. Talousosalla harjoitetaan virkistyskäytön huomioivaa metsätaloutta.</p>		
AVAINSANAT	Kylmäluoma, retkeilyalue, hoito- ja käyttösuunnitelmat		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman ovat laatineet (Luontopalvelut): Eevamaria Harala, Markku Lehtelä, Kari Sarajärvi, Vesa Simonen, Timo Eskola, Päivi Tervonen; (Metsähallitus Metsätalous Oy): Joonas Jaakkola, Hannu Tolonen; (Kiinteistökehitys): Risto Jäntti.		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 161		
ISSN-L	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-211-0
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943		
SIVUMÄÄRÄ	89 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, Luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	21.12.2017
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	4.12.2017
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH4575/2015/06.02.03
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	Statens strövområde, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN			
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Kylmäluoma FI1105413		
REGIONENHET	Ansvarig för genomförandet Österbottens naturtjänster; i samarbete med övriga resultatenheter.		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Kylmäluoma strövområde 2017		
SAMMANDRAG	<p>Planen omfattar Kylmäluoma strövområde i Taivalkoski kommun. Strövområdet ingår i sin helhet i Kylmäluoma Naturaområde (FI1105413). Planeringsområdets areal är 7 322 ha, varav ca 1 010 ha är vattenområde.</p> <p>Kylmäluoma strövområde består av ödemarksartade skogar och myrar genomskurna av åsar. Huvudparten av området består av områden i naturtillstånd som inte används för aktivt rekreativt bruk och en del av det utnyttjas för skogsbruk. Friluftslivet och turismen är koncentrerade till campingområdet med omgivning. Kylmäluoma är också ett viktigt område för fiske och jakt.</p> <p>Kylmäluoma strövområdes värden präglas av områdets lugna läge och dess historia - av hur väl man lyckats sammanjämka naturtillstånd, friluftsliv, jakt, fiske och skogsbruksåtgärder i området. Till centrala värden utsågs områdets natur, rekreativt bruk, företagsverksamhet inom turism, skogsbruk och jakt och fiske. Skogslagsreformen kommer att synas i området, eftersom den möjliggör mångsidigare metoder inom skogsbruket. Även inrättandet av Hossa nationalpark har en inverkan, då fler besökare styrs till Kylmäluoma och efterfrågan ökar – både vad gäller friluftsliv, fritidsfiske och småviltsjakt.</p> <p>Hoten mot de centrala värdena har analyserats, och i planen har uppställts målsättningar för att bekämpa hotfaktorerna och utveckla området. Två målsättningar ställdes upp för att trygga värdena: "Områdets naturskogar och myrar är i naturtillstånd och representativa; åsskogarna är mångsidiga och uppvisar värdefulla landskap; mångsidigt och allmänt godtagbart objekt vad gäller skogsbruksområdena" och "Strövområdet är välfungerande och tryggt för alla användningssätt". Målet är att hålla området tryggt och fungerande vad gäller såväl naturvärdena som alla de olika användningssätten. För utvecklingen av området uppställde man ett mål: "Området är ett attraktivt besöksmål som stöder och kompletterar Hossa nationalpark". Här utstakas riklinjen för utvecklingen av alla verksamheter i området, från underhåll av leder och konstruktioner till verksamhetsmöjligheter för turistföretagare.</p> <p>Med hjälp av åtgärder inom naturskydd förbättras den biologiska mångfalden och naturtillståndet bl.a. genom restaurering av myrar och upprätthållande av områdets brandkontinuum.</p> <p>Förutsättningarna för rekreativt bruk och turism förbättras genom att man underhåller servicestrukturen och förbättrar företagarnas verksamhetsmöjligheter i området. Målet för utvecklingen av området är att rikta resurser till ändamålsenliga objekt och erbjuda företagarna en möjlighet att upprätthålla för dem nödvändiga konstruktioner ifall dessa inte är viktiga för allmansbruk. Underhållet och utvecklingen av kommunens leder i området sköts med avtal.</p> <p>Jaktpraxisen ändras inte, men fisket i området utvecklas inom ett pågående fiskeprojekt ("Isoja elämyksiä Pohjolan vesillä"). Jaktpraxisen i Kylmäluoma kommer att ändras i och med projektet. Utplanteringen av fisk kommer att fortsätta.</p> <p>Åtgärder inom förvaltningen kommer att vara förhandlingar med intressentgrupperna om områdets nya användningssätt och verksamhet så att man lyckas styra användningsformer som stör varandra till lämpliga områden. Därtill kommer man att grunda en intern samarbetsgrupp inom Forststyrelsen för förvaltningen av området. Dyliga samarbetsgrupper ansvarar för att ta fram en gemensam förvaltning för Forststyrelsens strövområden: strövområdena förvaltas av tre interna aktörer inom Forststyrelsen, vilket gör det svårare att skapa en helhetsbild.</p> <p>Området är indelat i tre zoner: parkzonen, ödemarkszonen och ekonomizonen. Till parkzonen koncentreras tjänsterna och företagsverksamheten samt största delen av allt rekreativt bruk. Ödemarkszonen bevaras så nära naturtillståndet som möjligt, och den huvudsakliga användargruppen består av fiskare och jägare, även om det finns en del friluftsstigar i denna zon. I ekonomizonen idkas skogsbruk som tar hänsyn till rekreativt bruket.</p>		
NYCKELORD	Kylmäluoma, strövområde, skötsel- och användningsplan		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har utarbetats av (Naturtjänsterna): Eevamaria Harala, Markku Lehtelä, Kari Sarajärvi, Vesa Simonen, Timo Eskola, Päivi Tervonen; (Forststyrelsens skogsbruksaktiebolag Metsätalous Oy): Joona Jaakkola, Hannu Tolonen; (Fastighetsutveckling): Risto Jäntti.		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublicationer. Serie C 161		
ISSN-L	1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-211-0
ISSN (ONLINE)	1796-2943		
SIDANTAL	89 s.	SPRAK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

SISÄLLYS

YHTEENVETO	7
NYKYTILAN KUVAUS.....	11
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	11
2 Perustamistarkoitus.....	15
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia.....	16
4 Luontodirektiivin luontotyypit.....	17
5 Lajisto	20
6 Kulttuuriperintö	21
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	23
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	27
8 Erätalous	28
9 Tutkimus.....	31
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	32
10B Poronhoito.....	34
KESKEISET ARVOT JA UHAT	35
11 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot sekä uhkat.....	35
TAVOITTEEN ASETTELU	38
12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta	38
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke.....	45
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke.....	46
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	47
TOTEUTUS	48
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	48
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	49
16 Erätalouden toimenpiteet	50
17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	52
17B Poronhoidon toimenpiteet.....	54
18 Hallinto	55
19 Resurssit	57
20 Osallistaminen.....	58
LÄHTEET	59
LIITTEET	60
Liite 1 Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman kartat	61
Liite 2 Ote maakuntakaavakartasta.....	69
Liite 3 Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit	71
Liite 4 Lausuntokooste	74

YHTEENVETO

Suunnittelualueen nimi, sijainti ja pinta-ala

Suunnitelma kattaa Taivalkosken kunnassa sijaitsevan Kylmäluoman retkeilyalueen, joka kuuluu kokonaisuudessaan Kylmäluoman Natura-alueeseen (FI1105413). Suunnittelualueen pinta-ala on 7 322 ha.

I Nykytilan kuvaus

Kylmäluoman retkeilyalue on harjujen halkoma erämaisten metsien ja soiden alue. Pääosa alueesta on aktiivisen virkistyskäytön ulkopuolella olevaa luonnontilaista aluetta, toisaalta osa alueesta on metsätaloustaloudessa. Retkeily- ja matkailukäyttö keskittyvät leirintäalueen ympäristöön. Kylmäluoma on myös tärkeä kalastus- ja metsästyskohde.

Koko suunnittelualue kuuluu Kylmäluoman retkeilyalueeseen, jossa laakeat aapasuot vaihtuvat mäntyvoittoisiksi, kapeiksi ja jyrkkäpiirteisiksi harjuiksi. Harjuilta löytyy lukuisten supprien seasta pohjoista luonnonmetsää, ja puiden rungoilla kasvaa useita vanhan metsän biotooppiin sidonnaisia, uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja, kuten kääpiä. Kylmäluoman karuista, kirkasvetisistä suppajärvistä ja -lammista löytyy mm. siikaa, muikkua ja ahventa ja vesistöt ovat saalistusalueita ja pesäpaikkoja myös silmälläpidettäville kalasääskelle ja kaakurille.

Retkeilyalueen retkeilyreitit soveltuvat ennen kaikkea päiväretkelyyn useine rengasreitteineen, joihin kuuluu myös Kylmäluoman luontopolku. Alue tarjoaa mahdollisuuksia myös useamman päivän vaelluksille reittejä yhdistelemällä. Retkeilyalueelta lähtee yhdysreittejä niin Taivalkosken kuntakeskukseen ja sitä kautta Syötteen kansallispuistoon kuin myös itään Hossan kansallispuistoon. Talvella alueella voi liikkua vaikka hiihtäen, ja alueen läpi kulkevat Taivalkosken ja Etelä-Kuusamon moottorikelkkaurat. Kesäisin Kylmäluoman vesistöt tarjoavat mahdollisuuden luonnosta nauttimiseen myös meloen ja soutaen; alue on myös suosittu kalastuskohde. Kuten muillakin valtion retkeilyalueilla, Kylmäluomalla harjoitetaan myös metsätaloutta. Retkeilyalueilla metsien käsittelyn päämääränä on puun saannin ohella säilyttää luonnon monimuotoisuus ja puuston elinvoimaisuus sekä lisätä eri-ikäisiä metsiä. Retkeilyalueen perustana olevan ulkoilulain mukaisesti metsätalouden harjoittaminen järjestetään niin, että ulkoilutoiminnan tarpeet tulevat riittävästi huomioituiksi. Alueella harjoitetaan myös porotaloutta.

II Keskeiset arvot ja uhat

Kylmäluoman retkeilyalueen arvoja ja uhkia kuvaavaa on sen rauhallinen sijainti sekä luonnontilaisuuden, retkeilyn, eräilyn ja metsätaloustoimien hyvin yhteensovitetty historia. Arvoiksi nousivat *alueen luonto, virkistyskäyttö, matkailun yritystoiminta, metsätaloustaloudessa sallittuja menetelmiä sekä Hossan kansallispuiston perustaminen*, joka ohjannee lisää kävijöitä ja tarjontaa myös Kylmäluomalle – niin retkeilemään, harjoittamaan virkistyskalastusta kuin pienriistan metsästyksenkin.

Merkittävää uhkaa alueella aiheuttaa lähinnä rakenteiden kunto. Haasteena alueella on myös Metsähallituksen retkeilyalueille tyypillinen sisäinen kolmen tahon yhteishuoltajuus, joka vaikeuttaa kokonaiskuvan ylläpitoa, sekä vallalla oleva toimintatapa lyhyehköissä vuokrasopimuksissa ja rakenteiden omistajuudessa, jotka vaikeuttavat yrittäjien mahdollisuuksia sitoutua ja kehittää toimintaansa.

III Tavoitteen asettelu

Suunnitelman päämäärät

Suunnitelmalle määritettyjen arvojen turvaamiseksi asetettiin kaksi päämäärää: ”Alue on luonnonmetsiltään ja soiltaan luonnontilainen ja edustava; harjumetsät ovat monimuotoisia ja maisemallisesti arvokkaita; metsätalousalueiden osalta monimuotoinen ja yleisesti hyväksytty kohde” ja ”Retkeilyalue on toimiva ja turvallinen kaikille käyttömuodoille”. Niiden tavoite on pitää alue turvallisena ja toimivana niin kaikille sen luontoarvoille kuin kaikille sen käyttömuodoillekin.

Alueen kehittämiseksi asetettiin yksi päämäärä ”Alue on houkutteleva käyntikohde, joka tukee ja täydentää Hossan kansallispuistoa”, joka linjaa toimintoja alueen kaikelle kehittämiselle reittien ja rakenteiden ylläpidosta matkailuyrittäjien toimintamahdollisuuksiin.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Alue jaettiin kolmeen vyöhykkeeseen: Puisto-osa, Aarniosa ja Talousosa. Puisto-osaan keskittyy palvelutarjonta ja yritystoiminta sekä suurin osa kaikesta virkistyskäytöstä. Aarniosa säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena, ja sen pääkäyttäjiryhmänä ovat eräilijät, joskin alueella kulkee myös osa retkeilypoluista. Talousosalla harjoitetaan virkistyskäytön huomioivaa metsätaloutta.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Luonnonsuojelun toimenpiteillä parannetaan luonnon monimuotoisuutta ja luonnontilaa mm. ennallistamalla soita ja pitämällä yllä alueen palojatkumoa.

Virkistyskäytön ja matkailun olosuhteita parannetaan huolehtimalla rakenteiden kunnosta ja parantamalla yrittäjien toimintamahdollisuuksia alueella. Alueen kehittämisen tavoitteena on ohjata resurssit tarkoituksenmukaisille kohteille ja tarjota yrittäjille mahdollisuuksia ylläpitää itselleen tarpeellisia rakenteita, mikäli ne eivät ole jokamieskäytölle oleellisia. Alueella kulkevien kunnan reittien ylläpito ja kehittäminen hoidetaan sopimuksin.

Metsästyskäytäntöjä ei muuteta, mutta kalastusta alueella kehitetään meneillään olevassa ”Isoja elämyksiä Pohjolan kalavesillä” -hankkeessa. Hanke muuttaa Kylmäluomajärven kalastusjärjestelyjä. Kalanistutukset alueen vesiin jatkuvat.

Hallinnollisia toimenpiteitä ovat sidosryhmien kanssa neuvottelut alueen uusista käyttömuodoista ja toiminnasta sekä Metsähallituksen sisäisen yhteistyöryhmän perustaminen alueen hallinnoimiseksi.

Ympäristövaikutusten arviointi ja seuranta

Suunnitelman vaikutuksia alueen ympäristöön on arvioitu kaikkien tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta. Arvioinnissa kuvattiin niiden arvioidut ekologiset, sosiokulttuuriset ja taloudelliset vaikutukset sekä esitettiin aiheuttavia riskejä ja keinoja niiden torjumiseksi. Arvioinnin perusteella alueen ekologinen tila jopa paranee nykyisestä, ja matkailun ja virkistyskäytön mahdollisia häiriötekijöitä ja kuluttavuutta seurataan aktiivisesti ja niihin pystytään vaikuttamaan nopeasti.

Vahvistaminen

Metsähallituksen johtoryhmä on vahvistanut Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman kokouksessaan 4.12.2017.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön, metsätalouskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

I NYKYTILAN KUVAUS	9. Tutkimus	IV TOTEUTUS	22. Toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seuranta
1. Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	10. Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	14. Luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	VI LÄHTEET
2. Perustamistarkoitus	II KESKEISET ARVOT JA UHAT	15. Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	Lähteet
3. Eloton luonto: vesistöt ja geologia	11. Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhat	16. Erätalouden toimenpiteet	VII LIITTEET
4. Natura 2000 -luontotyytit	III TAVOITTEEN ASETTELU	17. Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Liite 1. Kartat
5. Lajisto	12. Uhkatekijöiden torjuminen, päämäärät ja kehittämismahdollisuudet	18. Hallinto	Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta
6. Kulttuuriperintö	13A. Vyöhykejako: retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	19. Resurssit	Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit
7A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	13B. Vyöhykejako: syrjävyöhyke	20. Osallistuminen	Liite 4. Lausunntokooste
7B. Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	13C. Vyöhykejako: rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	V YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA SEURANTA	
8. Erätalous		21. Ympäristövaikutusten arviointi	

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne			
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisien kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle. Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 1.		
Suunnittelualan nimi	Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2017–2032	Pinta-ala (ha)	7 367,27
		Josta vesialuetta (ha)	1 014,31
Maakunta	Kunta		
17 - Pohjois-Pohjanmaan maakunta	832 - Taivalkoski		
Suunnittelualan yleiskuvaus			
<p>Kylmäluoman retkeilyalue on harjujen halkoma erämaisten metsien ja soiden alue. Pääosa alueesta on aktiivisen virkistyskäytön ulkopuolella olevaa luonnontilaista aluetta, toisaalta osa alueesta on metsätalouksikäytössä. Retkeily- ja matkailukäyttö keskittyvät leirintäalueen ympäristöön. Kylmäluoma on myös tärkeä kalastus- ja metsästyskohde.</p> <p>Koko suunnitteluala kuuluu Kylmäluoman retkeilyalueeseen, jossa laakeat aapasuot vaihtuvat mäntyvoittoisiksi, kapeiksi ja jyrkkäpiirteisiksi harjuiksi. Harjuilta löytyy lukuisien supprien seasta pohjoista luonnonmetsää, ja puiden rungoilla kasvaa useita vanhan metsän biotooppiin sidonnaisia, uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja, kuten kääpiä. Kylmäluoman karuista, kirkasvetisistä suppajärvistä ja -lammista löytyy mm. siikaa, muikkua ja ahventa, ja vesistöt ovat saalistusalueita ja pesäpaikkoja myös silmälläpidettäville kalasääskelle ja kaakkurille.</p> <p>Retkeilyalueen retkeilyreitit soveltuvat ennen kaikkea päiväretkeilyyn useine rengasreitteineen, joihin kuuluu myös Kylmäluoman luontopolku. Alue tarjoaa mahdollisuuksia myös useamman päivän vaelluksille reittejä yhdistelemällä. Retkeilyalueelta lähtee yhdysreittejä niin Taivalkosken kuntakeskukseen ja sitä kautta Syötteen kansallispuistoon kuin myös itään Hossan kansallispuistoon. Talvella alueella voi liikkua vaikka hiihtäen, ja alueen läpi kulkevat Taivalkosken ja Etelä-Kuusamon moottorikelkkaurat. Kesäisin Kylmäluoman vesistöt tarjoavat mahdollisuuden luonnosta nauttimiseen meloen ja soutaen; alue on myös suosittu kalastuskohde. Alueella harjoitetaan myös porotaloutta.</p> <p>Kuten muillakin valtion retkeilyalueilla, Kylmäluomalla harjoitetaan myös metsätaloutta. Retkeilyalueilla metsien käsittelyn päämääränä on puun tuotannon ohella säilyttää luonnon monimuotoisuus ja puuston elinvoimaisuus sekä lisätä eri-ikäisiä metsiä. Retkeilyalueen perustana olevan ulkoilulain mukaisesti metsätalouden harjoittaminen järjestetään niin, että ulkoilutoiminnan tarpeet tulevat riittävästi huomioiduiksi. Lisäksi alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon, joten alueen käytössä huomioidaan myös Naturan perusteena olevat luontoarvot turvaamalla luonnon omien prosessien kehitys.</p> <p>Kartassa 1 on esitetty Kylmäluoman retkeilyalueen sijainti ja maankäyttökohteet.</p>			

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet					
Nimi	Koodi	Tyyppi	Toteutustapa	Suunnitelman kattama alue (ha)	Osuus Natura-alueesta (%)
Kylmäluoma	F11105413	634 - SAC-alue	ulkoilulaki	7 335,44	100,0

Suunnittelualueen maankäyttö						
Perustetut suojelualueet	Kohdetyyppi			Perustamisajankohta	Suunnitelman kattama alue (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
Kylmäluoman retkeilyalue	312 - Valtion retkeilyalue			1979	7 322,12	
Muut alueet	Kpl	Suunnitelman kattama alue(ha)	Lisätietoja			
999 - Muut alueet		45,15	N.10 ha kiinteistö 832-401-86-7, jota suunnitelma ei koske. Muu on rajojen epätarkkuuksia.			

Saamelaiden kotiseutualueet
Suunnittelualue sijaitsee saamelaiden kotiseutualueella
Ei ollenkaan

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualueetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (1)	2006	100	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan päivitys on meneillään, ja tämä kaava on voimassa niiltä osin kuin siinä esitettyjä teemoja ei ole käsitelty 1. tai 2. vaihemaakuntakaavassa. Alue on kokonaisuudessaan virkistysaluetta (V, seudullisesti merkittävä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalue; suunnittelumääräys: maankäyttöä suunnitellessa erityishuomiota virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen) ja Natura-alueita. Alueelle sijoittuu pohjavesialue (1. tai 2. luokka), arvokas harjualue (MY-hs, harjensuojeluohjelman alue) sekä arvokas vesistö (av, lohikannan elvytysohjelmaan sisältyvä pääuoma tai uhanalaisen eliölajiston kannalta erityisen arvokas vesistö). Alueella on viisi muinaismuistokohdetta (kiinteät muinaisjäännekohteet). Alueen halki kulkee moottorikelkkailureitti. Alue sisältyy Kylmäluoma–Jokijärvi–Hossa matkailun vetovoima-alue / matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueeseen (mv7, valtakunnallisesti merkittävä aluekokonaisuus), Koko alue sijaitsee poronhoitoalueella.

Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava (9)	2015	100	Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava koskee energiantuotantoa ja -siirtoa, kaupan palvelurakennetta ja aluerakennetta, luonnonympäristöä ja liikennejärjestelmää. Vaihemaakuntakaavassa alue on kokonaisuudessaan Natura 2000 -verkoston aluetta, ja sen sisällä on osittain kaksi tuuli- ja rantakerrostumaa (ge-3).
Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava (10)	2017	100	Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava koskee mm. virkistys- ja matkailualueita. Alue on virkistysaluetta (V, seudullisesti merkittävä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalue; aluetta koskee MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus; suunnitelmääräys: maankäyttöä suunnitellessa erityishuomiota virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen sekä alueen eri käyttömuotojen tarkoituksenmukaiseen yhteensovittamiseen). Alueella on kuusitoista muinaismuistokohdetta (kiinteät muinaisjäännekohteet; maankäytön suunnitelmista pyydyttävä museoviranomaisen lausunto). Alueen halki kulkee tärkeä ulkoilu- tai retkeilyreitti (ylimaakunnallinen ulkoilu- tai retkeilyreitti) sekä moottorikelkkailureitti- tai ura (olemassa olevat tai suunnitellut pääreitit). Alue sisältyy Kylmäluoma–Jokijärvi–Hossa matkailun vetovoima-alue / matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueeseen (mv7, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä aluekokonaisuus).
Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava (11)		100	Vireillä oleva Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava koskee mm. pohjavesi- ja kiviainesalueita, mineraalipotentiali- ja kaivosalueita, tuulivoima-alueiden tarkistuksia sekä muiden maakuntakaavamerkintöjen päivytystä. Vaihemaakuntakaavassa alueelle sijoittuu pohjavesialue (1. tai 2. luokka), ja arvokas vesistö (av, lohikannan elvytysohjelmaan sisältyvä pääuoma tai uhanalaisen eliölajiston kannalta erityisen arvokas vesistö). Koko alue sijaitsee poronhoitoalueella.
Polojärvi-Valkeisen rantakaava (3)	1999	1	Kaava kattaa n.70 ha leirintäalueen eteläpuolista Valkeisen rantaa. Pääosa alueesta on retkeily- ja ulkoilualueita, ja alueella on useampi alueellinen ulkoilureitti. Lisäksi alueella on kaksi merkintää RA-2 loma-asuntojen korttelialue yhteisranta-alueille rakennuspaikoille rakennusoikeuksin 500 ja 800 kerrosneliometriä. Rakennusoikeutta ei ole käytetty, ja mikäli kaava otetaan käyttöön, on selvitettävä, onko tarvetta tehdä naturavaikutusten arviointi.
Kylmäluoman leirintäalue (2)	1992	0,60	Kaava kattaa n.45 ha leirintäalueen. Kaava ohjaa virkistystä palvelevan retkeily- ja ulkoilualueen sekä ulkoilu- ja virkistyspalvelualueen sekä ulkoilureittien lisäksi matkailua palvelevien rakennusten (RM), sekä telttailu- ja leirintäalueiden (RT-1) sijoittumisen alueella. Kaava on pääosin toteutettu.
Suunnitelma: luonnonsuojeluhallinto			
Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa suunnittelualueesta (%)	Suunnittelualueita koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma (4)	2004	100	Suunnitelmassa on käyty läpi kattavasti alueen silloinen nykytila sekä sen kehittämissuunnitelmat. Lisäksi on kirjattu Natura-luontotyyppien ja metsätalousmaan käsittelytavat ja ohjattu näitä, kuten muutakin käyttöä, erilaisilla maankäyttövyöhykkeillä.
Kylmäluoman retkeilyalueen palojatkumosuunnitelma (7)	2016	100	Suunnitelmassa on esitetty alueen poltettavat metsäkuviot noin 50 vuoden ajalle. Tavoitteena on polttamisen avulla palauttaa puuston luontaiset rakennepiirteet metsätalouskäytössä olleille alueille, turvata palaneesta puusta riippuvaisen lajiston säilyminen sekä paloalojen jatkumo alueella.

Suunnitelma: MH / MT / ulkoinen			
Nimi	Hyväksymis- vuosi	Kattaa suunnittelu- alueesta (%)	Suunnittelualueita koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjanmaan luonnonvarasuunnitelman väli-tarkastus, Kausi 2011–2016 (5)	2011	100	Alue kuuluu luonnonvarasuunnitelman Koillismaan osa-alueeseen. Alueesta ei ole suunnitelmassa luonnonsuojelun tai virkistyskäytön osalta erillismainintaa, mutta Metsävara-analysissä Kylmäluoman retkeilyalue jätettiin pois tämän suunnitelman laskennasta ja sille on laadittu oma suunnitelma alueen omien kehittämistarpeiden ja -tavoitteiden paremmaksi huomioonottamiseksi. Virkistyskäyttö on mahdollista jokamiehenoikeuksiin perustuen. Valtion maat ja vedet ovat metsästäjien ja kalastajien käytössä: metsästysoikeus annetaan luvalla, ja mm. Taivalkoskella paikallisilla asukkailla on vapaa metsästysoikeus valtion mailla. Alueella harjoitetaan porotaloutta.
Kylmäluoman retkeily-alueen hakkuiden onnistuminen 2004–2014 sekä metsien käsittelyn muutostarpeet (8)	2015	100	Opinnäytetyössä selvitettiin, miten metsien käsittelyn toimenpiteet ovat onnistuneet niille asetettujen kriteerien ja alueen eri toimijoiden näkökulmasta sekä minkälaisia muutostarpeita metsien käsittelyyn kohdistuu

Alueen asema osana toiminnallisia verkostoja/alueita

Kylmäluoma on osa Koillismaan Natura-alueverkostoa ja kuuluu Fennoskandian Vihreään Vyöhykkeeseen. Alue on kokonaan maakuntakaavan virkistysaluetta (V, seudullisesti merkittävä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalue; suunnittelumääräys: maankäyttöä suunnitelmassa erityishuomiota virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen, rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukainen ympäristökeskuksen lausunto) sekä kuuluu Kylmäluoma–Jokijärvi–Hossa matkailun vetovoima-alue / matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueeseen (mv7, valtakunnallisesti merkittävä aluekokonaisuus). Alue on sijaintinsa puolesta hyvin toiminnallisesti kytkettävissä Hossan sekä Taivalkosken keskustan ja Syötteen alueisiin.

Perustietojen yhteenveto

Kylmäluoman retkeilyalue on perustettu ulkoilulain nojalla v.1979 (valtioneuvoston päätös Kylmäluoman ja Hossan retkeilyalueiden perustamisesta N:o 758), ja se kuuluu kokonaisuudessaan Kylmäluoman Natura-alueeseen (FI1105413). Alue on kokonaan maakuntakaavan virkistysaluetta sekä kuuluu Kylmäluoma–Jokijärvi–Hossa matkailun vetovoima-alue / matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealueeseen. Alue on sijaintinsa puolesta hyvin toiminnallisesti kytkettävissä Hossan sekä Taivalkosken keskustan ja Syötteen alueisiin.

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Pääpiirteittäin

Lisätietoja

Edellisessä HKS:ssä ei nähty tarpeelliseksi asettaa toimenpidesuunnitelmia. Suunnitelman mukaisesti alueen kävijämäärää on seurattu kävijätutkimuksilla ja kuluneisuutta alueen normaalien huoltojen yhteydessä. Aluetta on kehitetty kysyntälähtöisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Kysyntä ei ole ollut suurta, joten sidosryhmäyhteistyö on jäänyt vähäiseksi. Myös Metsähallituksen sisäinen yhteistyö tulosalueiden välillä on jäänyt vähäiseksi, joskin tarpeen vaatiessa yhteydet toimivat. Alueella on harjoitettu metsätaloutta suunnitelman mukaisesti.

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluku II).

Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Kohdetyyppi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Kylmäluoman retkeilyalue	Valtion retkeilyalue	Ulkoilulaki (1973)	Alueen ulkoilun kannalta merkittävien käyttöarvojen turvaaminen.

Yhteenveto

Kylmäluoman retkeilyalue sijaitsee kokonaan valtion maalla, ja on perustettu 1979 ulkoilulain nojalla (valtioneuvoston päätös Kylmäluoman ja Hossan retkeilyalueiden perustamisesta N:o 758). Se kuuluu kokonaisuudessaan Natura 2000 -alueeseen Kylmäluoma FI1105413.

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen geologiaa, geomorfologiaa ja veden laatua. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa.

Vesistöt

Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)

Kylmäluoman vesistöt ovat edustavia ja valtaosin latvavesistöjä. Retkeilyalueella on ojituksia niukasti, joten vesistöt valuma-alueineen ovat luonnontilaisia. Vallitsevina ovat harjumuodostumien läheisyydessä sijaitsevat karut kirkasvetiset järvet ja lammet. Myös soiden ympäröimät humuspitoiset järvet ja lammet sekä alueen virtavedet (joet, purot) ovat pitkälti luonnontilaisia. Kylmäluoman retkeilyalueen itäosan vesistöt Polojärvi ja Sarvi kuuluvat Pohjolan Voiman Irni-, Polo- ja Kerojärven vesivoiman säännöstelyvesistöihin.

Kuvaus alueen pohjavesistä

Alueen halki kulkee harjumuodostelmien mukaisesti laajat ensimmäisen ja toisen luokat pohjavesialueet varsinaisine muodostumisalueineen. Alueen itäosat ovat parhaita pohjavesialueita, muuttuen toisen luokan alueesta lounaisosan kolmannen luokan alueisiin. Harjumuodostumien läheisyydessä on monin paikoin lähteitä ja tihkupintoja.

Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne.)

Alueelta ei oteta pohjavettä. Pohjavesialueen järvissä ei harjoiteta kalankasvatusta.

Pinta-alat ja osuus alueesta			Pintavesien tila (% pinta-alasta)		Muuta	
Nimi	ha	%				
			Erinomainen/hyvä	2,9	☐	VPD:n mukainen suojelualuekisterikohde
Järvet p-ala	1 011,79	13,7	Tyydyttävä	0,0	☐	Koskiensuojelukohde
Joet p-ala	2,52	0,0	Välttävä/huono	0,0	☐	Voimakkaasti muutettu vesistö
Merialueet p-ala	0,00	0,0	Ei tietoa	97,1	☒	Säännöstelty vesistö

Geologia

Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)

Alueen kallioperä on pääosin granodioriittista gneissia, jossa on graniittijuonia. Gneissit ja graniitit ovat happamia ja Suomen yleisimpiä kivilajeja.

Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)

Maaperä on pääasiassa jäätikön alle kasautunutta pohjamooreenia ja turvetta. Aluetta halkoo kaakkois-koillisuuntainen Hukanharju, joka jatkuu itä-länsisuuntaisena Valkeisenharju–Kylmäluomanharju-harjujaksona. Alueen harjut ovat osa Perämereltä Venäjälle ulottuvaa harjujaksoa. Alueen etelä- ja itäosassa sijaitsee myös valtakunnallisesti arvokkaita tuuli- ja rantakerrostumia (TUU-11-123, TUU-11-124).

4 Luontodirektiivin luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Sisältö	Lomakkeella kuvataan luontodirektiivin luontotyypit koko suunnittelualueella, luontotyyppien pinta-alat ja edustavuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.

Luontotyyppi	Prior	Inventoitu pinta-ala (ha)	Arvioitu pinta-ala (ha)	Kokonais-pinta-ala (ha)	Edustavuus		Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
					Luokka	Syy	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
3110 - Karut kirkasvetiset järvet		741,95	0,00	741,95	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	7,21	1,0	730,35	98,4	4,39	0,6	0,00	0,0
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet		244,00	0,00	244,00	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	34,86	14,3	175,50	71,9	32,28	13,2	1,36	0,6
3260 - Pikkujoet ja purot		15,24	0,00	15,24	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	0,00	0,0	15,24	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot		28,02	0,00	28,02	B	Esiintymän koko tai muoto	0,00	0,0	22,17	79,1	5,86	20,9	0,00	0,0
7160 - Lähteet ja lähdesuot		1,77	0,00	1,77	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	0,18	10,2	0,44	24,7	1,15	65,2	0,00	0,0
7310 - Aapasuot	P	1 572,21	0,00	1 572,21	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	429,37	27,3	1 024,86	65,2	117,98	7,5	0,00	0,0
9010 - Luonnonmetsät	P	2 686,49	0,00	2 686,49	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	0,00	0,0	1 834,40	68,3	852,09	31,7	0,00	0,0
9060 - Harjumetsät		1 021,78	0,00	1 021,78	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	0,00	0,0	0,00	0,0	1 021,78	100,0	0,00	0,0
91D0 - Puustoiset suot	P	417,60	0,00	417,60	B	Muu tunnettu syy + sanallinen selitys huomiokenttään	73,91	17,7	295,57	70,8	48,12	11,5	0,00	0,0

Luontotyyppi	Suhteellinen pinta-ala	Suojelu [luonnontila]		Yleisarviointi	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	Keskeinen suojeluperuste tai -arvo	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointiajankohta
		Luokka	Syy							
3110 - Karut kirkasvetiset järvet	C	B	Ojitus	B	U1+	Naturan keskeinen suojeluperuste	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammot	C	B	Ojitus	C	U1+		Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
3260 - Pikkujoet ja purot	C	B	Ojitus	C	U2+		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot	C	B	Ei alentavia tekijöitä	C	U1-		Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
7160 - Lähteet ja lähdesuot	C	B	Ojitus	C	U2+		Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
7310 - Aapasuot	C	B	Ojitus	B	U1-	Naturan keskeinen suojeluperuste	Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
9010 - Luonnonmetsät	C	B	Metsien uudistamis- ja hoitotoimet	B	U1=	Naturan keskeinen suojeluperuste	Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
9060 - Harjumetsät	C	B	Metsien uudistamis- ja hoitotoimet	B	U2-	Naturan keskeinen suojeluperuste	Tila paranee	Ei toimenpidetarpeita	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016
91D0 - Puustoiset suot	C	B	Ojitus	B	U1-	Naturan keskeinen suojeluperuste	Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	Lehtelä Markku, Harala Eevamaria	10.11.2016

Koko Natura-aluetta koskevat pinta-aliatiedot		Luontotyyppi-inventointia koskevat pinta-aliatiedot	
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	5 872,27	Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	5 813,06
Muut luontotyypit yhteensä (ha)	1 495,00	Muut luontotyypit yhteensä (ha)	1 468,78
Yhteensä (ha)	7 367,27	Inventoimaton alue (ha)	85,43
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)	79,7		

Lisätietoja

Maastoinventointi ja kaukokartoitus tehty v.2001–2002 ja 2016. Inventoinnit saatu lähes valmiiksi vuoden 2016 aikana. N. 200 ha:n alueella tulee vielä tehdä luontotyyppi-inventointien ja kuviorajojen tarkistuksia toimenpidesuunnittelun yhteydessä.

Yhteenveto ja verkostotarkastelu

Alue on Suomen mittakaavassa merkittävä soiden, luonnonmetsien, harjujen ja karujen kirkasvetisten järvien suojelussa. Keskeisten suojeluperusteiden tilaa heikentävät lähinnä aiemmat metsätaloustoimenpiteet ja ojitukset, joiden ennallistamismahdollisuudet on selvitetty. Alue on osa Koillismaan ja Kainuun suojelualueverkostoa ja sillä on erityisesti merkitystä mäntyvaltaisten luonnontilaisten metsien suojelussa. Alue kuuluu Kylmäluoman retkeilyalueen palojatkumosuunnitelmaan (7).

Kartassa 2 ja 3 on esitetty Kylmäluoman retkeilyalueen Natura-luontotyytit sekä niiden edustavuus.

Selitykset

Edustavuus	A = A - Erinomainen edustavuus, B = B - Hyvä edustavuus, C = C - Merkittävä edustavuus, D = D - Merkityksetön edustavuus
Suhteellinen pinta-ala	A = A - $100 \geq p > 15 \%$, B = B - $15 \geq p > 2 \%$, C = C - $2 \geq p > 0 \%$
Suojelu [luonnontila]	A = A - Erinomainen suojelu, B = B - Hyvä suojelu, C = C - Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV = FV suotuisa, U1+ = U1+ epäsuotuisa-riittämätön, paraneva, U1= = U1= epäsuotuisa-riittämätön, vakaa, U1- = U1- epäsuotuisa-riittämätön, heikkenevä, U1x = U1x epäsuotuisa-riittämätön, tuntematon kehityssuunta, U2+ = U2+ epäsuotuisa-huono, paraneva, U2 = = U2 = epäsuotuisa-huono, vakaa, U2- = U2- epäsuotuisa-huono, heikkenevä, U2x = U2x epäsuotuisa-huono, tuntematon kehityssuunta, XX = XX tuntematon suojelutaso, -- = -- ei arvioitu (ko. luonnonmaantieteellisellä alueella)
Yleisarviointi	A = A - Erittäin tärkeä, B = B - Hyvin tärkeä, C = C - Merkittävä, - = - Ei arvioitu/tiedossa

5 Lajisto	
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Tarkemmat tiedot lajeista esitetään liitteessä 2.
Luokitus	Lajien lukumäärä
Erityisesti suojeltavat lajit	1
Muut uhanalaiset lajit	4
Silmälläpidettävät lajit	19
Alueellisesti uhanalaiset lajit	3
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II)	0
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (lintudirektiivin liite I ja ns. Natura-linnut)	1
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)	0
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit	0
Yhteenveto ja verkostotarkastelu	
Natura-alue on maakunnallisesti merkittävä ojittamattomien aapasoiden ja luonnontilaisten lampien kokonaisuus. Alue on osa Koillismaan ja Kainuun suojelualueverkostoa ja sillä on erityisesti merkitystä mäntyvaltaisten luonnontilaisten metsien ja mäntylahopuusta riippuvaisen lajiston, kuten lutikkakäävän ja kalkkikäävän, suojelussa. Keskeisten suojeluperustearvolajien (kalkkikääpä, lutikkakääpä) tilaa heikentää lähinnä aiemmista metsätaloustoimenpiteistä johtuva lahopuun vähäisyys. Alueella pesii kaakkureita.	

6 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.	
Alueen kuvaus, maisema		
Alueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä maisemia tai maisema-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.		
Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia		
<p>Kylmäluoman retkeilyalue on sieltä löytyneitten muinaisjäännösten ja muiden kulttuuriperintökohteiden perusteella ollut pitkällä aikavälillä lähialueen talojen ja torppien nautinta-alueita. Osa pyyntikuopista ja asuinpaikkajäänteistä on esihistorialliselta ajalta (6). Lappalaiset ja rannikon eränkävijät liikkuvat alueella 1500–1600-luvuilla, jolloin alueella ei ollut vielä vakituista asutusta. Ensimmäisinä vakituisina asukkaina nousivat savolaiset lijokea Taivalkoskelle 1600-luvun puolivälissä.</p> <p>Uudemmassa talonpoikaisesta maankäytöstä kertoo monipuolinen kohdejoukko. Niitylatojen ja tervasaunojen ja -hautojen jäänteet kertovat talonpoikaisesta nautinnasta, jälkiä on myös metsien hakkuista metsätyökämpien ja varsitien jäänteinä. Porotaloudesta kertoo ainakin poroerotuspaikan jäänteet. (6)</p> <p>Kylmäluoman alueella oli suuria savottoja vuosina 1934–1935. Savotat työllistivät n. 150 miestä ja 40–50 hevosta. Savotan jäljiltä alueelta löytyy vanhojen savottakämpien raunioita ja kaadettuja, nykyisin lahonneita puita, jotka on tuolloin jätetty lahon takia arvottomina metsään. Kaadetut puut kuljetettiin ns. varsiteitä pitkin Polojärvelle, josta ne uitettiin lijokea pitkin eteenpäin.</p> <p>Metsän lisäksi myös maatalous on ollut tärkeä elannonlähde alueen ihmisille. Alueella on poltettu kaskea, jonka jälkeen maata on käytetty mm. rukiin viljelyyn. Tulvilta suunnitulta on kerätty 1960-luvulle saakka suoheinää karjan rehuksi. Heinät niitettiin ja varastoitettiin niitylatoihin tai napasuoviin odottamaan talvea, jolloin ne haettiin hevosella tai porolla. (4)</p> <p>Kartassa 7 on esitetty Kylmäluoman retkeilyalueen kulttuuriperintökohteet.</p>		
Kohteet		
Arkeologiset kohteet, muinaisjäännösrekisteri		
30- Muinaismuisto asuinpaikat	1	Mustaperä Kivikautinen asuinpaikka; esihistoriallinen kohde (mj - tunnus 1000020703; MH tunnus 11 9241)
32- Muinaismuisto tervahauta	4	Tervahautoja, useita kohteita; historiallinen kohde (Harjunpäänlampi 1000024763, MH tunnus 96091; Tuohilampi 1000024774, MH tunnus 101058; Kivikkokummut 1000024801, 2 kpl MH tunnus 119441 ja 119461)
39- Muinaismuisto muut	12	Pyyntikuoppia, useita kohteita, joissa useampia kuoppia (max. 25); esihistoriallinen kohde (tunnuslista kohdassa lisätiedot)
39- Muinaismuisto muut	2	Kivikkokummut ja Tuohilampi, tervapirtin jäännös; historiallinen kohde (Kivikkokummut 1000024801; MH tunnus 119462; Tuohilampi 1000024774; MH tunnus 109142)

Maisema, lisätietoja
Maisemamaakuntajaottelussa Kylmäluoman alue kuuluu Kainuun vaaraseutuun. Maisematyyppi on pääasiassa korkeussuhteiltaan vaihteleva, ja sille on tyypillistä jääkauden muotoilemat drumliinikentät, kumpuilevat moreenimaat ja selväpiirteiset harjujaksot. Puusto on pääasiassa karuja mäntyvaltaisia kankaita ja entisten kaskivaarojen reheviä kuusimetsiä. Pieniä vesistöjä on paljon.
Rakennusperintö, lisätietoja
Kylmäluoman retkeilyalueen rakennukset ovat pääasiassa uudempia palvelurakennuksia ja vuokramökkejä. Rakennuksista vanhin on rintamamiestalo Hukantupa. Se on rakennettu vuonna 1959. Nuorta rakennuskantaa ei ole arvotettu kulttuuriperinnön suojelun näkökulmasta.
Arkeologia, lisätietoja
Kylmäluoman alueella erityisen arvokkaita maiseman käytön historiasta kertovia kohteita ovat esihistorian ajan pyyntikuoppaketjut. Pyyntikuoppaketjujen hoito ja esittely on huomioitava alueen hoitoa ja käyttöä suunniteltaessa. Tiedossa olevien kohteiden muinaisjäänösrekisteritunnukset ja Metsähallituksen vuoden 2010 inventointien (6) mukaiset tunnuksot on lueteltu kohdelistassa, ja pyyntikuoppien osalta alla. Isosaari (1000020701) pyyntikuoppia 7/ MH tunnus 119141; Kattaisenvaara (1000013312) pyyntikuoppia 25/ MH tunnus 105561; Kirkkolaonsuo (1000020692) pyyntikuoppa/ MH tunnus 106014; Matalalampi 2 1000020687 pyyntikuoppa 6/ MH tunnus 105461; Matalalampi 1 (1000020688) pyyntikuoppa 5/ MH tunnus 105501; Kenttäniemi (832010068) pyyntikuoppia 3/ MH tunnus 48159; Pajuniemi (1000020691) pyyntikuoppia 2/ MH tunnus 105965; Paskaniemi (1000020690) pyyntikuoppia 25/ MH tunnus 105645; Pitkäniemi (832010069) pyyntikuoppia 2/ MH tunnus 48162; Rouvastinsalmi (1000020705) pyyntikuoppia 8/ MH tunnus 19682; Velliperä (1000020704) pyyntikuoppia 3/ MH tunnus 119601.
Paikalliskulttuuri
Nimi Kylmäluoma on savolaisen asutuksen peruja. Sana luoma kuvasi kala-apajana pidettyjä vesistöjä. Retkeilyalueella ja sen läheisyydessä on useita järviä, joiden nimessä luoma-sana esiintyy (esim. Pajuluoma ja Särkiluoma). Kylmäluomanharjun aarnialue perustettiin vuonna 1955. Aarnialueen perustaminen herätti ajatuksia suuremman aluekokonaisuuden jättämisestä taloudellisen toiminnan ulkopuolelle, mikä sittemmin johti retkeilyalueen perustamiseen. Kylmäluoman alueella oli ollut ulkoiluun liittyvää toimintaa jo vuodesta 1963 saakka. Vuonna 1968 alueen vesistöistä perustettiin valtion virkistyskalastusalue ja vuotta myöhemmin alueelle avattiin Metsähallituksen ensimmäinen leirintäalue. Kylmäluoman retkeilyalue perustettiin valtioneuvoston päätöksellä vuonna 1979. (4) Alueen maankäytön historiasta kertovat alueelta löytyvät kulttuuriperintökohteet: rakennuksen (6 kpl) tai kämpän (1) jäännökset sekä muita jäännöksiä: niittylato (2), poroerotusaita (1), silta (3), pato (1), pilkkapuu (1), uuttu (1), parkkauspuikki (1).
Saamelaiskulttuuri

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelun alueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakas-tyytyväisyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreitien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.

Toimintaympäristön kuvaus

Kylmäluoman retkeilyalue on merkitty Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa seudullisesti merkittävaksi retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalueeksi. Alue on tärkeä kesämatkailukohde kotimaisille luontomatkailijoille. Retkeilyalueella toimii Metsähallituksen (Kiinteistökehitys) omistama, yrittäjän pitämä leirintäalue, joka tarjoaa asiakkailleen ravintolapalveluja, asuntovaunu- ja telttapaiikkoja sekä vuokraa majoitusmökkejä. Valtaosa retkeilyalueen kävijöistä majoittuu leirintäalueella, majoittuen siellä useamman kuin yhden yön. Leirintäalueen opastuskeskuksessa alueen yrittäjä antaa asiakkailleen luonto-opastusta muun palvelun yhteydessä. Alueella ei ole Metsähallituksen opastuspalveluita. Leirintäalueyrittäjä tarjoaa asiakkailleen opastettuja ohjelmallisia luontoelämyspalveluja myös talvella, jolloin osa asiakaskunnasta muodostuu ulkomaalaisista matkailijoista.

Tärkeimpiä aktiviteetteja alueella ovat kalastuksen ohella kävely luonnossa, luonnon tarkkailu, eväretkeily ja leiriytyminen leirintäalueella. Myös metsästys on tärkeä aktiviteetti syyskuukausien aikana. Alueen virkistyskäyttö keskittyy leirintäalueen lähiympäristöön päiväretkien muodossa.

Kylmäluoman retkeilyalueen reitistö yhdistyy Hossaan kesäretkeilyreitien ja moottorikelkkailu-uran muodossa. Taivalkosken ja Syötteen suuntaan Kylmäluomalta johtaa kesäretkeily- ja maastopyöräilyreitti sekä moottorikelkkaura. Kartoissa 4a ja 4b on esitetty Kylmäluoman retkeilyalueen reitit, palveluvarustus ja niiden kehittäminen.

Vetovoima ja merkitys

Kylmäluoman retkeilyalue kuuluu pohjois-boreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen. Luontoa ja maisemaa hallitsevat jääkauden sulamisvesien kerrostamat, kapeat, jyrkkärinteiset ja puustoiset harjut ja kuoppaiset suppamaastot. Hukanharju, Kylmäluomanharju ja Sarvenharju ovat osa Perämereltä aina Venäjälle asti ulottuvaa harjujaksoa. Karut kirkasvetiset suppajärvet ja -lammet sekä luonnontilaiset harjumetsät muodostavat Kylmäluoman alueen vetovoiman ytimen. Retkeilyalueen viisi eri pituista rengasreittiä tarjoavat monipuolisen mahdollisuuden päiväretkeilyyn. Alueen hyvät palvelut kalastajille hyvien kalakantojen ohella ovat tehneet siitä suosittua ennen kaikkea kalastajien keskuudessa sekä kesällä että kevättalvella.

Kävijälaskentatiedot		Kävijälaskentakohteet		
Vuosi	Käyntimäärä	Tunnus	Nimi	Osuus pinta-alasta (%)
2011	25 750	2074	Kylmäluoman retkeilyalue	
2012	26 250			
2013	27 086			
2014	25 777			
2015	24 673			

Lisätietoja	Alueen kävijälaskenta perustuu laskurin avulla tehtyyn kävijälaskentaan. Leirintäalueen tulotielle sijoitettu elektroninen kävijälaskuri kerää 85 % alueen kävijöistä. Loppuosa käynneistä on määritetty vuosittain asiakasseurantasuunnitelmassa perustuen vieraskirjamerkintöihin, metsästyslupamyyntiin ja asiantuntija-arvioon.
-------------	---

Paikallistaloudelliset vaikutukset			
Vuosi	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulovaikutus (milj. €)	Lisätietoja
2015	19	1,70	

Kävijätutkimus						
Kävijätutkimuksen nimi					Vuosi	2015
Käymälöman retkeilyalueen kävijätutkimus 2015						
Kävijätyytyväisyys		Matkailijoiden osuus		Viipymä		
Kävijätyytyväisyysindeksi	4,328	Paikalliset kävijät (%)	4,0	Päiväkävijät (%)	17,0	
Tyytyväisyys palveluihin	4,164	Kotimaiset matkailijat (%)	96,0	Yöpyjät (%)	83,0	
Tyytyväisyys ympäristöön	4,329	Ulkomaalaiset matkailijat (%)	1,0	Päiväkävijät (h)	3	
Odotusten täyttyminen	4,478			Yöpyjät (vrk)	3	
Häiriötekijöiden kokeminen	4,676			Kävijävuorokaudet	55 441	

Polttopuun käyttö ja jäte					
	Vuosi	2015	Vuosi	2015	
Sekajäte (m3)		0	Polttopuu (m3)	44	

Retkeilypalvelujen tarjonta										
Rakennus	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alueella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei määrit.	MH	Muu		
6- Vuokratupa tai -kämpä	2	12	2				2			Kiinteistökehityksen hallinnoimat välityspalvelussa olevat eräkämpät

Rakennelma	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto (lkm)				Ylläpito (lkm)		Muualla kuin valtion alueella (lkm)	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	Ei mää- rit.	MH	Muu		
7- Laavu	10		8	2			10			
8- Kota	3		3				3		Sähköistetty iso esteetön kota leirintä- alueella ja kaksi perinteistä kotaa päiväreittien varrella	
11- Tulentekopaikka	4			4			4		Kohteilla ainoastaan polttopuusuoja ja tulentekopaikka	
14- Leirintäalue	0							1	Yrittäjän ylläpitämä leirintäalue, jossa opastuskeskus, 25 majoitusraken- nusta, sähköistetty asuntovaunualue ja telttailualue palveluineen sekä erämaamökki.	

Reitti	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muualla kuin valtion alueella (km)	Lisätietoja
				MH	Muu		
1- Kesäretkeilyreitti	51,10			51,10			4 rengasreittiä; Hukanharjunpolku 5,1 km, Kivikkovaaranpolku 8,7 km, Kattai- senpolku 16,0 km ja Petäjävaaranpolku 29,2 km. Lisäksi Iso-Pajuluoman ranta- polku sekä yhdyspolut Hossan ja Taiva- kosken keskustan suuntaan.
2- Luontopolku	3,90			3,90			Kylmäluoman luontopolku
3- Pyöräilyreitti	19,50				19,50		Taivalkosken kunnan ylläpitämä maas- topyöräreitti opastuskeskukselta Taival- kosken keskustaan ja Jokijärvelle
4- Talvireitit	11,30				11,30		Yrittäjän ylläpitämät vapaan hiihtotavan Hukanharjunlatu 5,4 km ja perinteisen hiihtotavan Pikku-Pajuluoman latu
6- Moottorikelkkailureitit	21,20			21,20			Taivalkosken keskustasta Jokijärvelle, Tyrjäjärvelle ja Hossaan johtavat urat.

Matkailun yhteistyön kuvaus

Suunnittelualueella toimii leirintäalueyrittäjä, joka tarjoaa asiakkailleen ravintolapalveluja, asuntovaunu- ja telttapajakoja sekä vuokraa majoitusmökkejä. Leirintäalueyrittäjä järjestää asiakkailleen opastettuja ohjelmallisia luontoelämyspalveluja sekä luonto-opastusta omatoimiretkelijoille.

Vuosi	2015	Yhteistyöyritysten lukumäärä	2	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palvelemien asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön ... 5 = erittäin tyytyväinen)	
-------	------	------------------------------	---	--	--	---	--

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luontoon.fi-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.

Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella

Käynnit		Asiakastytyväisyys asiakaspalvelupisteissä		
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Asiakaspalvelupiste	Vuosi	Asiakastytyväisyys (asteikolla 1=erittäin tyytymätön - 5=erittäin tyytyväinen)
Käynnit		Asiakkaita opastetuissa ryhmissä		
Vuosi	Luontoon.fi-sivuilla käynnit	Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä (lkm)	Maastossa (lkm)
2016	19 189			

Lisätietoja

Alueella ei ole Metsähallituksen asiakaspalvelupistettä eikä opastusta. Kylmäluoman retkeilyalueen opastus hoidetaan Syötteen luontokeskuksesta. Leirintäalueen yrittäjä antaa luonto-opastusta muun asiakaspalvelun yhteydessä.

Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella	Ajantasainen (lkm)	Uusittava 5 –vuotta (lkm)	Uusittava heti (lkm)	Yhteensä (lkm)
2- Opastuspisteet	6	0	0	6
3- Luontoon.fi-sivut	0	0	1	1
4- Maasto-opasteet	8	32	1	41
5- Luontopolut	0	0	1	1
6- Esitteet ja muu painomateriaali	0	0	0	0

Lisätietoja

Alueen tiedot Luontoon.fi-sivuilla tulee päivittää nykytilanteen mukaiseksi. Päivitys tehtäneiden suunnitelman valmistuttua. Luontopolun kohdeopasteet tulee uusia sekä rakenteen että sisällön osalta. Opastuspisteet leirintäalueen päärakennuksessa ja retkeilyreittien lähtöpisteissä ovat kunnossa. Maasto-opasteet on uusittava viiden vuoden aikana. Maasto-opasteisiin on taulukossa laskettu myös tienvarsioasteet (9), joista 8 on kunnossa ja 1 infotaulu on siirrettävä oikeaan sijaintiin (lupaa haettu).

8 Erätalous						
Vastuuprosessi	Era					
Selite	Lomakkeessa esitetään erätalouden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.					
Metsästys						
Kuvaus alueen metsästyskäytöstä						
Metsästäminen alueella on sallittu paikalliselle väestölle metsästyslain (615/1993) 8 §:n mukaisesti ja ulkopaikkakuntalaisille Metsähallituksen normaalin lupakäytännön mukaisesti. Alueella metsästetään suurpetoja voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sekä pienpetoja, hirveä, jänistä, metsäkanalintuja ja vesilintuja. Metsästyksessä noudatetaan luonnonvarojen kestävän käytön periaatetta.						
Arvio alueen riistakannasta						
Kylmäluoman alueen riistalajisto on Koillismaan seudulle tyypillinen. Siellä tavataan mm. metsäkanalintuja, metsäjänistä, hirveä sekä vesilinnuista ainakin tavia, telkkää ja heinäorsaa. Riistakannat vaihtelevat luontaisesti, ja vaihtelua seurataan erilaisilla vapaaehtoisten toteuttamilla laskennoilla, joita Luonnonvarakeskus koordinoi. Riistakolmiolaskennat tuottavat vuosittain arvion riistakannoista Etelä-Taivalkosken pienriistan metsästyslupa-alueella, jonka osa Kylmäluoman retkeilyalue on.						
Arvio metsästyspaineesta alueella	☒	Suuri	☐	Keskinkertainen	☐	Pieni
Tarkennus						
Alue on tärkeä ja suosittu metsästyskohde, sillä se erottuu ympäristöstään majoitustarjonnan sekä metsikkörakenteensa puolesta. Alueella harjoitetaan kaikenlaista metsästystä, mutta erityisesti se on suosittu pystykorvametsästäjien linnunmetsästysalue.						
Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja				
20- Metsästyslain 8§ aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	7 323,26	Kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus koko alueella				
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja				
22- Metsähallituksen pienriistan metsästysalue	6 356,11	Alueesta rajattu pois leirintäalueen seutu				
23- Metsähallituksen hirvieläimen metsästysalue	7 277,89	Alueesta rajattu pois vesialue ja vesialueen rajaama yksittäinen maapala leirintäalueen läheisyydessä				

Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
27- Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	632,52	Keskeinen poroalue. Koiran käyttöä ei suositella metsästyksessä. Metsästys on kuitenkin sallittua.
Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA-alueilla		
Suunnittelualueeseen ei kuulu yksityisiä alueita.		

Kalastus						
Vesistön tila kalaston kannalta						
Alueen vesistöt ovat hyvässä tilassa.						
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet						
Alueen vesistöistä Iso-Pajuluomassa on tehty vähempiarvoisen kalan pyyntiä nuottaamalla.						
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä						
Retkeilyalueen vedet kuuluvat Metsähallituksen vapalupa-alueeseen 4525 Kylmäluoma. Alueen vesissä voi Isoa-Pajuluomaa ja Katkeimalampea lukuun ottamatta kalastaa myös yleiskalastusoikeuksin (kalastuslaki 7 §). Suosituin alueen pyydyskalastusvesistä on Kylmäluomanjärvi, jonka pyydyslupa-alue on 4016. Pääosassa alueen muista järvistä myös pyydyskalastus on mahdollista Metsähallituksen pyydysluvalla 4004 Taivalkoski. Leirintäalueen yrittäjä tarjoaa alueella myös kalastusopastustoimintaa.						
Arvio kalastuspaineesta alueella	☐	Suuri	☒	Keskinkertainen	☐	Pieni
Tarkennus						
Iso-Pajuluoma ja Katkeimanlampi ovat alueen suosituimmat kalastuskohteet. Niiden vetovoimaa ylläpidetään kirjolohi- ja taimenistutuksilla.						
Alueella on	☐	Ammattikalastusta	☒	Kalastusopastustoimintaa		
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus	☐	Kielletty	☒	Sallittu osittain		
Lisätieto						
Yleiskalastusoikeuksin tapahtuva onkiminen, pilkkiminen ja kalastonhoitomaksun viehekalastus on kielletty Lapin ELY-keskuksen päätöksellä Iso-Pajuluomassa ja Katkeimanlammessa. Muilla retkeilyalueen vesillä yleiskalastusoikeuksia ei ole rajoitettu.						
Kalastus maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja				
11- Metsähallituksen lupakalastusalueita	985,60	Alueen kaikki vedet				

Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	MH:n hallinnoimat alueet (ha)	Lisätietoja
14- Kalastusrajoitukset	101,00	Yleiskalastusoikeuksin tapahtuva onkiminen, pilkkiminen ja kalastonhoitomaksun viehekalastus on kielletty Lapin ELY-keskuksen päätöksellä Iso-Pajuluomassa ja Katkeimanlammessa.
15- Paikalliset erityisoikeudet	32,50	Harjun tilan asukkailla on nautintaoikeus Ahveniselle
Kalasto		
Alueelle tyypillinen kalasto. Alueella esiintyy luontaisesti ahventa, haukea, siikaa, muikkua ja särkikaloja sekä säännöllisesti istutettavat taimen, kirjolohi ja harjus.		
Istutukset		
Useisiin retkeilyalueen vesiin (mm. Ahveninen, Kalajärvi ja Iso-Valkeinen) on istutettu siian kesänvanhoja poikasia. Lisäksi aktiivisessa virkistyskalastuskäytössä olevien vesien (Iso-Pajuluoma ja Katkeimanlampi) kalastuskiinnostavuutta on ylläpidetty pyyntikokoisen kirjolohen, taimenen ja harjuksen istutuksin.		
Kalanistutuksista tehdään erilliset suunnitelmat, joissa noudatetaan kalastuslain 74 §. Tämän lisäksi, Metsähallituksen Ympäristö- ja laatu järjestelmän mukaisesti, istutuksia tehdään vain laitoksista, jotka kuuluvat Eviran kalatautitarkkailun piiriin.		

9 Tutkimus			
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.		
Alueella tehty tutkimus			
Alueella ei ole tehty Metsähallituksen ulkopuolisten tahojen toimesta tutkimusta eikä ole koealoja, lukuun ottamatta Luonnonvarakeskuksen (LUKE) männyn siemensadon tarkkailumetsikköä (S 236) alueen eteläosassa.			
Alue kuuluu Kylmäluoman palojatkumoalueeseen ja polttokohteilla tehdään ennallistamispolttojen seurantaa.			
Nykyinen tutkimuskäyttö ja sen merkitys			
Alueen eteläosassa on LUKE:n männyn siemensadon tarkkailumetsikkö (S 236).			
Tutkimustahot			
Luonnonvarakeskus (LUKE).			
☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon	☒	Alueella on koealoja
☐			Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon
Lisätietoja			

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.
Marjastus ja sienestys	
Sallittu	
Lisätieto	

Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)

Kuvaus
Ei harjoiteta. (porotalous omassa kohdassaan)

Kaivostoiminta ja valtaukset kuvaus

Kaivostyyppi	lkm	Osuus alueesta (%)	Kaivoskivennäiset

Muu käyttö		Kuvaus
3- Polttopuunotto	Sallittu osittain Metsähallituksen luvalla	Metsätalousalueilla hakkuutähteiden keruu polttopuuksi Metsähallituksen (metsätalouden) luvalla. Avotulen teko on sallittua ainoastaan sitä varten osoitetuilla paikoilla ja niille tuoduilla polttopuilla. (Poikkeuksena poronhoitolain mukaiset erityisoikeudet, ks. lomake 17B).
4- Maa-ainesotto	Kielletty	Muu kuin retkeilyn tarpeisiin tapahtuva maa-aineksen otto on kiellettyä (Valtioneuvoston päätös Kylmäluoman ja Hossan retkeilyalueiden perustamisesta 4 §).
6- Muu käyttö	Kielletty	Muu kuin retkeilyn tarpeisiin tapahtuva teiden rakentaminen, maan muokkaaminen sekä rakentaminen on kiellettyä. Myös soiden ojittaminen lukuun ottamatta jo tehtyjen ojien kunnossapitoa on kiellettyä (Valtioneuvoston päätös Kylmäluoman ja Hossan retkeilyalueiden perustamisesta 4 §).

Metsätalous			
Metsähallitus alue	<p>Kylmäluoman retkeilyalueella harjoitetaan retkeily- ja maisema-arvot erityisesti huomioivaa kestävä metsätaloutta, jota ohjaavat lainsäädäntö, metsäsertifiointi, voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma, retkeilyalueen oma hakkuusuunnite sekä Metsähallituksen omat ohjeet (metsänhoito-ohjeet ja ympäristöopas).</p> <p>Retkeilyalueella on metsämaata 4 500 hehtaaria. Noin puolet alueen metsistä säilytetään luonnontilaisina. Muutoin metsiä käsitellään pienipiirteisesti matkailu-, erä- ja virkistyskäyttö, porotalous sekä maisema- ja luontoarvot huomioon ottaen. Retkeilyalueen metsät ovat rajoitetun käytön piirissä, vähintään jatkettua kiertoaikaa vuoksi. Vuotuinen hakkuusuunnite on 3 500 m³. Vuosina 2004–2016 metsiä käsiteltiin erilaisin hakkuuin noin 570 hehtaaria. Korjattu puumäärä oli noin 35 500 m³.</p> <p>Retkeilyalueen metsien käsittelyn päämääränä on puuston elinvoimaisuuden säilyttäminen, eri-ikäisten metsien ja puiden sekä puulajien vaihtelun ylläpito ja lisääminen sekä Natura-luontoarvojen säilyttäminen ja parantaminen.</p>		
Mt-käytössä (ha)	0,00	Raj. käytössä (ha)	2 279,70
Rajoitusten kuvaus	Kaikki metsätaloustalouksissa olevat alueet ovat rajoitetun käytön piirissä. 99,7 % näistä alueista kuuluu käsittelyluokkaan 30 eli jatkettu kiertoaika/rajoitettu uudistaminen. Natura-luontotyypeillä metsiä käsitellään voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti.		
Yksityinen maa	Suunnittelualueeseen ei kuulu yksityismaita.		
Mt-käytössä (ha)		Raj. käytössä (ha)	
Rajoitusten kuvaus			

Sopimukset, käyttöoikeudet ja rasitteet			
Tyyppi	Lkm	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Poronhoitoon liittyvä alue	3	20,00	2 erotusaitaa ja pyyntiaita, poroaluetta. Lisätiedot Poronhoito-lomakkeella.
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	1	0,00	Alueen lounaisosassa kulkee koiravaljakkosafariura
Johdinalue	2	0,00	Alueen kaakkoiskulmassa rajalla kulkee sähköjohto; leirintäalueelle kulkevat sähkö-, vesi- ja viemärijohto
Liike-/asuntoalue	1	45,00	Leirintäalue, jonka alueella sijaitsee myös frisbeegolfrata
Muu vuokraus/käyttöoikeus/rasite	2	0,00	Harjun tilan kanssa on laadittu tiesopimus (N:o 15143, 27.4.1982), lisäksi tilan asukkailla on nautinto-oikeus Ahveniselle.
Kämpävuokraus ym	1	0,50	Hukantupa oheisrakenteineen on Kylmäluoman leirintäalueen yrittäjän käytössä

10B Poronhoito				
Vastuuprosessi		Alueiden hallinta		
Selite		Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen poronhoidon tilanne		
Poronhoidon nykytilan kuvaus				
<p>Kylmäluoman retkeilyalueen itäpuoli kuuluu Hossa-Irmin palkiseen ja länsipuoli Taivalkosken palkiseen. Alue on tärkeää porojen laidunnusalueetta kummallekin paliskunnalle. Alueella on kaksi poroerotusaitaa, Saarijärven länsipäässä ja Kylmäluomajärven länsipäässä, sekä pyyntiaita Petäjävaarassa.</p> <p>Poronhoitotyöt sekä porojen laiduntaminen sallitaan alueella poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Poronhoitotöitä alueella tekevältä edellytetään paliskunnan poroisännän valtuutusta työtehtävään. Tarvittaessa Metsähallitus osoittaa paliskunnille retkeilyalueelta sellaiset luontoarvoiltaan herkäät kohteet, joissa poroja ei tule ruokkia.</p> <p>Poronhoitotöistä ja niiden järjestämisestä sekä safarireiteistä ja muista alueen kehittämisen ja käytön ohjaamisesta neuvotellaan paliskunnan kanssa alueen suojelullisten, virkistyskäytön, metsätaloudellisten toimenpiteiden ja poronhoitoon liittyvien päämäärien yhteen sovittamiseksi. Alueella suoritettavissa toimenpiteissä on erityisesti huomioitava jäkäläkankaitten vahingoittumattomuus. Koirien avulla tapahtuvaa metsästystä pyritään ohjaamaan poronhoidon kannalta keskeisten alueiden ulkopuolelle.</p>				
Paliskunta	Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)	Paliskunnan pinta-alasta suunnittelualueella (%)	Paliskunnan suurin sallittu poromäärä	Talvi- ja kesälaidunten kunto
Taivalkoski	56,3	1,7	2 500	Sekä talvi- että kesälaitumia, jotka ovat hyvässä tilassa
Hossa-Irmi	43,7	1,1	3 000	Lähinnä syys- ja talvilaitumia, jotka ovat hyvässä tilassa
Rakenteet	Porokämpät	Erotusaitaukset	2	Muut rakenteet
Saamelainen poronhoito				

KESKEISET ARVOT JA UHAT

11 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkat							
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää						
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksen sekä luonnonsuojelulain ja muiden aluetta koskevien säästöjen yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.						
Arvon kuvaus	Uhkakuvaus	Uhkaluokka	Merkittävyys	Uhkan kesto	Kohdistuminen	Laajuus	
Luontoarvot - Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit							
Vanhat luonnonmetsät ja lahoppuhun sidonnainen lajisto; harjut; aapasuot; karut, kirkasvetiset järvet	Kuivien mäntykankaiden voimakas laidunnus	A04.01 - Voimakas laidunnus (niityt ja luonnonympäristöt, ml. ylilaidunnus)	Vähäinen merkitys/vaikutus	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	< 25 %	
		Mahd. vaikuttaa					
		ei					
	Vieraslajit, porojen ruokintapaikoilta leviävä lajisto	I01 - Haitalliset vieraslajit	Vähäinen merkitys/vaikutus	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	< 25 %	
		Mahd. vaikuttaa					
		osittain, seuranta ja sopiminen					
	Metsäpalojen puute	J01.03 - Palojen puute	Vähäinen merkitys/vaikutus	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	75–100 %	
		Mahd. vaikuttaa					
		on, kohde kuuluu palojatkumoalueeseen					
	Ojitetut suot	J02.01 - Maantäyttö ja -kuivatus (ml. ojitus)	Vähäinen merkitys/vaikutus	Aiempi käyttö	Sisäpuolella	< 25 %	
		Mahd. vaikuttaa					
		on, ennallistaminen					

Virkistys- ja luontomatkailukäyttö - Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö						
Leirintäaluetta ja päiväretkeilyä palveleva ja monimuotoistava retkeilyreitistö, rauhallinen ruuhkaton alue	Rakenteiden vanheneminen, rikkoutuminen	G02 - Urheilun ja virkistystoiminnan rakenteet (kentät, radat, areenat, luontotornit, tulipaikat jne.)	Kohtalainen merkitys/vaikutus	Nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	25–50 %
		Mahd. vaikuttaa on, ylläpitovarojen kohdistaminen				
	Kulttuuriperintökohteiden päälle kasvava puusto	K02.01 - Lajikoostumuksen muutos (suksessio)	Vähäinen merkitys/vaikutus	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	< 25 %
		Mahd. vaikuttaa on, suunnittelu ja seuranta				
Virkistys- ja luontomatkailukäyttö - Matkailun yrittötoiminta						
Leirintäalueen palvelut sekä yrittäjän tarjoamat ohjelmapalvelut, etenkin talviset ohjatut retket; Hossan kansallispuistoa tukevien palveluiden kehittämisen ja mahdollistaminen	Lisääntyvä maastoliikenne / virkistyskäyttö / alueen kehittäminen vaikeuttaa toisten käyttömuotojen, kuten porotaulouden, harjoittamista alueella	G01.03 - Maastoliikenne	Vähäinen merkitys/vaikutus	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	75–100 %
		Mahd. vaikuttaa on, neuvottelut ja sopiminen				
	Leirintäalueen vanheneminen, ränsistyminen - uhka vetovoimalle	G02 - Urheilun ja virkistystoiminnan rakenteet (kentät, radat, areenat, luontotornit, tulipaikat jne.)	Suuri merkitys / vaikutus	Tuleva käyttö	Sisäpuolella	< 25 %
		Mahd. vaikuttaa on, sopimusehdot, varojen kohdistaminen				
	Alueen omistajuuden ja huoltajuuden kannalta epäselvä yhteistyökuvio Metsähallituksen sisällä	Z04 - Toimimaton yhteistyö	Kohtalainen merkitys/vaikutus	Aiempi/nykyinen/tuleva käyttö	Sisäpuolella	75–100 %
		Mahd. vaikuttaa on, yhteistyöryhmän ylläpito, yhteinen päättäminen				

	<p>Muuttuvat maailmantilanteet - suhdanteet muuttuvat, ulkomaanmatkailu vähenee</p>	<p>Z05 - Muu toimintaympäristössä vaikuttava tekijä</p>	<p>Vähäinen merkitys/vaikutus</p>	<p>Tuleva käyttö</p>	<p>Sisäpuolella</p>	<p>< 25 %</p>
		<p>Mahd. vaikuttaa osittain, markkinointi</p>				
	<p>Olemassa olevien yritysten pysyvyys ja uusien yritysten mahdollisuudet tulla alueelle</p>	<p>Z05 - Muu toimintaympäristössä vaikuttava tekijä</p>	<p>Suuri merkitys/vaikutus</p>	<p>Tuleva käyttö</p>	<p>Sisäpuolella</p>	<p>25–50 %</p>
		<p>Mahd. vaikuttaa osittain; voimme luoda hyvät toimintaedellytykset alueelle</p>				
<p>Luonnonvarojen käyttö - Muut käyttömuodot</p>						
<p>Retkeilykäytön ja luontoarvot huomioiva metsätalous; uuden metsälain sallimien erikoishakkuiden mallikohte</p>	<p>Lisääntynyt retkeilykäyttö aiheuttaa paineita vähentää metsätaloukseen käyttöä ja vaikeuttaa hakkuiden toteutumista</p>	<p>G01 - Urheilu-, virkistys- ja muu vapaa-ajan toiminta</p>	<p>Vähäinen merkitys/vaikutus</p>	<p>Tuleva käyttö</p>	<p>Sisäpuolella</p>	<p>75–100 %</p>
		<p>Mahd. vaikuttaa on, hyvä suunnittelu, tiedotus ja avoimuus, vuorovaikutus</p>				
<p>Luonnonvarojen käyttö - Erätalous</p>						
<p>Sekä paikallisia että matkailijoita palvelevat kalastus- ja metsästysalueet; pienriistan metsästyksen ja virkistyskalastuksen osalta myös Hossan kansallispuistoa tukeva alue</p>						
		<p>Mahd. vaikuttaa</p>				
<p>Yhteenveto</p>						
<p>Kylmäluoman retkeilyalueen arvoja kuvaavaa on sen rauhallinen sijainti sekä luonnontilaisuuden, retkeilyn ja eräilyn ja metsätaloustoimenpiteiden hyvin yhteensovitettu historia. Alueella tulee näkymään metsälain uudistuminen, joka monipuolistaa metsätaloudessa sallittuja menetelmiä, sekä Hossan kansallispuiston perustaminen, joka ohjaa lisää kävijöitä ja kysyntää myös Kylmäluomalle – niin retkeilemään, harjoittamaan virkistyskalastusta kuin pienriistan metsästyksenkin. Haasteena alueella on Metsähallituksen retkeilyalueille tyypillinen sisäinen kolmen tahon yhteishuoltajuus, joka vaikeuttaa kokonaiskuvan ylläpitoa; sekä vallalla oleva toimintatapa lyhyehköissä vuokrasopimuksissa ja rakenteiden omistajuudessa, mikä vaikeuttaa yrittäjien mahdollisuuksia sitoutua ja kehittää toimintaansa.</p>						

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta			
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää		
Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.		
Päämäärät (enintään 10 kpl)	Tavoite	Toimenpide	Kuvaus
Alue on luonnonmetsiltään ja soiltaan luonnontilainen ja edustava; harjumetsät ovat monimuotoisia ja maisemallisesti arvokkaita; metsätalousalueiden osalta monimuotoinen ja yleisesti hyväksytty kohde	Alueella on toimiva palojatkumo	12- Metsän ennallistaminen	Metsänpoltot suunnitelman mukaisesti
	Alueen luontainen lajisto on elinvoimainen	34- Seuranta	Vieraslajien leviämisen estäminen
	Metsätalouden toimenpiteet täyttävät niitä koskevat säädökset ja ulkoilutoiminnan tarpeet tulevat riittävästi huomioiduksi; toiminta on yleisesti hyväksyttyä	98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)	Viestintä retkeilyalueen metsätaloustoiminnasta
	Suot ovat luonnontilaisia	11- Suon ennallistaminen	Ojitettujen soiden ennallistaminen
Retkeilyalue on toimiva ja turvallinen kaikille käyttömuodoille	Alueen kulttuuriperintöarvot säilyvät	40- Kulttuuriarvojen suojelu ja hoito	Kulttuuriperintökohteiden päälle kasvavan puuston poisto metsätaloustoimien yhteydessä
	Alueen metsätalouskäyttö on hyväksyttyä	98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)	Viestintä retkeilyalueen metsätaloustoiminnasta
	Leirintäalueen rakennukset ovat toimivia ja kunnossa	67- Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Leirintäalueen rakenteiden ylläpito ja kunnostus
	Lisääntyvä käyttö tai uudet käyttömuodot eivät uhkaa alueen muita käyttömuotoja, kuten porotaloutta	98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)	Käytöstä sopiminen, neuvottelut, viestintä
	Rakenteet ovat turvallisia ja kunnossa	67- Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus	Palvelurakenteiden ylläpito ja kunnostus

Kehittämismahdollisuudet (enintään 6 kpl)	Tavoite	Toimenpide	Kuvaus
Alue on houkutteleva käyntikohde, joka tukee ja täydentää Hossan kansallispuistoa	Alue täydentää Hossan kalastuskohteita ja matkailijoille tarjolla olevia metsästysmahdollisuuksia.	71- Metsästyksen säätely	Pienriestalupia myydään riistakantojen mukaisesti; alue on hyvää havulinualueutta
		74- Kalastuksen säätely	Alueen vesiä kehitetään vapaikalastajille, ja kohteiden kehittäminen tullaan tekemään ”Isoja Elämyksiä Pohjolan Kalavesille”-hankkeessa
		76- Kalojen/rapujen istutukset	Kalaistutukset toteutetaan vuosittain laadittavan suunnitelman mukaisesti
		94- Lupien myöntäminen	Selvitetty mahdollisuus myöntää maastoliikennelupia hirven hakuun metsätalousalueilta
	Alueella on vetovoimainen reitistö palveluineen	60- Virkistys- ja luontomatkalukäytön edistäminen	Alueen reittituotteet ovat toimivat ja niitä markkinoidaan osana isompaa matkailullista kokonaisuutta (Hossa–Kylmäluoma)
		68- Palveluvarustuksen purkaminen	Kehitettävälle palveluille tarpeettomat kohteet puretaan tai niitä tarjotaan matkailuyrittäjien käyttöön ja ylläpitoon.
		95- Sopimusten laatiminen	Kunnan tai muiden tahojen ylläpitämien reittien ylläpito ja kehittäminen hoidetaan sopimuksin (pyöräilyreitti, Päätaipolku)
	Pystymme turvaamaan ja tarjoamaan kannattavia liiketoimintamahdollisuuksia erilaisille yrityksille	93- Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen	Pitkäaikaiset sopimukset, yksityisten investointien mahdollistaminen; toimintamahdollisuuksien parantaminen
		98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)	Metsähallituksen sisäisen yhteistyöryhmän muodostaminen eri prosessien välille yhteiseen visioon pääsemiseksi

Vaikutusten arviointi

Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta

Suunnitelman ympäristövaikutusten arvioinnin pohjalta voidaan todeta, että suunnitellut toimenpiteet eivät heikennä merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Suunnitelman mukaisten ennallistamis- ja hoitotoimenpiteiden avulla alueen luontotyyppien ja lajiston tila osittain jopa paranee nykyisestä. Näin ollen suunnitellut toimenpiteet eivät vaadi luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista erillistä Natura-alueiden vaikutusten arviointia. Mikäli Polojärven–Valkeisen rantakaava halutaan ottaa käyttöön, selvitetään, onko sen osalta tarvetta tehdä Natura-vaikutusten arviointia.

Yhteenveto vaikutuksista ja vaikutukset Natura 2000 -suojeluperusteisiin

Suunniteltujen toimenpiteiden ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset ovat pääosin myönteisiä. Metsien ennallistamispolto mahdollistavat nuorten luonnonmetsien kehittymisen alueelle ja lisäävät alueen boreaalisten luonnonmetsien pinta-alaa. Soiden ennallistaminen voi aiheuttaa lyhytkestoisia haittoja, esim. työkoneiden jälkiä ja ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin. Ennallistamisen ja luonnonhoidon positiiviset vaikutukset luontotyypeille ja lajistolle arvioidaan huomattavasti suuremmiksi kuin niiden aiheuttamat haitat. Direktiivilajeja ja vieraslajeja seurataan säännöllisesti alueen luontaisen lajiston ja lajien suotuisan suojelun tason varmistamiseksi. Suunnittelualueen metsätaloustoimenpiteet eivät heikennä Natura-luontotyyppien tilaa.

Virkistyskäytöllä ja luontomatkailutoiminnalla voi olla vaikutuksia alueen luontotyypeihin ja lajeihin maaston kulumisen ja eläimiin kohdistuvan häiriön muodossa. Vaikutukset pystytään pitämään vähäisinä puiston vyöhykejaon ja kävijöiden ohjaamisen sekä tarvittaessa reittien kestävämmisen avulla. Luontotyyppien ja lajiston puolesta häiriöherkille kohteille ei ohjata kävijöitä. Alueen palvelutarjonnalla ja kehittämisellä tähdätään siihen, että palvelut vastaavat asiakkaiden kysyntään, alueen matkailuyrittäjät hyötyvät niistä ja palvelujen ylläpito on kustannustehokasta. Osa asiakkaista voi kokea kävijämäärän kasvun tai eri käyttömuotojen keskittämisen samoille reiteille häiritseväksi. Käytön ohjauksella ja opastuksella varmistetaan, että reittien käyttö on turvallista ja sujuvaa. Alueella säilytetään ja kehitetään myös erämaisia retkeilypalveluja.

Tavoite	Toimenpiteen kuvaus	Vaikutusten arviointi	Ekologi-	Sosiaali-	Talou-	Riskien torjunta
			nen	nen	dellinen	
Alue täydentää Hossan kalastuskohteita ja matkailijoille tarjolla olevia metsästysmahdollisuuksia.	Pienriestalupia myydään riistakantojen mukaisesti; alue on hyvää havulinntuallueta.	Metsästyslupamäärät määritellään riistakantojen mukaisesti vuosittain niin, että riistakannat säilyvät hyvinä ja kannan verotus on kestäväällä tasolla. Onnistuneilla metsästysjärjestelyillä on positiivinen vaikutus sekä aluetaloudellisesti että sosiaalisesti niin paikalliseen väestöön kuin matkailijoihinkin.	x	x	x	Väärin tehdyt riistakantojen arviot voivat vaikuttaa joko lupien liian vähäisenä myyntimääränä, jolloin moni metsästäjä jää ilman lupaa, tai liian suurena kanta-arviona, jolloin riistakannat voivat romahtaa metsästyksestä liian alas, ja niiden kasvaminen metsästettävään vahvuuteen kestää vuosia.

	Alueen vesiä kehitetään vapaikalastajille ja kohteiden kehittäminen tullaan tekemään "Isoja Elämyksiä Pohjolan Kalavesille" -hankkeessa	Alueen kalastusmahdollisuudet ja -muodot ovat houkuttelevia ja alueelle tullaan niin läheltä kuin kauempaakin. Alueen kalavedet ovat hyvässä kunnossa ja vastaavat kysyntään. Kalastuskohteita kehitetään kysynnän muuttuessa tarpeen mukaan. Alue on mukana "Isoja Elämyksiä Pohjolan Kalavesille" -hankkeessa.		x	x	Kalaveden kehittäminen voi epäonnistua niin, että kohde ei kiinnosta kävijöitä ja se jää vähäiselle käytölle. Huolellinen suunnittelu ja kysyntälähettäisyys vähentävät riskiä.
	Kalaistutukset toteutetaan vuosittain laadittavan suunnitelman mukaisesti	Alueen kalastusmahdollisuudet ja saalisvarmuus houkuttelevat kalastajia läheltä ja kaukaa. Kalaistutuksia tehdään oman erillisen suunnitelmansa mukaan vuosittain.	x	x	x	Kalaveden kehittäminen voi epäonnistua, mikäli istukkaat eivät menesty esimerkiksi huonon ravintotilanteen vuoksi.
	Selvitetty mahdollisuus myöntää maastoliikennelupia hirven hakuun metsätalousalueilta	Hirven haku motorisoidusti metsätalousalueilta ei vaikuta heikentävästi alueen ekologiseen tilaan kulumisen kannalta, mutta lisää mahdollisesti hirvien metsästystä alueella, kun ruhoja ei tarvitse kantaa kaukaa alueen teille. Selkeät kartat luvallisista alueista ohjaavat käyttöä. Vastaisuudessa lupia myönnetään motorisoidun hirvenruhon hakuun metsästyksen yhteydessä. Luvitus on mahdollista retkeilyalueen metsätalouskäytössä olevilla alueilla, jotka on tarkemmin eritelty metsästyslupien mukana tulevassa kartassa.	x	x	x	Päätöksen riskit ovat lähinnä lisääntyvä moottorikelkan ja mönkijän käyttö ja jäljet, jotka toisaalta voivat häiritä alueen muita käyttäjiä, mutta ennen kaikkea houkutellessa muitakin liikkumaan luvatta motorisoidusti sovitettujen alueiden (esim. moottorikelkailureitti) ulkopuolella. Selkeä ohjeistus, sopiminen ja valvonta pienentävät riskiä.
Alueella on vetovoimainen reitistö palveluineen	Alueen reittituotteet ovat toimivat ja niitä markkinoidaan osana isompaa matkailullista kokonaisuutta (Hossa–Kylmäluoma)	Alueen reitit ovat tunnetut ja vetovoimaiset, ja niitä voidaan käyttää matkailun markkinoinnissa erikseen tai osana isompaa matkailullista kokonaisuutta. Hyvät ja houkuttelevat reitit tuovat ja ohjaavat ihmisiä alueelle ja maastoon sekä toimivat osana matkailuyrittäjien markkinointia.	x	x	x	Riskinä on, että mielikuvassa alueesta reitit jäävät vieraksi ja koko alueen palvelut epämääräisiksi. Selkeä ja kohdennettu markkinointi valituista kärkituotteista pienentää riskiä.
	Kehitettävälle palveluille tarpeettomat kohteet puretaan tai niitä tarjotaan matkailuyrittäjien käyttöön ja ylläpitoon.	Alueen palvelurakenteet ovat käytössä ja hyväkuntoisia; ylläpitovarat kohdennetaan oikein. Hyväkuntoiset rakenteet ohjaavat kävijöitä reiteille ja säästävät ympäröivää luontoa. Yrittäjillä on tarpeen mukaan omalla vastuullaan yrityksen käytössä tarvittavia rakenteita. Kehitetään tarpeelliset reitit, kuten Kylmäluoman ja Hossan välinen yhteys, sidosryhmien kanssa käyttötarpeita vastaavaksi.	x	x	x	Liialliset tai väärin sijoitetut palvelurakenteet vievät resursseja oleellisilta kohteilta. Hyvä suunnittelu selkeyttää palveluiden tarjontaa ja ohjaa myös riittävän resurssoinnin halutuille kohteille.
	Kunnan tai muiden tahojen ylläpitämien reittien ylläpito ja kehittäminen hoidetaan sopimuksin (pyöräilyreitti, Päätalopolku)	Hyvät ja houkuttelevat reitit tuovat ja ohjaavat ihmisiä alueelle ja maastoon. Alueella kulkeva, ulkopuolisten tahojen ylläpitämä reitistö on selkeästi merkitty ja hyväkuntoinen, ylläpitovastuut ovat selvät, sopimukset ovat ajan tasalla.	x	x	x	Epäselvyydet ylläpito- ja merkintävastuuissa voivat aiheuttaa vaaratilanteita käyttäjille; palautteisiin reagointi ja oma seuranta ovat pääosassa riskin torjunnassa.

Pystymme turvaamaan ja tarjoamaan kannattavia liiketoimintamahdollisuuksia erilaisille yrityksille	Pitkäaikaiset sopimukset, yksityisten investointien mahdollistaminen; toimintamahdollisuuksien parantaminen	Alueella toimiville ja siitä kiinnostuneille yrityksille pystytään tarjoamaan hyviä ja kiinnostavia mahdollisuuksia ja tarpeen mukaisia sopimuksia. Sopimuksia uusitaan ja tehdään tarpeen mukaan. Riippuen toimintamuodosta alueelle voi tulla niin uusia retkeilymuotoja kuin erilaisia reittejäkin sekä erilaisia kalastukseen, eräilyyn tai retkeilyyn liittyviä palveluja jo olemassa olevien lisäksi.	x	x	x	Tarkka suunnittelu ja sopiminen sekä käytön kokonaiskuvan hallinta ovat tärkeitä kestävyuden ja viihtyisyyden säilyttämiseksi. Epäonnistuessaan erilaiset käyttömuodot häiritsevät toisiaan tai voivat heikentää alueen luontoarvoja. Jos sopimusaikoja ei saada pidennettyä, hankaloituu myös alueen kehittäminen ja investoinnit.
	Metsähallituksen sisäisen yhteistyöryhmän muodostaminen yhteiseen visioon pääsemiseksi	Metsähallituksen sisäinen Kylmäluoman yhteistyöryhmä kokoontuu säännöllisesti kolmesti vuodessa ja päättää alueen kehittämisestä ja ylläpidosta sekä viestinnästä. Ryhmän kokouksiin kutsutaan tarpeen mukaan sidosryhmiä sekä käsitellään myös mm. Hossaan liittyvää alueellista kehittämistä. Ryhmää ei ole vielä perustettu ja jäseniä nimetty, mikä tulisi tehdä ensi tilassa. Toteutuessaan ryhmä edistää alueen kehitystä ja vuorovaikutusta ympäristönsä kanssa.	x	x	x	Riskinä on alueen säilyminen isännättömänä ja hieman epämääräisenä kohteena, joka ei palvele kunnolla mitään tarkoitusta eikä onnistu kehittymään ympäröivien alueiden kanssa ja tueksi. Ryhmän motivointi ja suunnitelman ja yhteisen päämäärän selkeys pienentävät riskiä.
Alueella on toimiva palojatkumo	Metsänpoltot suunnitelman mukaisesti	Talousmetsiä palautetaan luonnontilaan polttamalla.	x			Riskinä on tulen karkaaminen; estetään huolellisella suunnittelulla ja riittävällä polttohenkilökunnalla. 1.lk pohjavesialueella ei polttoja tehdä varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Ennallistamispolto pyritään toteuttamaan eläinten pääasiallisen lisääntymisajan ulkopuolella.
Alueen luontainen lajisto on elinvoimainen	Vieraslajien leviämisen estäminen	Porojen ruokintapaikalta leviävä vieraslajisto voi syrjäyttää alueen alkuperäistä luontaista lajistoa. Seurannan onnistuessa pystytään tulokas- ja vieraslajit havaitsemaan riittävän ajoissa niin, että niiden poisto tai leviämisen esto on helpompaa ja ylipäättään mahdollista. Seurantaa tehdään alueella tehtävän muun työn ohessa.	x			Alueelle leviävä vieraslaji tai kulttuuritulokas, jota ei saada poistettua tai hallittua, voi aiheuttaa luontotyyppin muuttumisen tai lajiston köyhtymisen ja yksittäisten lajien taantumisen tai häviämisen.
Metsätalouden toimenpiteet täyttävät niitä koskevat säädökset ja ulkoilutoiminnan tarpeet tulevat riittävästi huomioiduksi; toiminta on yleisesti hyväksyttyä	Viestintä retkeilyalueen metsätaloustoiminnasta	Alueen käyttötarkoitukset ovat selkeitä eivätkä ne haittaa tai häiritse vaan tukevat toisiaan. Alueen käytöstä niin metsätaloudellisesti kuin muutenkin viestitään avoimesti ja se on yleisesti hyväksyttyä ja ymmärrettyä niin sidosryhmien kuin alueen eri käyttäjäryhmienkin keskuudessa. Myös metsätalous nähdään alueelle kuuluvana toimintana.		x		Huonosti tehty tai unohdettu viestintä eri käyttömuodoista, kuten moottorikelkkailusta tai metsätaloudesta, voi heikentää käyttökokemusta tai alueen imagoa. Toisaalta epäonnistunut viestintä voi myös korostaa muuten vähäisiä häiriötekijöitä. Asiantunteva ja ammattimainen viestintä on haastava tehtävä, joka vaatii resursseja.

Suot ovat luonnontilaisia	Ojitettujen soiden ennallistaminen	Suon vesitalouden ennallistaminen vaikuttaa suon ja vesistön luontotyyppien edustavuuteen sekä parantaa alueen eläimistön, esimerkiksi riekon, elinympäristöä.	x			Ennallistamisen aikana saattaa ilmetä esimerkiksi veden samenevista, mutta häiriö on vähäinen ja väliaikainen, ja sitä pystytään torjumaan hyvällä ennallistamisen suunnittelulla ja konetyön talviaikaisella toteutuksella maastovaurioiden vähentämiseksi.
Alueen kulttuuriperintöarvot säilyvät	Kulttuuriperintökohteiden päälle kasvavan puuston poisto metsätaloustoimien yhteydessä	Alueen kulttuuriperintökohteet ovat hyvässä kunnossa. Kulttuuriperintökohteita ei kuitenkaan kunnosteta, vaan niiden annetaan kulua luonnon prosessien mukaisesti; metsätalouden toiminta-alueilla niiltä poistetaan kuitenkin kohteille kasvava puusto. Muinaisjäännöskohteiden hoitoa ohjaa museovirasto. Kulttuuriperintökohteilla suoritettavat toimenpiteet avaavat maisemaa ja nostavat kohteen esiin ympäristöstään, jolloin tieto kohteen historiasta välittyy ja avautuu paremmin kävijöille.		x		Mikäli puustoa ei poisteta kohteilta, voivat ne rikkoo ja haudata vanhat kulttuuriperintökohteet alleen. Toisaalta puiden poisto varomattomasti voi myös rikkoo kohteita. Hyvällä hoidon suunnittelulla ja toteutuksella kohteet säilyvät ympäristöstään erottuvina oman aikansa muistomerkkeinä.
Alueen metsätaloustalouden hyväksytyä	Viestintä retkeilyalueen metsätaloustoiminnasta	(ks. edellinen/ vastaava kohta)				
Leirintäalueen rakennukset ovat toimivia ja kunnossa	Leirintäalueen rakenteiden ylläpito ja kunnostus	Hyväkuntoinen ja viihtyisä leirintäalue houkuttaa alueelle asiakkaita ja virkistäytyjiä pidemmäksi aikaa. Alue ja sen reitit tunnetaan, ja ne tuovat matkailualueen kävijöitä luontoon lisäten Hossan ja muidenkin Koillismaan alueen kansallispuistojen monipuolisuutta matkakohteena.		x	x	Leirintäalueen rakenteiden heikkenevän ja ränsistymisen seurauksena alueen virkistyskäyttö vähenee ja paikallistaloudelliset vaikutukset heikkenevät. Säännöllinen korjaustarpeen seuranta ja reagointi on välttämätöntä. Mikäli aluetta sekä sen tarjoamia mahdollisuuksia ei osata arvostaa eikä sen matkailullista ja imagollista potentiaalia hyödyntää muun muassa markkinoinnissa tai matkailun yritystoiminnassa, alueelle tehdyt investoinnit menevät hukkaan.

Lisääntyvä käyttö tai uudet käyttömuodot eivät uhkaa alueen muita käyttömuotoja, kuten porotaloutta	Käytöstä sopiminen, neuvottelut, viestintä	<p>Alueen eri käyttömuodot eivät merkittävästi haittaa tai häiritse toisiaan ja kävijäkokemus sekä luonnon monimuotoisuus säilyvät hyvänä.</p> <p>Alueen käytöstä niin metsätaloudellisesti kuin muutenkin viestitään avoimesti, ja se on yleisesti hyväksyttyä ja ymmärrettyä niin sidosryhmien kuin alueen eri käyttäjäryhmienkin keskuudessa. Eri käyttäjäryhmien kesken neuvotellaan ja suunnitellaan alueiden käyttöä niin, että kaikki sopivat toimimaan alueella. Eri käyttömuotoja pyritään ohjaamaan niille sopiville alueille. Erityisesti porotalouden edellytykset on huomioitava suunnittelussa. Porotalous osallistetaan niin jokavuotuisissa neuvotteluissa kuin tarpeen mukaan erillisissä palavereissa.</p>	x	x	x	<p>Huonosti tehty tai unohdettu osallistaminen eri käyttömuodoista, kuten moottorikelkkailusta tai metsätaloudesta, voi heikentää esimerkiksi porotalouden toimintaedellytyksiä. Porotalouden osalta poronhoitolain mukaiset velvoitteet viestinnässä ja sopimisessa pienentävät riskiä.</p> <p>Hyvällä suunnittelulla ja avoimella viestinnällä torjutaan sekä kävijöiden häiriökokemuksia että luonnon kulumista. Eri käyttömuodot ohjataan myös niille sopiviin ja mielenkiintoisiin kohteisiin niin, että esimerkiksi reitit ovat mielekkäitä eivätkä jää käyttämättä.</p>
Rakenteet ovat turvallisia ja kunnossa	Palvelurakenteiden ylläpito ja kunnostus	Kaikki alueen rakenteet ovat hyvässä kunnossa ja turvallisia. Taukopaikat ovat siistejä ja niillä on polttopuita. Reitit ovat houkuttelevia, ja niistä löytyy sopivia vaihtoehtoja eri kohderyhmille. Ihmisten kynnys lähteä maastoon on matala. Ehjät ja turvalliset rakenteet houkuttelevat kävijöitä ja ohjaavat käyttöä suojaten ympäröiviä alueita kulumiselta.	x	x	x	Rikkinäiset rakenteet ovat riski niin käyttäjille kuin ympäröivälle luonnolle ja vähentävät alueen houkuttavuutta ja täten sen tuomaa aluetaloudellista hyötyä. Palautteisiin reagointi ja oma seuranta ovat pääosassa riskin torjunnassa.

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Suunnittelualan yleiskäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus		
Retkeily- ja luontomatkailu-vyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Kävijämääräennuste:	24 000
PUISTO-OSA	Retkeily, kalastus, matkailupalvelut.		
	Ohje	Pinta-ala (ha):	579,94
	<p>Puisto-osa on retkeilyalueen palveluosa, jonne ohjataan suurin osa alueen kävijöistä. Puisto-osassa ovat leirintäalue ja sen läheisyydessä olevat vilkkaimmat retkeilyreitit ja pääosa retkeilyalueen rakenteista.</p> <p>Alueen luonnonmetsiä ei käsitellä, ja talousmetsiä käsitellään pienipiirteisesti, puuston elinvoimaisuuteen ja erirakenteisuuteen pyrkien. Kasvatushakkuilla ohjataan puuston kehittämistä puistomaiseksi ja järeäksi. Samalla luodaan edellytyksiä luontaiselle uudistamiselle ja erirakenteisuuden syntymiselle. Uudistusalat ovat puisto-osalla pienialaisia, pinta-alaltaan alle 1 hehtaaria.</p> <p>Kartassa 5 on esitetty Kylmäluoman retkeilyalueen vyöhykejako.</p>		
		Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)	579,94
Yksityiset suojelalueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.		
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltujen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtäviä toimintoja. Syrjävyöhykkeellä liikkuminen on sallittua jokamiehenoikeuksien mukaisesti		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Pinta-ala (ha):	4 264,45
AARNIOSA	Vyöhyke säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena ja erämaisena. Eräily, retkeilypolut, reitit		
	Ohje		
	Aarniosaan kuuluvat alueen erämaisimmat osat. Pääosa boreaalisista luonnonmetsistä ja luonnontilaisista soista sijoittuu tälle alueelle. Aarniosa-rajaukseen sisältyy kuitenkin kuvioita, jotka eivät täytä Natura-luontotyyppin kriteerejä ja joita voidaan käsitellä samoin kuin talousosan metsiä.		
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Pinta-ala (ha):	2 522,87
TALOUSOSA	Aluetta hoidetaan monikäyttömetsinä. Eräily, moottorikelkkareitti		
	Ohje		
	Talousosaan kuuluvat sellaiset alueet, joita ei ole aikanaan perustettu aarnialueeksi ja jotka eivät edusta luontodirektiivin määritelmän mukaista boreaalisen luonnonmetsän luontotyyppiä eivätkä toisaalta sijaintinsa puolesta kuulu puisto-osaan. Talousosalla harjoitetaan retkeilykäytön, ekologiset asiat ja porotalouden huomioivaa metsätaloutta. Talousosalla metsien käsittelyä harjoitetaan kuten taulukossa 17 A on kuvattu. Talousosa-rajaukseen sisältyy myös pieniä Natura-luontotyyppikuvioita, joita ei käsitellä metsätaloustoimenpitein.		
Pinta-ala yhteensä (ha), osuus suunnittelualueesta (%)		6 787,33	92,1
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaista. Perustettujen suojelalueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määrittellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määrittellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan
Rajoitusvyöhykkeet	<p>Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääöksellä tai yksityisten suojelalueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojeluyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke."</p> <p>Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: "Vyöhyke koskee perustettujen suojelalueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueet, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai maihinnousua suositellaan vältettävän tietyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi Maastoliikennelain 1 §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella."</p>

Yksityiset suojelalueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet						
Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu					
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyypeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.					
Luonnonsuojelu						
Tunniste	Toimenpide	Kiireellisyys	Määrä	Yksikkö	Kustannus (€)	Kuvaus
38100	11- Suon ennallistaminen	Vähemmän kiireellinen (6–10 v)	2	kpl	50 000	Ojitettujen soiden ennallistaminen
38101	12- Metsän ennallistaminen	Erittäin kiireellinen (1–2 v)	3	kpl	24 000	Metsänpoltot suunnitelman mukaisesti
38102	34- Seuranta					Vieraslajien leviämisen estäminen
Kulttuuriperinnön suojele						
Tunniste	Toimenpide	Kiireellisyys	Määrä	Yksikkö	Kustannus (€)	Kuvaus
38108	40- Kulttuuriarvojen suojele ja hoito					Kulttuuriperintökohteiden päälle kasvavan puuston poisto metsätaloustoimien yhteydessä

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö			
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuu toimenpidesuunnitelmissa.			
Käyntimääräennuste	28 000	Vuosi	2032	
Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan				
Alueella on houkuttelevia ja tunnettuja reittituotteita, joita tullaan kokeilemaan sekä päiväselttään osana laajemman matkailualueen palveluja että leirintäalueelle pidemmäksi-kin aikaa. Leirintäalue ja alueen yrittäjät tarjoavat erilaisia majoitus- ja ohjelmalveluja, jotka ovat monipuolisia ja houkuttavia erilaisille kävijäryhmille.				
Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet				
Tunniste	Toimenpide	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus
44971	60- Virkistys- ja luontomatkailukäytön edistäminen	Kiireellinen (3–5 v)		Alueen reittituotteet ovat toimivat ja niitä markkinoidaan osana isompaa matkailullista kokonaisuutta (Hossa–Kylmäluoma)
38104	67- Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus		50 000	Leirintäalueen rakenteiden ylläpito ja kunnostus
38103	67- Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus		20 000	Palvelurakenteiden ylläpito ja kunnostus
44972	68- Palveluvarustuksen purkaminen	Kiireellinen (3–5 v)		Kehitettävälle palveluille tarpeettomat kohteet puretaan tai niitä tarjotaan matkailuyrittäjien käyttöön ja ylläpitoon.

16 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä			
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.			
Metsästys ja riistanhoito				
Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta				
Alueen metsästyskäyttöön ei tule muutoksia.				
Riistakantojen kestävä hyödyntämisen suunnittelu				
Metsästyslupamäärät määritellään riistakantojen mukaisesti vuosittain. Paikallisten vapaan metsästysoikeuden käyttöä (metsästyslaki 8 §) suosituksin ohjaa Taivalkosken Riistanhoitoyhdistys.				
Riistanhoitotyöt ja rakenteet sekä valvonta				
Alueella ei suoriteta riistanhoitotyitä. Alue on normaalin erävalvonnan piirissä.				
Metsästyksen metsästyslain 8§ perusteella valtion alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsästyslain 8 §:n aluetta (kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus)	Ei muutu		7 323,26	Kunnan asukkailla vapaa metsästysoikeus koko alueella
Muutos metsästyksen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen pienriistan metsästysalue	Ei muutu		6 356,11	Alueesta rajattu pois leirintäalueen seutu
Metsähallituksen hirvieläimen metsästysalue	Ei muutu		7 277,89	Alueesta rajattu pois vesialue ja vesialueen rajaama yksittäinen maapala leirintäalueen läheisyydessä
Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla				
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus
Metsähallituksen hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset	Ei muutu		632,52	Keskeinen poroalue. Koiran käyttöä ei suositella metsästyksessä. Metsästys on kuitenkin sallittua.

Kalastus						
Kalaveden ja kalakantojen hoito						
Kalanistutuksia tehdään alueen järviin oman erillisen suunnitelmansa mukaan, ja istutusmäärät riippuvat myydyistä lupamääristä. Isoja elämyksiä pohjolan kalavesillä -hankkeen myötä 2–3 vuotiaan taimenen poikasistutukset lisääntyvät Kylmäluomanjärveen vuosina 2017–2019. Mikäli hankkeen tulokset ovat hyvät, taimenen poikasistutuksia voidaan jatkaa.						
Alueen kalastuskäytön muutos						
Isoja elämyksiä pohjolan kalavesillä -hankkeen myötä pyydyskalastusta rajoitetaan ja vapakalastusta kehitetään alueella koko maan yleisen kalastuskehityksen mukaisesti.						
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)						
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus		
Metsähallituksen lupakalastusalueita	Ei muutu		985,60	Alueen kaikki vedet		
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla						
	Muutos	Syy	Pinta-ala (ha)	Kuvaus		
Kalastusrajoitukset	Laajenee	Kylmäluomanjärven kehittäminen "Isoja elämyksiä pohjolan kalavesillä" -hankkeessa	427,00	Verkkokalastusoikeuksien rajoittaminen Kylmäluomanjärvellä; sekä ennallaan pysyvä rajoitus: yleiskalastusoikeuksien tapahtuva onkiminen, pilkkiminen ja kalastonhoitomak-sun viehekalastus on kielletty Lapin ELY-keskuksen päätöksellä Iso-Pajuluomassa ja Katkeimanlammessa.		
Paikalliset erityisoikeudet	Ei muutu		32,50	Harjun tilan asukkailla on nautintaoikeus Ahveniselle		
Erätalouden toimenpiteet						
Tunniste	Toimenpide	Määrä	Yksikkö	Kiireellisyys	Kustannus (€)	Kuvaus
38427	71- Metsästyksen säätely					Pienriistalupia myydään riistakantojen mukaisesti; alue on hyvä havulintualueita
38429	74- Kalastuksen säätely					Alueen vesiä kehitetään vapakalastajille ja kohteiden kehittäminen tullaan tekemään "Isoja Elämyksiä Pohjolan Kalavesille" -hankkeessa
38430	76- Kalojen/rapujen istutukset				25000	Kalaistutukset toteutetaan vuosittain laadittavan suunnitelman mukaisesti

17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivos-toiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.	
Marjastus ja sienestys	Sallittu	
Perustelu		
Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)		
Kuvaus		
Alueella ei harjoiteta luontaiselinkeinoja (porotaloutta lukuun ottamatta, porotalous käsitelty omassa kohdassaan).		
Maastoliikenne ja muu liikenne		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
11- Maastoliikenne lumipeitteeseen aikaan	Ei muutu	Alueelle ei tehdä uusia moottorikelkkailu-uria tai -reittejä. Erilaisten tapahtumien, luontomatkailutoiminnan ja ammattimaisen luontokuvauksen huoltoajoon voidaan myöntää lupia. Metsästyksen liittyvä maastoliikenne luvitetaan metsästyslupituksen yhteydessä.
12- Maastoliikenne sulan maan aikaan	Ei muutu	Sulan maan aikana alueelle myönnetään maastoliikennelupia vain tarkoin harkiten. Lupien tarkoituksen tulee palvella alueen hoidon ja käytön tavoitteita. Alueen omissa huoltotöissä vältetään maastoliikennettä sulan maan aikaan. Metsästyksen liittyvä maastoliikenne luvitetaan metsästyslupituksen yhteydessä.
Liikkuminen		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
21- Maastopyöräily	Ei muutu	Maastopyöräily on alueella sallittu jokamiehenoikeudella. Alueen halki kulkee kunnan ylläpitämä polkupyöräreitti.
23- Koiravaljakko	Ei muutu	Alueella on luontomatkailukäytössä oleva koiravaljakkosafarireitti, jonka käytöstä on sopimus yrittäjän kanssa. Uusia reittejä sovitaan tarpeen mukaan yhteistyössä muiden alueen käyttäjien kanssa.
Urheilutapahtumat ja järjestetty seuratoiminta sekä partio tai muu vastaava toiminta		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
33- Muu toiminta maastossa	Ei muutu	Muut toiminnot, kuten ratsastus, kiipeily tms. ovat alueella sallittuja jokamiehenoikeudella. Mikäli toiminto edellyttää maastoon kajoamista tai matkailupalveluna huollettujen taukopaikkojen käyttöä, tulee siitä tehdä sopimus Metsähallituksen kanssa.
33- Muu toiminta maastossa	Ei muutu	Jokamiehenoikeuksiin perustuvaa lyhytaikaista leiriytymistä suositellaan ainoastaan huolletuilla taukopaikoilla. Avotulen teko on sallittu vain sitä varten osoitetuilla paikoilla ja niille tuoduilla polttopuilla. Metsäpalvaroituksen aikana tulenteo on kielletty.

33- Muu toiminta maastossa	Ei muutu	Erilaisten leirien, kilpailujen ja muiden yleisötapahtumien järjestäminen on mahdollista Metsähallituksen luvalla, mikäli ne eivät ole ristiriidassa alueen päämäärien kanssa. Tapahtumat ohjataan niille sopiville alueille niin, että voidaan turvata kaikkien alueen käyttäjien viihtyisyys sekä alueen luontoarvot.
Maa-ainesten otto ja muu käyttö/otto		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
41- Maa-ainesten otto	Ei muutu	Muu kuin retkeilyn tarpeisiin tapahtuva maa-aineksen otto on kiellettyä (Valtioneuvoston päätös Kylmäluoman ja Hossan retkeilyalueiden perustamisesta 4 §).
42- Polttopuun otto	Ei muutu	Metsätalousalueilla hakkuutähteiden keruu polttopuuksi on mahdollista Metsähallitus Metsätalous Oy:n luvalla.
90- Muu käyttö	Ei muutu	Muu kuin retkeilyn tarpeisiin tapahtuva teiden rakentaminen, maan muokkaaminen sekä rakentaminen on kiellettyä. Myös soiden ojittaminen lukuun ottamatta jo tehtyjen ojien kunnossapitoa on kiellettyä (Valtioneuvoston päätös Kylmäluoman ja Hossan retkeilyalueiden perustamisesta 4 §).
Metsätalous		
Tavoitteet		
Metsien käsittelyn tavoitteena on metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilyttäminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen käsittelyn piirissä olevilla alueilla. Käsittely tapahtuu virkistys-, erä-, ulkoilu- ja maisema-arvot sekä alueen muut erityispiirteet korostetusti huomioon ottaen. Metsätalouden toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että Natura-alueen suojelutavoitteiden toteutus turvataan. Suojeltavien lajien elinympäristöt turvataan metsien käsittelyjen yhteydessä metsätalousalueilla. Hakkuut ja muut tarvittavat metsätaloustoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevien Metsähallituksen yhteissuunnittelun periaatteiden mukaisesti.		
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)		
Tavoitteisiin päästään hyödyntämällä monipuolisesti erilaisia hakkuumenetelmiä. Näitä ovat erilaiset kasvatushakkuut: harvennus-, poiminta-, pienaukkokasvatus- tai väljenysshakkuu. Metsien uudistaminen toteutetaan pääasiassa luontaisesti, mutta hakkuumenetelminä käytetään myös säästöpuuhakkuuta ja pienialaisia avo- tai kaistalehakkuuta. Uudistusalan kokovaikutus arvioidaan näkemäalueen avulla. Yksittäinen näkemäalue pyritään rajaamaan 1–2 hehtaariin. Uudistusalan koko on enimmillään kuusi hehtaaria. Hakkuissa pitkän aikavälin säästöpuutavoite on vähintään 20 m ³ /ha.		
Metsätaloustalouden muutos Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla		
Mt-käytössä (ha)	Rajoitetussa mt-käytössä (ha)	Muutoksen kuvaus
0,00	1 880,00	Metsätaloustaloudessa olevien metsien pinta-alan vähennys, noin 400 ha, johtuu vuoden 2016 kesällä tehtyjen täydentävien luontotyyppi-inventointien mukaisista muutoksista ja lisäyksistä boreaaliseen luonnonmetsät -luontotyyppiin. Myös harjumetsät-luontotyyppi lisääntyi, mutta määrä ei näy hehtaareissa, sillä koko alue on rajoitetussa metsätaloustaloudessa vähintään jatkuvan kiertoajan ja rajoitetun uudistamisen osalta.
Toimenpiteet Natura It-kuviolla		
Harjumetsiä käsitellään kulloinkin voimassa olevien harjumetsien käsittelyohjeiden mukaisesti. Muita Natura-luontotyyppiä sekä boreaaliseen luonnonmetsään kuuluvia harjumetsiä ei käsitellä.		

17B Poronhoidon toimenpiteet	
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualan luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivos-toiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.
Poronhoito	
Toimenpiteet ja käytännöt	Alueella harjoitettavaa poronhoitoa säätelee poronhoitolaki (848/1990). Poronhoidon harjoittajilla on alueella poronhoitolain mukaisia erityis-oikeuksia, kuten poronhoitotöihin liittyvä maastoliikenne, leirytyminen, tulenteko ja sitä varten polttopuun ottaminen. Poronhoitoon liittyvät rakenteet edellyttävät Metsähallituksen lupaa. Paliskuntain yhdistys, paliskunnat ja Metsähallitus neuvottelevat ja sopivat säännöllisesti poronhoitoon liittyvistä toimintatavoista valtion mailla. Mahdollisista retkeilyalueelle sijoitettavista uusista koiravaljakkosafarireiteistä, kuten muis-takin merkittävistä uusista reiteistä ja tapahtumista, kysytään paliskuntien kannanotot Metsähallituksen ja paliskuntain yhdistyksen solmiman sopimuksen mukaisesti.
Suosituks	Tarvittaessa Metsähallitus osoittaa paliskunnille retkeilyalueelta sellaiset luontoarvoiltaan herkäät kohteet, joissa poroja ei tulisi ruokkia.
Saamelaisporonhoidon tavoitteet	

18 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Suunnittelualueesta vastaavat tahot

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan valtion omistuksessa, ja sen hallinnasta ja hoidosta vastaa Metsähallitus. Alueen metsätalouskäytöstä ja käyttöoikeussopimuksista vastaa Metsähallitus Metsätalous Oy, vuokrasopimuksista Kiinteistökehitys, virkistyskäytön ohjaamisesta ja rakenteista Pohjanmaan Luontopalvelut ja erätalouden suunnittelusta ja palveluista Eräpalvelut. Natura-alueesta vastaava viranomainen on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

Suunnitelman tavoitteena on käynnistää Metsähallituksen sisäinen yhteistyöryhmä, Kylmäluoman yhteistyöryhmä, jossa hallinnoidaan retkeilyalueen toimintaa ja kehittämistä. Ryhmän kokouksiin kutsutaan tarpeen mukaan sidosryhmiä, sekä käsitellään myös mm. Hossaan liittyvää alueellista kehittämistä.

Suojelualueen perustamistoimet

Tunniste	Toimenpide	Kustannus (€)	Kuvaus

Käytön ohjaus ja maankäyttöön vaikuttaminen

Tunniste	Toimenpide	Kustannus (€)	Kuvaus
38105	93- Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen		Pitkäaikaiset sopimukset, yksityisten investointien mahdollistaminen; toimintamahdollisuuksien parantaminen
40981	94- Lupien myöntäminen		Selvitetty mahdollisuus myöntää maastoliikennelupia hirven hakuun metsätalousalueilta
44973	95- Sopimusten laatiminen		Kunnan tai muiden tahojen ylläpitämien reittien ylläpito ja kehittäminen hoidetaan sopimuksin (pyöräilyreitti, Päätalo-polku)
38107	98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)		Viestintä retkeilyalueen metsätaloustoiminnasta
43987	98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)		Metsähallituksen sisäisen yhteistyöryhmän muodostaminen eri prosessien välille yhteiseen visioon pääsemiseksi
38109	98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)		Käytöstä sopiminen, neuvottelut, viestintä
38110	98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)		Viestintä retkeilyalueen metsätaloustoiminnasta

Valmiudet				
Toimenpide	Valmius	Tarkennus		
12- Metsäpalontorjuntasuunnitelma	On	Metsähallituksen metsäpalojen torjunta -ohje, Ympäristö- ja laatu järjestelmä (ei erillismainintaa suunnittelualueesta)		
Palvelurakenteiden turvallisuus				
Toimenpide	Valmius	Tarkennus		
22- Rakennusten palotarkastus	On	Leirintäalueella tehdään määräajoin palotarkastus (vuokralaisen vastuulla)		
Yhteistyö				
Toimenpide	Valmius	Tarkennus		
Muu rakennuskanta (ei retkeily / virkistyskäytössä oleva)				
Toimenpide	Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Kuvaus

19 Resurssit				
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta			
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjaetaan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.			
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat			2016	
	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja	
11- Rakennukset	5 000		Ahveninen ja Aarnikämpä, vuokramökkien vuotuinen huolto ja ylläpito	
11- Rakennukset	50 000		Leirintäalueen rakenteiden ylläpito ja kunnostus; n. 4 vuoden välein tehdään suurempi investointi, joka on tässä jaettu vuotuisiin kuluihin.	
12- Rakennelmat		8 000	Laavun siirto Kattaisenjärveltä uuden reitin varteen	
12- Rakennelmat	18 000	21 300	Jatkuvaluonteiset: ylläpito-, jäte- ja polttopuuhuolto sekä pienet vuotuiset korvausinvestoinnit. Kertaluonteiset: kertynyt korjausvelka, eli pitkoksien ja luontopolun opastustaulujen uusinta.	
13- Reitit		6 000	Uuden reittilinjauksen raivaus Kattaisenvaaran alueella, merkkaus ja osittainen kestäväointi, arvio 2,5 km uutta reittiä.	
14- Opastuspalvelut ja opastusviestintä		1 800	Retkeilyalueen esitteiden uusinta	
15- Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset		16 000	Suunnittelukauden aikana tehdään kävijätutkimus kolme kertaa, n.5 vuoden välein.	
Virkistyskäyttö yhteensä	73 000	53 100		
21- Ennallistaminen		24 000	Metsänpoltot suunnitelman mukaisesti, 3 kohdetta (n.5 vuoden välein)	
21- Ennallistaminen		50 000	Ojitettujen soiden ennallistaminen, 2 kohdetta	
24- Luonnonsuojelun seurannat	500		Erityistä suojelua vaativien lajien esiintymien seuranta alueella, 3 kohdetta	
Luonnonsuojelu yhteensä	500	74 000		
99- Muut kulut	25 000		Kalanistutukset	
Hallinto- ja muut kulut yhteensä	25 000	0		
Kaikki yhteensä	98 500	127 100	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (15 vuotta) €	1 604 600

20 Osallistaminen			
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot		Nimetty edustaja
kokous 1. matkailu; Syöte–Taivalkoski–Kylmäluoma-reitistön kehittäminen ja ylläpito (paikalla vain osa kutsutuista)	Taivalkosken kunta ja matkailuyhdistys, Naturpolis Oy, Hotelli Iso-Syöte, Saija Oy, Cyclos Kuusamo		
kokous 2. poronhoito, aloituskokous	paliskunnat: Hossa-Irni ja Taivalkoski		
kokous 3. viranomaistahot ja luonnonsuojelu	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri		
kokous 4. poronhoito, suunnitelman tuloksia	paliskunnat: Hossa-Irni ja Taivalkoski		
kokous 5. kunta ja matkailuyhteistyö (paikalla vain osa kutsutuista)	Taivalkosken kunta ja matkailuyhdistys, Saija Oy, Kylmäluoman retkeilykeskus		
Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistajat (lkm)
Kylmäluoman retkeilyalueen HKS, aloitustilaisuus "avoimet ovet"	Metsähallitus Taivalkosken toimisto	21.03.2016	11
Yhdistetty yleisötilaisuus, HKS valmistuminen ja Isoja Elämyksiä Pohjolan Kalavesillä -hanke	Hotelli Herkko, Taivalkoski	17.01.2017	6
Yhteenvedo osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan			
Suunnitelman alkuvaiheessa pidettyjen kokousten ja yksittäisten yhteydenottojen perusteella on täydennetty suunnitelman perustietoja ja suunniteltu retkeilyalueen tulevaa käyttöä. Lausunnoista kootaan oma lausuntoyhteenvedo, jossa otetaan kantaa lausuntojen vaikutuksesta suunnitelmaan.			
Lausunnot ja palaute			
Pyydetyt lausunnot (kpl)	25	Saadut lausunnot (kpl)	9

LÄHTEET

Viittaus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisu vuosi
1	Pohjois-Pohjanmaan liitto	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava	Julkaisu A: 38. Kalevaprint Oy 2007. 177 s. Maakuntakaavakartta ym. sähköisenä: http://www.pohjois-pohjamaa.fi/maakunnan-suunnittelu_ja_kehittaminen/maakuntakaavoitus/voimassa_oleva_maakuntakaava	2006
2	Suunnittelukeskus Oy	Kylmäluoman leirintäalue	Metsähallituksen Pohjanmaan Piirikonttori	1992
3	Maa ja Vesi Oy/ Jyväskylän aluetoimisto	Polojärvi-Valkeisen rantakaava	Yhtyneet paperitehtaat Oy	1999
4	Metsähallitus	Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 73	2004
5	Kontiokari, H., Lehtonen, H., Louhisalmi, K., Kaukonen, M., Turunen, T., Siira, J., Taskila, J. & Moilanen, E. Metsähallitus.	Pohjanmaan luonnonvarasuunnitelman välitarkastus - kausi 2011-2016	Metsähallituksen metsätalouden julkaisuja 66	2011
6	Metsähallitus, metsätalous; Kelola-Mäkeläinen, H. & Schulz, H-P.	Taivalkoski pohjoisosa kulttuuriperintöinventointi 2010 Osa 2 kohdeselostukset	Metsähallitus (asianro 6051/41/2010)	2011
7	Lehtelä, M.	Kylmäluoman retkeilyalueen palojatkumosuunnitelma	Metsähallitus (asianro 170/2016/04.02; ei julkaistu)	2016
8	Jaakkola, J.	Kylmäluoman retkeilyalueen hakkuiden onnistuminen 2004-2014 sekä metsien käsittelyn muutostarpeet	Opinnäytetyö (ei julkaistu)	2015
9	Pohjois-Pohjanmaan liitto	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 1. vaihemaakuntakaava	Kaavaselostus 23.11.2015	2015
10	Pohjois-Pohjanmaan liitto	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 2. vaihemaakuntakaava	Kaavaselostus 7.12.2016	2016
11	Pohjois-Pohjanmaan liitto	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, 3. vaihemaakuntakaavan luonnos	Kaavaselostus (tarkistettu) 31.3.2017	

LIITTEET

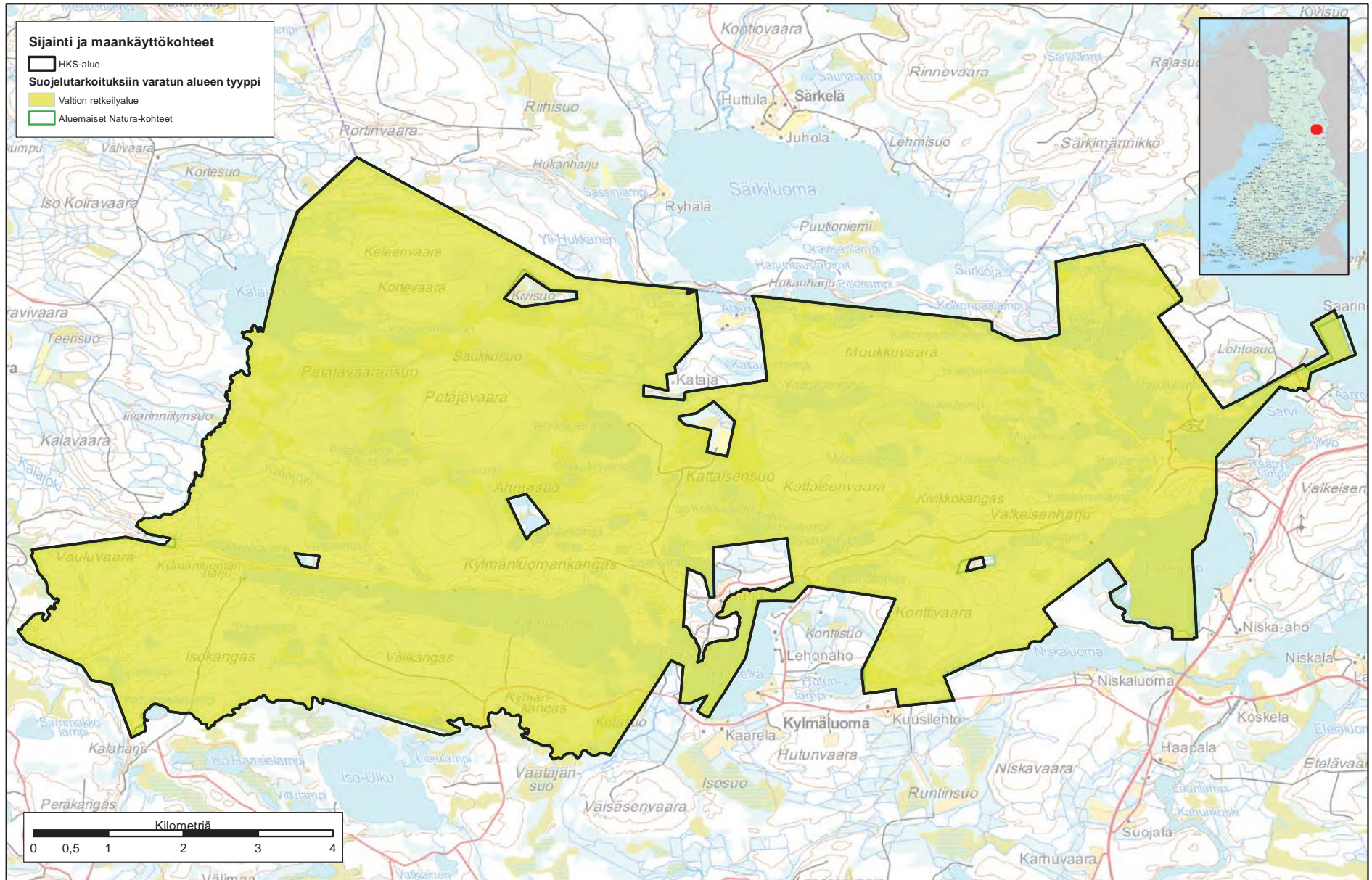
Liite 1. Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman kartat

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta.

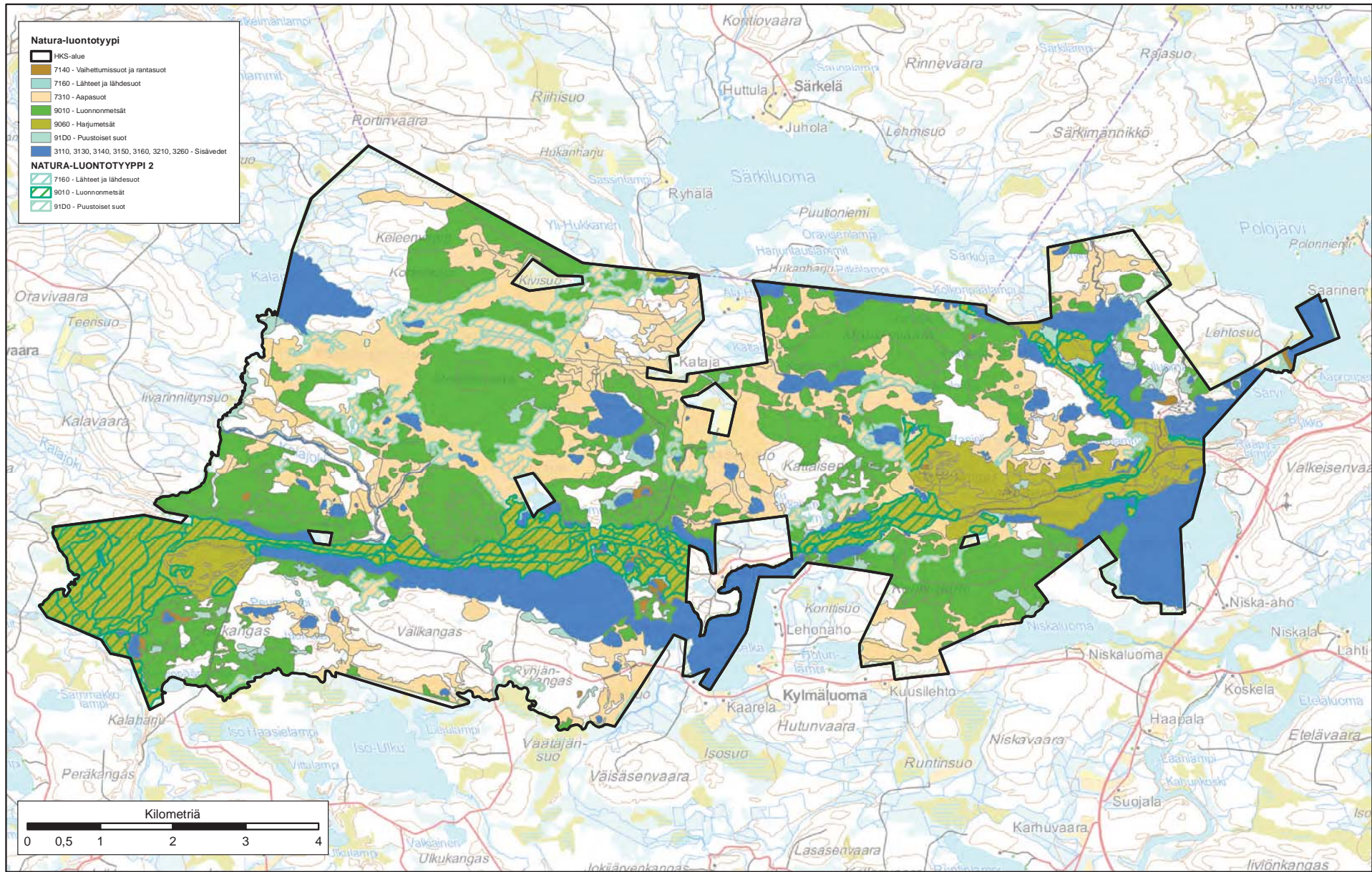
Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 4. Lausuntokooste

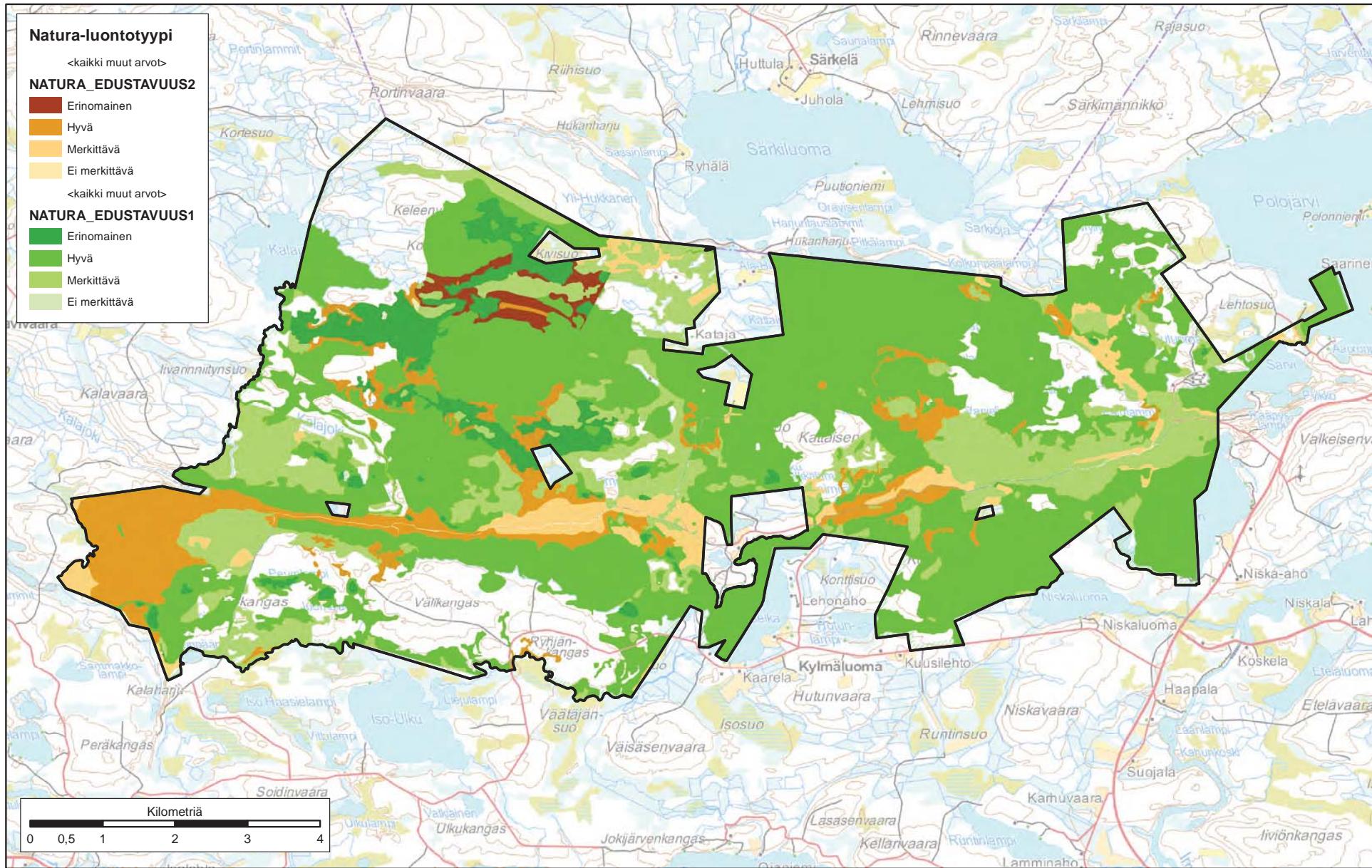
Liite 1. Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman kartat

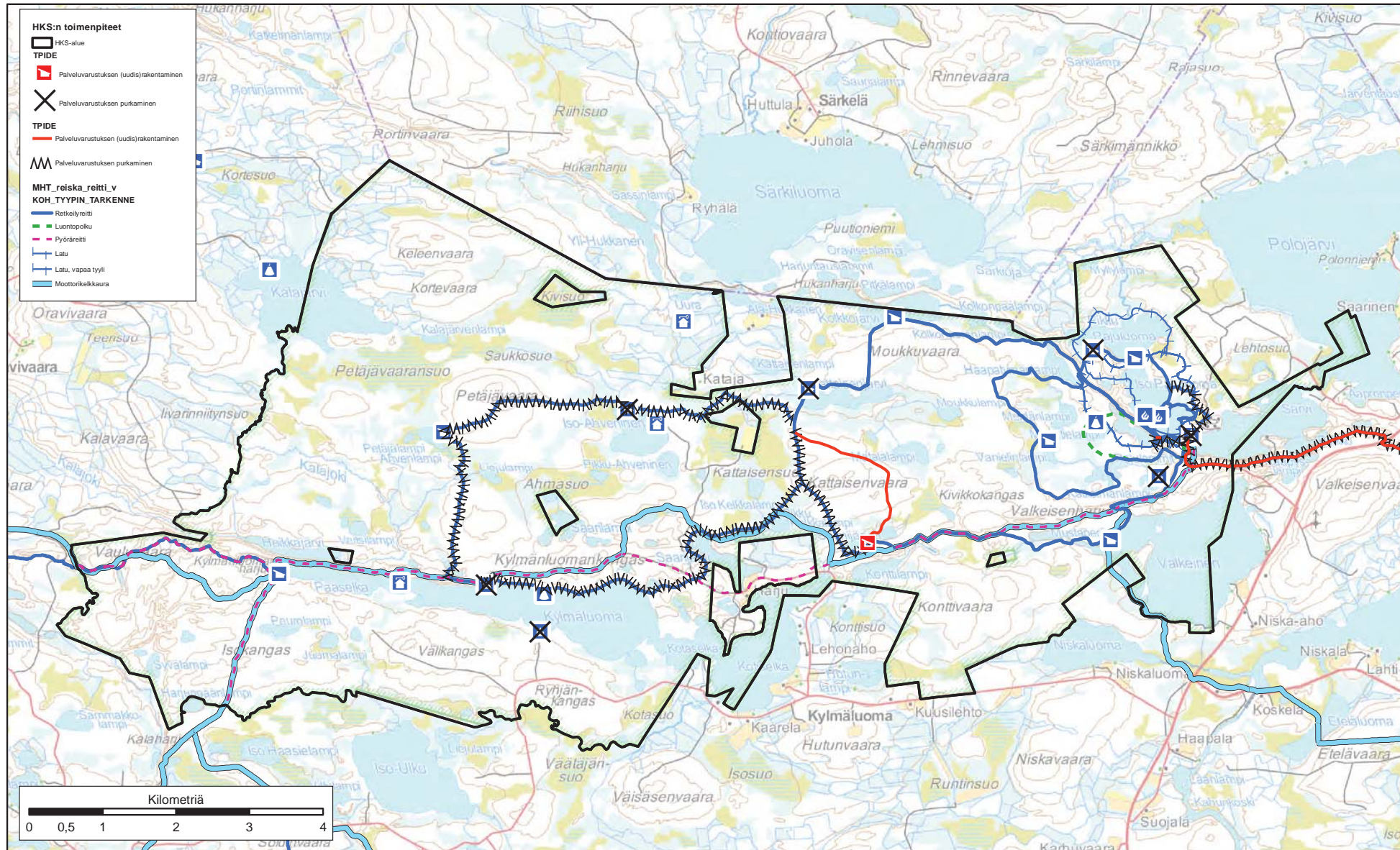
Kuva 1. Kylmäluoman retkeilyalueen maankäyttökohteet

Kuva 2. Kylmäluoman retkeilyalueen natura-luontotyypit

Kuva 3. Kylmäluoman retkeilyalueen Natura-luontotyyppi edustavuus

Kuva 4 a. Kylmäluoman retkeilyalueen palveluvarustus ja kehittäminen

Kehitettävät reitit ja rakenteet: Kattaisenpolku, jolle uusi laavu sekä uusi reittilinjaus Iso-Pajuluoman ympäristössä (kaikki reitit). Kylmäluoma-Hossa -yhteys.

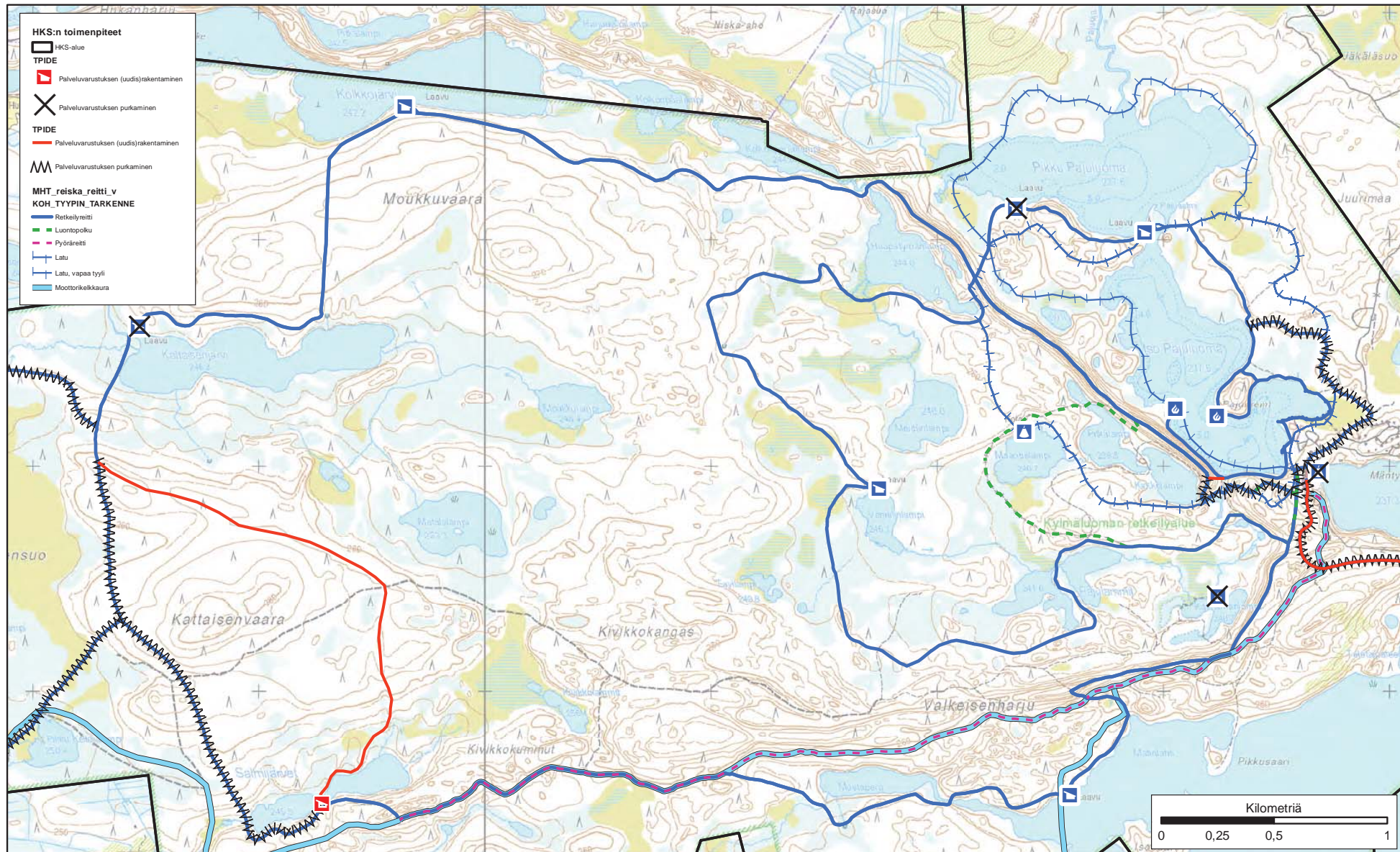
Pysyvät reitit: Kylmäluoman luontopolku, Kivikkovaaranpolku; ladut: kivikkovaara, Kylmäluoman luontolatu; Taivalkosken kunnan ylläpitämät: Päätalopolku, Kylmäluoma-Taivalkoski maastopyöräreitti

Moottorikelkkaurat: Kylmäluoma-Tyrävaara ja Taivalkoski (Harjajärvi) - Hossa

Poistettavat rakenteet, laavut: Ahveninen, Kattaisenjärvi, Pikku-Pajuluoma ja Kylmäluomanharju; tulipaikat Kylmäluomajärven veneenlaskupaikka ja Katkeimanlampi.

Poistettavat retkeilyreitit: Petäjävaaran polku, yhteys Kattaisenpolku - Kylmäluomajärven länsipää

Kuva 4 b. Kylmäluoman retkeilyalueen palveluvarustus ja kehittäminen, puisto-osa

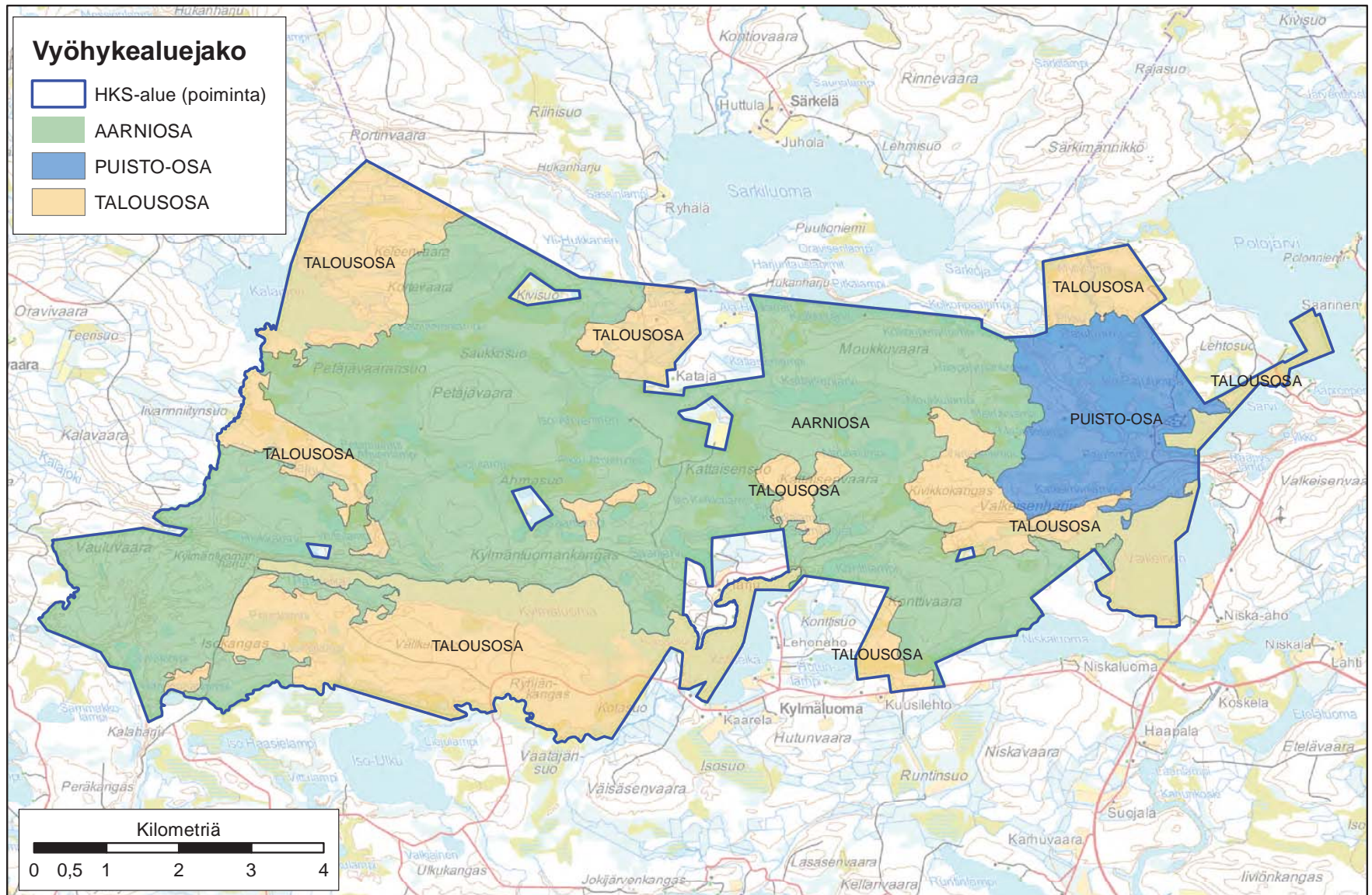
Kehitettävät reitit ja rakenteet: Kattaisenspolku, jolle uusi laavu sekä uusi reittilinjaus Iso-Pajuluoman ympäristössä (kaikki reitit), Kylmäluoma - Hossa -yhteys

Pysyvät reitit: Kylmäluoman luontopolku, Kivikkovaaranpolku; ladut: kivikkovaara, Kylmäluoman luontolatu; Taivalkosken kunnan ylläpitämät: Päätalopolku, Kylmäluoma-Taivalkoski maastopyöräreitti

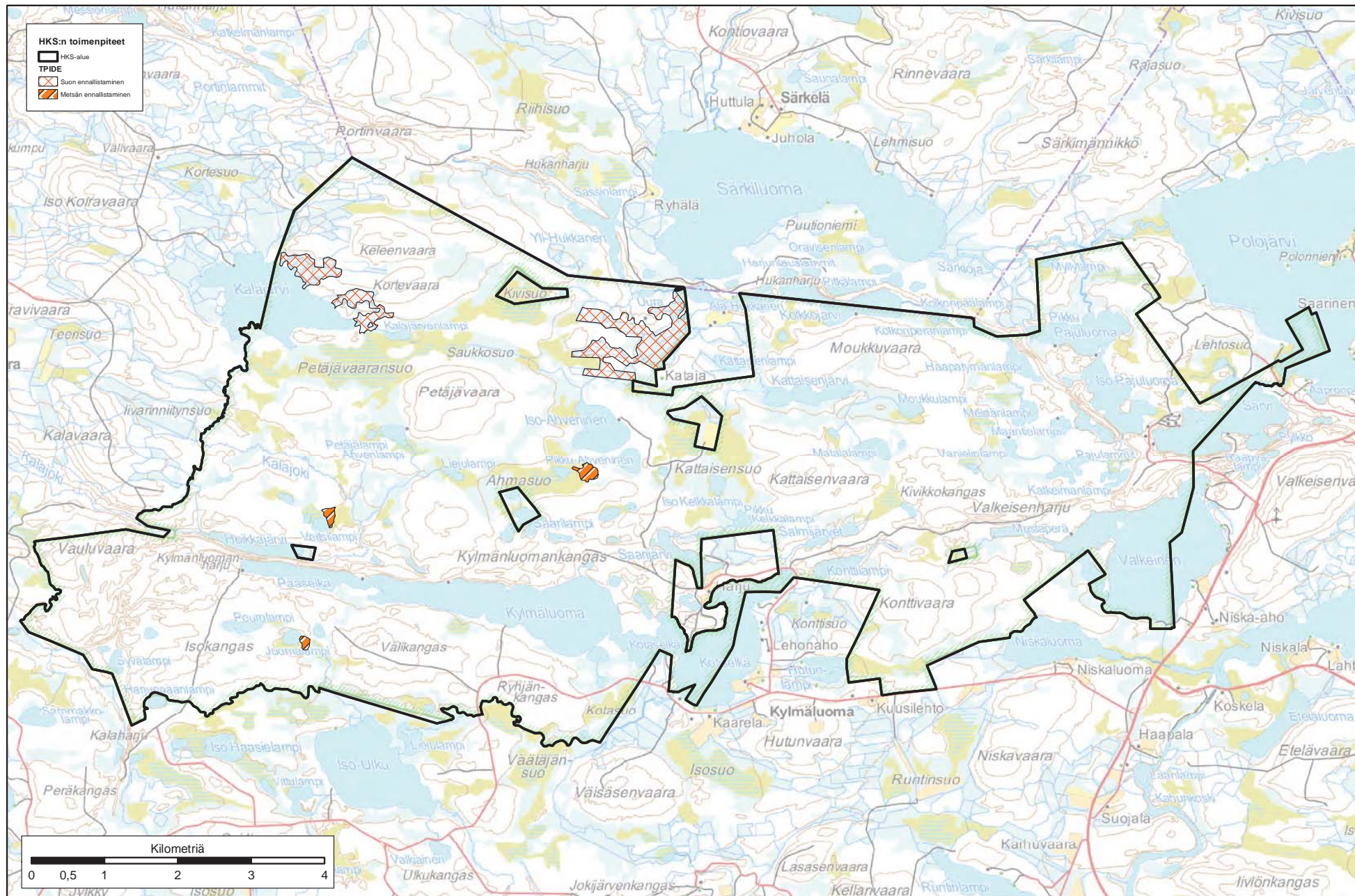
Moottorikelkkaurat: Kylmäluoma-Tyrävaara ja Taivalkoski (Harjajärvi) - Hossa

Poistettavat rakenteet, laavut: Ahveninen, Kattaisenjärvi, Pikku-Pajuluoma ja Kylmäluomanharju; tulipaikat Kylmäluomajärven veneenlaskupaikka ja Katkeimanlampi.

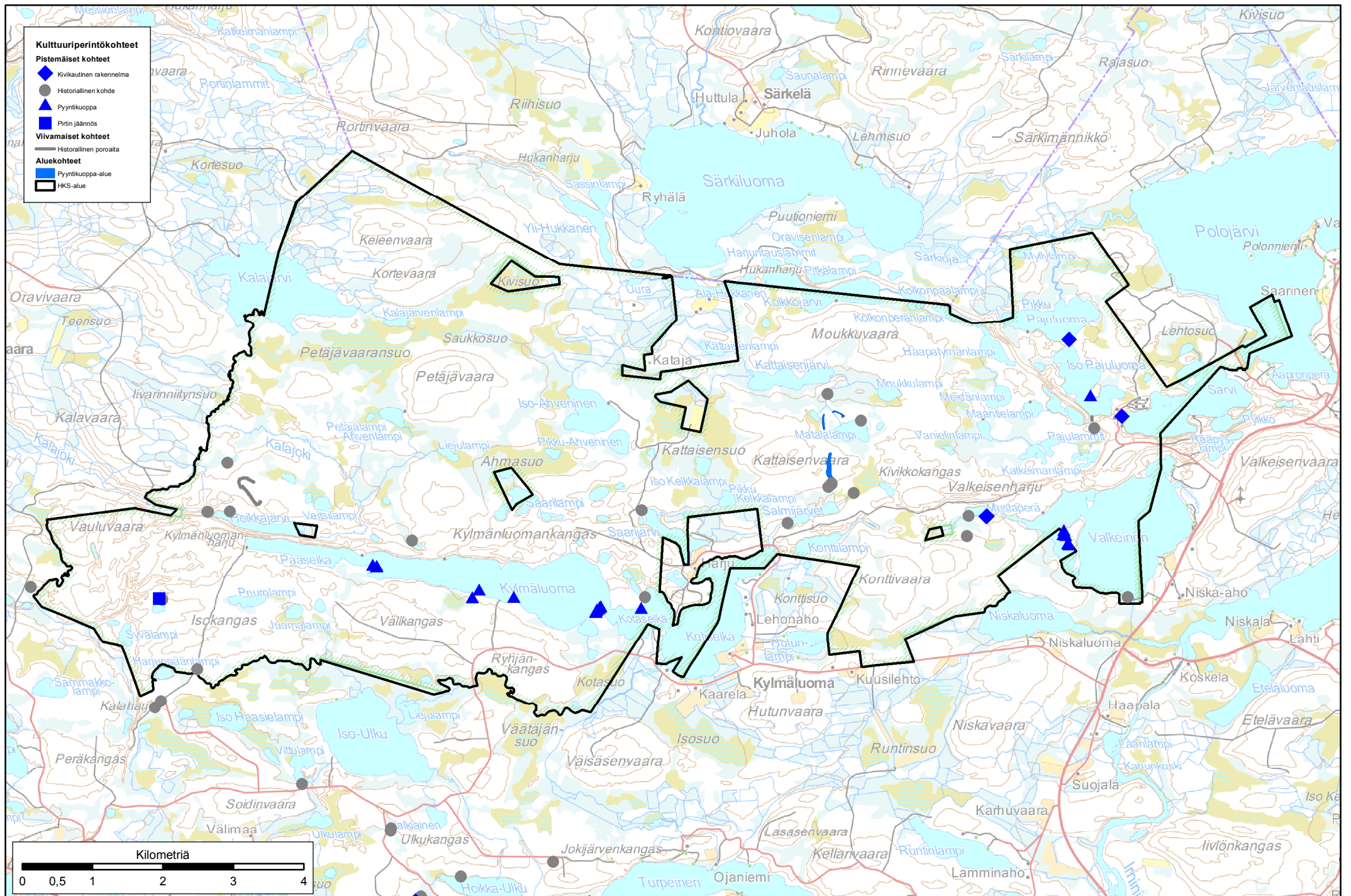
Poistettavat retkeilyreitit: Petäjävaaran polku, yhteys Kattaisenspolku - Kylmäluomajärven länsipää

Kuva 5. Kylmäluoman retkeilyalueen vyöhykejako

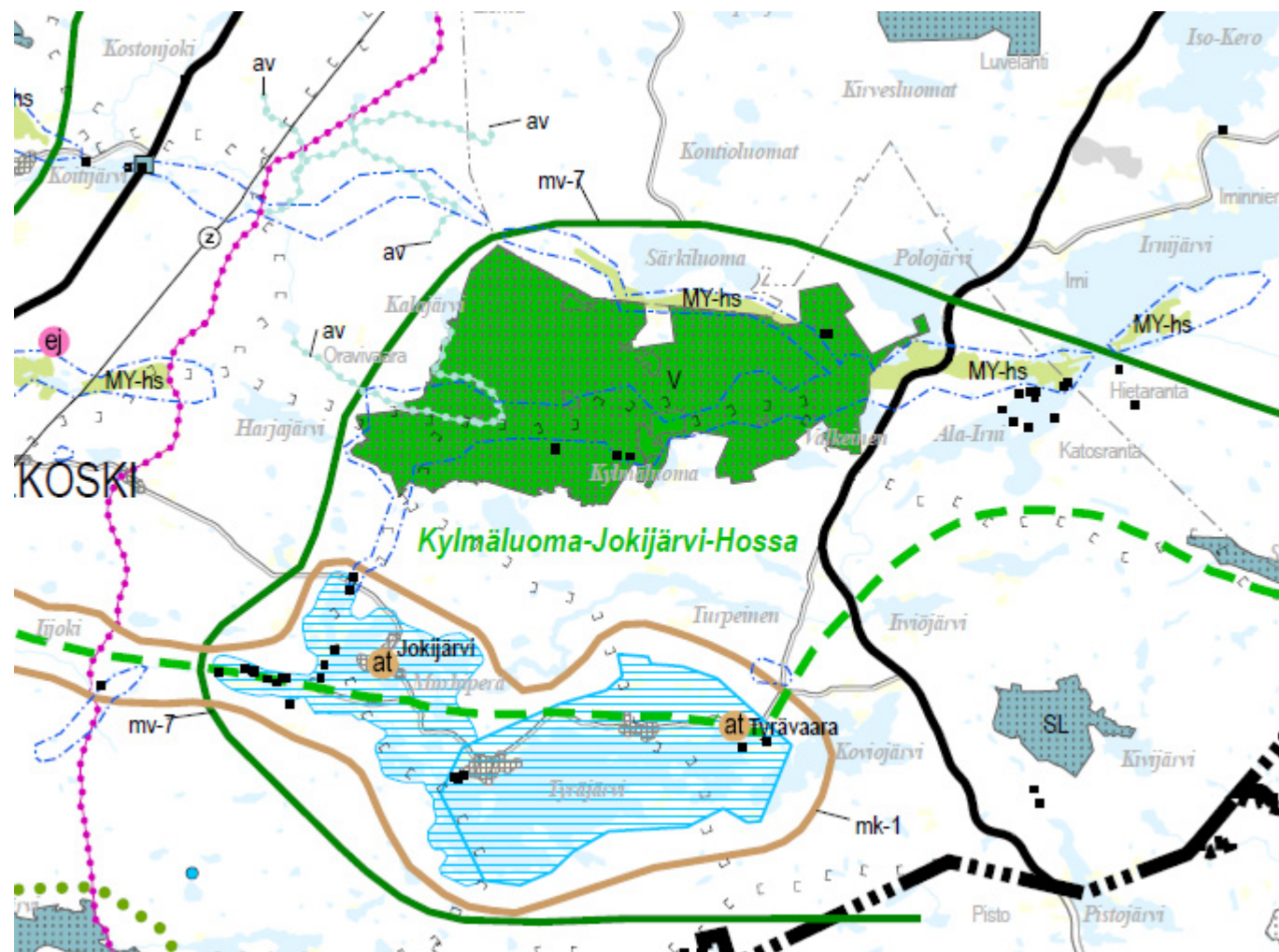

Kuva 6. Kymälänperän retkeilyalueella tehtävät luonnonsuojelun toimenpiteet

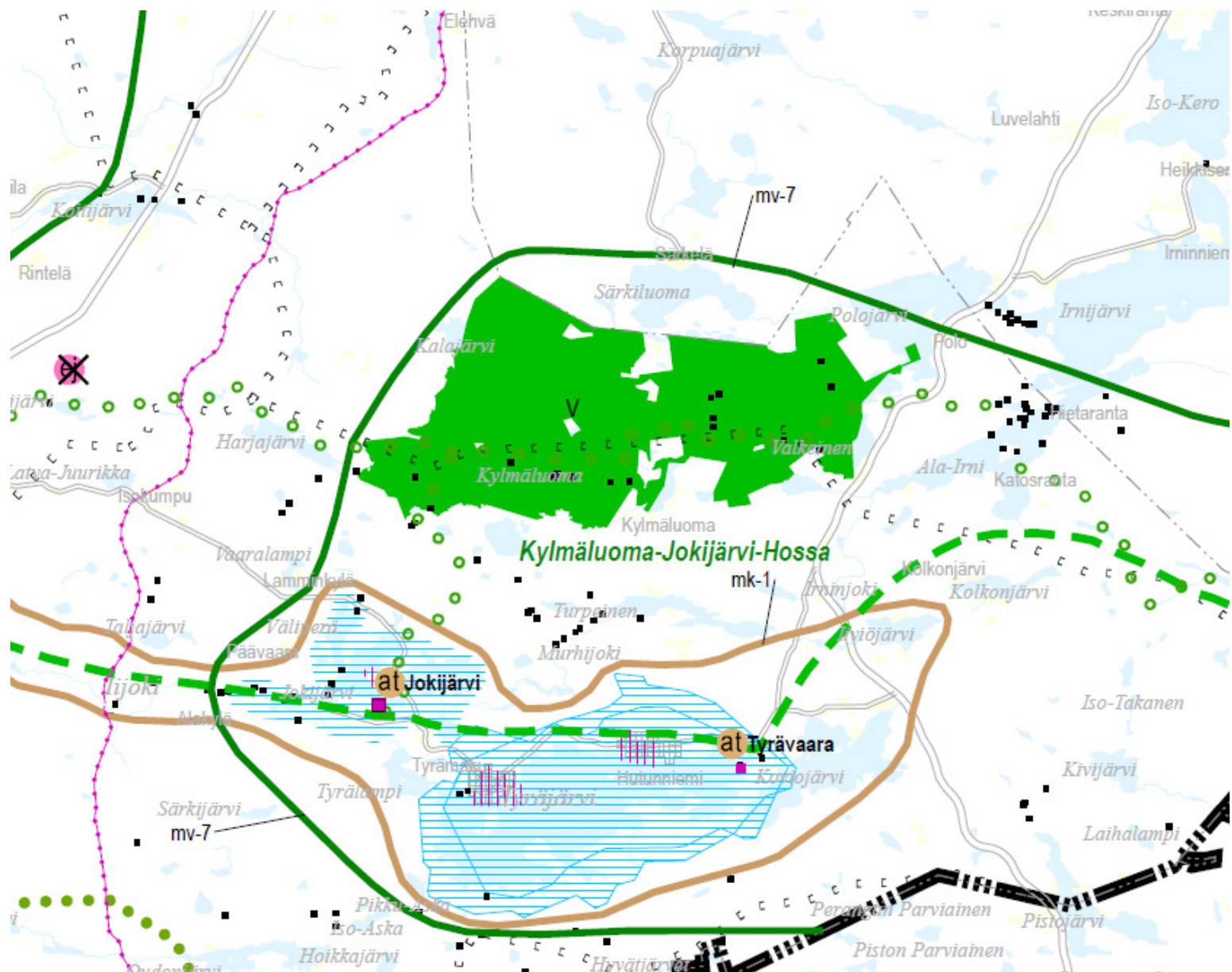

Kuva 7. Kymäläluoman retkeilyalueen kulttuuriperintökohteet
 Muinaismuistokohteet sinisellä, kulttuuriperintökohteet harmaalla. Lista kohteista lomakkeella 6.

Liite 2. Ote maakuntakaavakartasta

Pohjois-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaava (maakuntakaava uudistetaan - 1. ja 2. vaihekaava jo lainvoimaisia)

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmäkartta (1. ja 2. vaihekaava jo lainvoimaisia, 3.vaihekaava vireillä)

Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Eliöyhmä	Lajinimi	Direktiivi	Ls-laki	Uhanal. luokka	Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	Vieraslaji	Suojaus	Tyyppi	Minimi	Maksimi	Yksikkö	Hav. paikk. määrä	Tiedon laatu	Kannan suhteell. osuus (Populaatio)	Suojelu(aste)	Yleisarviointi	Keskeinen suojeluperuste/arvio	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Arvioijat	Arviointi-ajankohta	
Linnut	kaakkuri <i>Gavia stellata</i>	Li I	-	NT					10	15	p		G								Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sammalet	kantoraippasammal <i>Anastrophyllum hellerianum</i>		-	NT								7									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	hento(hapra)kääpä <i>Postia lateritia</i>		-	NT								3									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	pohjanrypykkä <i>Phlebia centrifuga</i>		-	NT								6									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	kitukääpä <i>Postia parva</i>		-	NT								4									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	aihkinahka <i>Crustoderma corneum</i>		-	NT								6									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	välkkyludekääpä <i>Skeletocutis stellae</i>		U	VU								6	M	C	B	C		1	1		Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	kalkkikääpä <i>Antrodia crassa</i>		U	EN								3	M	C	B	B	2	1	1		Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	korpiludekääpä <i>Skeletocutis odora</i>		-	NT								2									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	rusokantokääpä <i>Fomitopsis rosea</i>		-	NT								11									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016
Sienet	riekonkääpä <i>Antrodia albobrunnea</i>		-	NT								20									Lehtelä Markku, Harala Eeva-maria	10.11.2016

Sienet	erakkokääpä <i>Antrodia infirma</i>		U	VU													13	M	C	B	C			1	1	Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	kairakääpä <i>Antrodia primaeva</i>		U	VU													5	M	C	B	C			1	1	Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	hoikkaorakas <i>Hydnellum gracilipes</i>		-	NT													4									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	sirppikääpä <i>Cinereomyces lenis</i>		-	NT													36									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	korkkikerroskääpä <i>Perenniporia subacida</i>		-	NT													1									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	lamokääpä <i>Skeletocutis chrysella</i>		-	NT													1									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	pursukääpä <i>Amylocystis lapponica</i>		-	NT													9									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	sitruunakääpä <i>Antrodiella citrinella</i>		-	NT													1									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	lapinkynsikääpä <i>Trichaptum laricinum</i>		-	NT													3									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	sudenkääpä <i>Boletopsis grisea</i>		-	NT													1									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	känsäorvaka <i>Cystostereum murrayi</i>		-	NT													1									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Sienet	lutikkakääpä <i>Skeletocutis jelicii</i>		E	EN													3	M	B	B	B	2	1	1	Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016	
Sienet	mäntyraspikka <i>Odonticum romellii</i>		-	NT													1									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016
Putkilokasvit	tulvakonnanlieko <i>Lycopodiella inundata</i>		-	NT													1									Lehtelä Markku, Harala Eeva- maria	10.11.2016

Yhteenveto ja verkostotarkastelu

Natura-alue on maakunnallisesti merkittävä ojittamattomien aapasoiden ja luonnontilaisten lampien kokonaisuus. Alue on osa Koillismaan ja Kainuun suojelualueverkostoa, ja sillä on erityisesti merkitystä mäntyvaltaisten luonnontilaisten metsien ja mäntylahopuusta riippuvaisen lajiston, kuten lutikkakäävän ja kalkkikäävän, suojelussa. Keskeisten suojeluperustearvolajien (kalkkikääpä, lutikkakääpä) tilaa heikentä lähinnä aiemmista metsätaloustoimenpiteistä johtuva lahoppuun vähäisyys. Alueella pesii kaakkureita.

Selitykset	
Direktiivi	Lu I - Luontodirektiivin liitteen I luontotyypit, Lu II - Luontodirektiivin liitteen II laji, Lu IV - Luontodirektiivin liitteen IV laji, Lu V - Luontodirektiivin liitteen V laji, Li I/Ls - Lintudirektiivin liitteen I laji, Li Ms - Muuttava laji, jota käytetty SPA alueita valittaessa, -- Ei direktiivi laji
IUCN luokituksen mukainen uhanalaisuusluokka	RE - Hävinnyt, EW - Luonnosta hävinnyt, CR - Äärimmäisen uhanalainen, EN - Erittäin uhanalainen, VU - Vaarantunut, NT - Silmälläpidettävä, LC - Elinvoimainen, DD - Puutteellisesti tunnettu, NE - Arvioimatta jätetty, - - Tarkastelematta jätetty, NA - Arviointiin soveltumaton
Keskeinen suojeluperuste/arvo	1 - Naturen keskeinen suojeluperuste, 2 - Muu keskeinen suojeluarvo
Populaatio	A - $100 \geq p > 15 \%$, B - $15 \geq p > 2 \%$, C - $2 \geq p > 0 \%$, D - Merkityksetön populaatio
Populaation koon yksikkö	i - yksilö / individuals, adults - aikuinen / adults, subadults - esiaikuinen / subadults, bfemales - pesivä naaras / breeding females, males - sointava koiras / calling males, males - koiras / males, p - pari / pairs, shoots - verso / shoots, tufts - tupas / tufts, fstems - kukkiva verso / flowering stems, localities - esiintymä / localities, colonies - kolonia / colonies, logs - asuttu runko / inhabited logs, trees - asuttu puu / inhabited trees, stones - asuttu kivi / inhabited stones/boiuders, length - asuttu pituus km / length km, area - asuttu ala m ² / area covered by population m ² , grids1x1 - 1x1 km ruutu / 1x1 km grids, grids5x5 - 5x5 km ruutu / 5x5 km grids, grids10x10 - 10x10 km ruutu / 10x10 km grids
Populaation tyyppi	p - Pysyvä, r - Pesivä/lisääntyvä, c - Levähtävä, w - Talvehtiva
Suojelu [luonnontila]	A - Erinomainen suojelu, B - Hyvä suojelu, C - Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	FV suotuisa, U1+ epäsuotuisa-riittämätön, paraneva, U1= epäsuotuisa-riittämätön, vakaa, U1- epäsuotuisa-riittämätön, heikkenevä, U1x epäsuotuisa-riittämätön, tuntematon kehityssuunta, U2+ epäsuotuisa-huono, paraneva, U2= epäsuotuisa-huono, vakaa, U2- epäsuotuisa-huono, heikkenevä, U2x epäsuotuisa-huono, tuntematon kehityssuunta, XX tuntematon suojelutaso, -- ei arvioitu (ko. luonnontieteellisellä alueella)
Suojelutavoite	1 - Nykytila säilyy, 2 - Tila paranee
Tiedon laatu	G - Hyvä, M - Kohtalainen, P - Huono, DD - Ei tietoja
Toimenpidetarve	1 - Ei toimenpidetarpeita, 2 - Edellyttää toimenpiteitä
Uhanalaisuus luonnonsuojeluasetuksessa	E - erityisesti suojeltava laji, U - muu uhanalainen laji, - - ei mainittu asetuksessa
Yleisarviointi	A - Erittäin tärkeä, B - Hyvin tärkeä, C - Merkittävä, - Ei arvioitu/tiedossa

Liite 4. Lausuntokooste

Lausuntokooste			
Lausunto ja lausuja	Suunnitelman osa/lomake	Metsähallituksen vastine	Aiheutunut toimenpide
<p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: kommentit</p> <p>Ely-keskus on osallistunut hankkeen valmisteluun työryhmässä, joten emme anna varsinaista lausuntoa.</p>	Koko suunnitelma		
<p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: kommentit</p> <p>Vesistö ei ole pesäpaikka sääkselle, vaan saalistusalue. Kappaleessa voisi tuoda esiin myös Naturan asettamat reunaehdot maankäytölle ja suunnittelulle; suunnitelman on turvattava Naturan perusteena olevat luonnonarvot turvaamalla luonnon omien prosessien kehitys ja luontotyyppien, lajien ja populaatioiden määrää lisäämään ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpitein. Päämäärien osalta voisi mainita myös (pohjoiset) harjumetsät? Tavoitteena ovat monimuotoiset ja maisemallisesti arvokkaat harjumetsät tai vastaava? Kalanistutukset edistävät virkistyskäyttöä, onko istutusten alkuperään kiinnitetty huomiota? Järvien osalta VHS:n mukaisia luokkia (pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila, joka hyvä hydrologinen muuttuneisuus) on käsitelty vain kalastuskohdassa? Onko arvioitu säännöstelyn vaikutuksia Natura-luontotyyppivesien tilaan? Ilmeisesti kuitenkin säännöstelyn vaikutukset ovat melko pienet?</p> <p>s. 16 luontodirektiivin luontotyypit, suojelutasot tulee tarkistaa luontotyyppien arvioinnin 2013 mukaisiksi, useilla tyypeillä kehityssuunta on arvioitu heikkeneväksi. Muuten tavoitetilat ovat asianmukaiset, useimmille heikkeneville luontotyypeille oli esitetty myös suojelutavoitteeksi tilan parantamista. Merkittävässä roolissa alueella ovat laaja-alaiset harjumetsät, joiden suojelutilanne on valtakunnallisesti heikko ja heikkenevä. Harjumetsistä suuri osa on myös luonnonmetsiä ja metsätaloussuunnittelussa olevien osalta on hyvä seurata valtakunnallisten ohjeistusten kehittymistä ja ottaa linjaukset huomioon toiminnassa. (suojelutasot-lista poistettu)</p> <p>Metsätalous s. 31: Puuston käsittelyn yhtenä päämääränä tulisi olla myös Natura-luonnonarvojen säilyttäminen ja parantaminen.</p>	<p>NYKYTILA</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-Kalanistutuksissa noudatetaan kalastuslain 74 § ja sen lisäksi Metsähallituksen Ympäristö- ja laatuohjelmien mukaisesti istutuksia tehdään laitoksista, jotka kuuluvat Eviran kalatautitarkkailun piiriin.</p> <p>-Vesistöjen ekologinen ja kemiallinen tila käsitelty lähinnä vesistö-lomakkeella 3. Säännöstelyn vaikutus Natura-luontotyyppiin on vähäisempi kuin ojituksella, eikä se täten näy luontotyyppilomakkeissa. Myös kalaston osalta vaikutukset Sarvijärveen ovat vähäiset, mutta Polojärven säännöstelyn vaikutuksia kalastoon voimayhtiö kompensoi kalanistutuksilla (taimen ja siika).</p> <p>-</p> <p>-Kirjattu toteutus - toimenpiteet -lomakkeella 17. Lisätty nykytila-lomakkeeseen "Natura-luontotyypeillä metsiä käsitellään voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti".</p> <p>-Lisätty kirjaus myös nykytila-lomakkeelle.</p>	<p>-Korjattu suunnitelmaan. -Lisätty suunnitelmaan.</p> <p>-lisätty suunnitelmaan -Lisätty suunnitelmaan</p> <p>-</p> <p>-korjattu suunnitelmaan</p> <p>-lisätty suunnitelmaan</p> <p>-lisätty suunnitelmaan</p>

<p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: kommentit</p> <p>Arvoksi on nostettu retkeilykäytön ja luontoarvot huomioiva metsätalous; uuden metsälain sallimien erikoishakkuiden mallikohde. Vastavasti uhkaksi arvolle on määritelty lisääntyneen retkeilykäytön aiheuttama hakkuiden vähentämispaine metsätaloudelle, mikä vaikeuttaa hakkuiden toteuttamista. Retkeilyalueilla metsätalous tulee järjestää niin, että ulkoilutoiminnan tarpeet tulevat riittävästi huomioon otetuiksi; toisaalta alueen status Natura-alueena vähentää myös metsätalouden mahdollisuuksia toimia. Voidaan kysyä, onko hakkuiden vähentämispaine tällöin varsinaisesti todellinen uhka arvolle.</p> <p>Ojituksilla todetaan olevan vain vähäinen merkitys/vaikutus; tavoitteena on esim. aapasoiden tilan parantaminen. Harkittavaksi jää, mikä on todellinen ennallistamistarve, jos resurssit ovat niukat (+ mahdolliset kielteiset vesistövaikutukset).</p> <p>Kulttuuriperintökohteiden hoitotarve? Mainitaan tavoitteissa s. 37.</p> <p>Matkailun yritystoiminnan osalta uhkaksi oli kuvattu lisääntyvän maastoliikenteen/virkistyskäytön/alueen kehittämisen aiheuttama haitta porotaloudelle, tarkoitetaanko tällä mahdollista poro- ja matkailuelinkeinon ristiriitatilannetta? Kuvattu uhka lienee ensisijaisesti kuitenkin uhka porotaloudelle ei tässä kuvatulle arvolle (porotaloutta ei itsessään ole nostettu arvoksi)?</p> <p>Alueen vetovoimaan (esim. ulkomaiset matkailijat) lienee mahdollista vaikuttaa moninkin tavoin (alueen tunnetuksi tekeminen, uusien markkinoiden löytäminen, alueen houkuttelevuuden ylläpito, uudistuminen jne).</p> <p>Retkeilykäytön aiheuttama paine metsätaloudelle: keinona voi olla myös alueen käyttäjien näkemysten kartoittaminen ja huomioon ottaminen.</p>	<p>KESKEISET ARVOT JA UHAT</p>	<p>-Avoimella tiedottamisella ja retkeilyalueen luonteen avaamisella ymmärrettäväksi vähennetään eri käyttäjäryhmien kriittistä suhtautumista toisiin alueen käyttömuotoihin. Tässä tapauksessa hakkuiden hyvällä suunnittelulla ja sidosryhmien ja käyttäjien kannanottojen huomioimisella vältetään toisilla alueilla esiin nousseita konflikteja ja turhaa mielipahaa. Asia on kirjattu, että se tulee näkyvästi huomioiksi myös alueen käyttäjille ja sidosryhmille.</p> <p>-Ojitusten ennallistamismahdollisuus selvitetään ja tarkennetaan maastossa; tarkennettu kirjaus suunnitelmaan. Ennallistaminen pidetään mukana suunnitelmassa niin, että sekä selvitysalueet, toimenpiteet ja hintatiedot säilyvät osallistettuna ja tiedossa.</p> <p>-Alueella on useita kulttuuriperintökohteita, jotka pääosin "kehittyvät luontaisesti", mutta metsätalouden toiminta-alueilla kohteet huomioidaan toimenpiteiden yhteydessä.</p> <p>-Kohdassa on tarkoitettu eri käyttömuotojen toisilleen aiheuttamia ristiriitatilanteita, esimerkiksi mainitun porotalouden osalta. Uhka voi myös olla esimerkiksi maastoliikenteen ja erämaisyyttä haluavien retkeilyjoiden välillä; kaikissa tapauksissa se pyritään ennakoimaan ja torjumaan hyvällä suunnittelulla ja sopimisella.</p> <p>-</p> <p>-Palautetta seurataan kävijätutkimuksin ja Metsätalous Oy seuraa myös sidosryhmien tyytyväisyyttä toimintaan, ja nämä ovat myös tavoitetilan vaikuttavuuden mittareina, eli vuorovaikutusta on. Korjattu muotoilua.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>-lisätty suunnitelmaan</p> <p>-ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>-korjattu suunnitelmaan</p> <p>-lisätty suunnitelmaan</p> <p>-korjattu suunnitelmaan</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: kommentit</p> <p>Ks. aik. päämäärän asettelu harjumetsien osalta, tavoite harjumetsäluontotyyppin tilan parantaminen, maisema?</p> <p>Soiden osalta keinona myös ennallistumaan jättäminen?</p> <p>Epäselväksi jää päämäärän "retkeilyalue on turvallinen ja toimiva kaikille käyttömuodoille" osalta tavoite "alueen metsätaloustalouden hyväksyttävä", miten tavoite tukee päämäärää?</p> <p>Houkutteleva käyntikohde: istutuksissa tulisi suosia alkuperäisiä kantoja (ei esim. täplärapua, joka vieraslaji).</p>	<p>TAVOITTEEN ASETTELU</p>	<p>-kommentoitu edellä.</p> <p>-kommentoitu edellä.</p> <p>-metsätalous on alueen käyttömuoto muiden ohella, ja metsätaloustoiminnan yhteensovittaminen on oleellinen osa alueen käyttöä ja käyttökokemuksen onnistumista</p> <p>-kommentoitu edellä.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>

<p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: kommentit</p> <p>Alueen luontoarvojen tulisi parantua myös koko hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttamisen myötä, mihin sisältyy myös metsätalouden toiminta.</p> <p>Vieraslajit: istutettavat kalat, ravut?</p> <p>Suot ovat luonnontilaisia: keinona voi olla myös ennallistumaan jättäminen</p> <p>Metsätalouskäytön hyväksyttävyyys: onko pelkkä viestintä riittävä toimenpide? Käyttäjien näkemysten huomioon ottaminen, yhteistyö?</p>	<p>Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arviointi ja seuranta</p>	<p>-Suunnitelman mukainen toiminta, muukin kuin ennallistamistoimenpiteet, parantavat alueen tilaa niin luonnonsuojelullisesti kuin retkeilyllistäkin.</p> <p>-kommentoitu edellä.</p> <p>-kommentoitu edellä.</p> <p>-kommentoitu edellä.</p>	<p>-korjattu suunnitelmaan</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: kommentit</p> <p>Natura-alueesta viranomaisroolissa vastannee myös Metsähallituksen luontopalvelut?</p>	<p>Hallinto</p>	<p>Metsätalous vastaa edunvalvonnasta alueillaan. Luontopalvelut osallistuu alueen metsätaloustoimenpiteiden suunnitteluun yhteissuunnittelun kautta.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto:</p> <p>Kylmäluoman retkeilyalue muodostaa yhdessä Jokijärven ja Hossan kanssa laajan ylismaakunnallisen matkailunvetovoima-aluekokonaisuuden, jolla on ympäristöarvoja, matkailullisten ja virkistysalueiden arvoja kehittämisestä kannalta valtakunnallista ja kansainvälistä merkitystä. Sen laadukkaalla hoidolla ja käytöllä on merkitystä sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymistä että matkailun kehittämisen ja kansalaisten hyvinvoinnin kannalta.</p> <p>Kylmäluoman retkeilyalue on esitetty Pohjois-Pohjanmaan 2.2.2017 lainvoiman saaneessa 2. vaihemaakuntakaavassa kokonaisuudessaan seudullisesti merkittävänä virkistysalueena sekä osana Kylmäluoma-Jokijärvi-Hossa-alueen matkailun vetovoima-alueena. Virkistysalue-merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittäviä, viheralueverkoston kannalta tärkeitä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalueita, joita koskee MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Kylmäluoma-Jokijärvi-Hossa-matkailunvetovoima-alueen rajausta on tarkistettu Pohjois-Pohjanmaan 2015 valmistuneen virkistysverkkoselvityksen ja 2. vaihemaakuntakaavan valmisteluiden yhteydessä. Kylmäluoma-Jokijärvi-Hossa-kokonaisuutta koskevan kehittämisperiaatteen mukaan ”Alueen kehittäminen perustuu kansallispuistoon, koillismaalaiseen metsäluontoon ja maisemaan sekä kulttuuriperinteeseen liittyviin virkistys- ja vapaa-aikatoimintoihin”.</p> <p>Maakuntakaavan virkistysalue merkintä ei estä muuta käyttöä alueella ellei se vaikeuta alueen käyttömahdollisuuksia maakuntakaavassa osoitettuun pääasialliseen maankäyttöön. Vaihemaakuntakaavan matkailun kehittämismarkinnalla pyritään siihen, että alueille</p>	<p>NYKYTILA</p>		

<p>muodostuu matkailu- ja virkistyskeskuksiin tukeutuva virkistysalueiden ja reittien verkosto ja että myös muut alueidenkäyttöratkaisut tukevat matkailuun ja virkistystoimintaan perustuvia alueen kehittämismahdollisuuksia.</p> <p>2. vaihemaakuntakaavassa hoito- ja käyttösuunnitelman alueelle on moottorikelkkailun yhteystarvemerkin lisäksi osoitettu ylimaakunnallisesti tärkeä ulkoilu- tai retkeilyreitti, joka kulkee Pudasjärven ja Syötteen kautta Kylmäluomaan ja Hossaan. Tärkeän ulkoilu- ja retkeilyreitit merkinnällä osoitetaan olemassa olevia tai kehitettäviä ylimaakunnallisia virkistysreitistikokonaisuuksia, joiden tavoitteena on edistää reittien suunnittelua, toteutusta ja ylläpitoa. Maakuntakaavamerkin mukaan ylimaakunnallista reittiä vastannee hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetty nykyinen Taivalkosken kunnan ylläpitämä maastopyöräilyreitti Taivalkoski-Jokijärvi välillä ja Kylmäluoma-Hossa-yhteys. Kylmäluoma-Hossa-yhteys on (kartassa 4 a ja b) mainittu suunnitelmissa kehitettävänä reittinä ja rakenteina, joista Metsähallitus vastaa.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelman Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaa koskeva osio olisi hyvä päivittää siten, että siinä tuotaisiin esiin myös 2. ja 3. vaihemaakuntakaavojen sisällöt. 3. vaihemaakuntakaavan luonnos tulee nähtäville huhtikuussa 2017. Pohjois-Pohjanmaan vuoden 2005 kokonismaakuntakaavan on voimassa siltä osin kuin siinä esitettyjä teemoja ei ole käsitelty ympäristöministeriön 23.11.2015 vahvistamassa 1. vaihemaakuntakaavassa tai 2.2.2017 maakuntahallituksen päätöksellä voimaan tulleessa 2. vaihemaakuntakaavassa.</p>		<p>-Kylmäluoman, Etelä-Kuusamon ja Hossan muodostaman alueen palveluita kehitetään yhtenä kokonaisuutena, joiden välillä on toiminnallinen ja tarvittaessa fyysinen yhteys. Toimiva kokonaisuus on monen toimijan yhteistyön tulos.</p> <p>-Kaavamerkinnot vastaavat retkeilyalueen tarkoitusta ja lakisäateistä perustaa sekä hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteita.</p>	<p>-lisätty suunnitelmaan</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto:</p> <p>Suunnitelmassa on esitetty runsaasti toimenpiteitä alueen toimivan ja turvallisen monikäytön turvaamiseksi sekä luontomatkailun kehittämiseksi osana Hossan kansallispuiston lähiympäristöä. Kylmäluoman luonnontilaista ja arvokasta suoympäristöä tullaan ylläpitämään erilaisin ennallistamis-, metsänhoito- ja palojatkumotoimin. Tuoreena avauksena on alueen tiivis yhteismarkkinointi Hossan kansallispuiston kanssa. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä, että alueen omaleimainen erämaisuus, virkistysarvot ja monikäyttöhistoria turvataan suunnitelmassa esitetyllä tavalla.</p> <p>Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut ovat perusteltuja ja matkailupalveluiden kehittämisen keskittäminen tiedossa olevan käyttöasteen mukaan puisto-osaan ja leirintäalueen ympäristöön on tarkoituksen mukaisesti. Palvelurakenteiden kunnostuksen ja ylläpidon sekä toisaalta</p>	<p>TAVOITTEEN ASETELU</p>		

<p>kannattavan yritystoiminnan kehittämisen kannalta alueen palvelurakenteisiin liittyvät omistus-, päätöksenteko- ja viestintävastuiden hajanaisuus voivat vaikeuttaa investointien kohdentamista ja alueen tai reitistöjen kehittämistä kokonaisuutena. Myös uusien käyttöpaineiden tunnistaminen tai palautteeseen reagointi voi vaikeutua ilman tätä tehtävää hoitavan työryhmän vakiinnuttamista.</p> <p>Luontomatkailun painopistealueiden ulkopuolelle sijoittuvan palveluvarustuksen tulevaisuudesta voisi olla tarve käydä jatkossa laajempaa keskustelua. Kansallispuistot luontomatkailun kärkikohteita voivat olla lähtökohtaisesti priorisoituja alueita, mutta maakunnallisen virkistysverkon kokonaisuuden kannalta on joka tapauksessa tärkeää, että virkistyskohdeverkosto ja sen palveluvarustus mahdollistaa tutustumisen ja virkistäytymisen myös kansallispuistoja täydentävillä erämaisilla alueilla. Tämä osaltaan tasaisi käyttöpainetta tasaisemmin myös kärkikohteiden ympäristöön ja mahdollistaisi yritystoiminnan harjoittamisen myös kärkikohteiden ulkopuolella.</p>		<p>-Metsähallituksen päätöksen ja tämän HKS-työn mukainen työryhmä asetetaan HKS:n hyväksymisen jälkeen.</p> <p>-Kylmäluoman retkeilyalue kuuluu Hossan lähikohteena kehitettävään alueeseen. Tehdyn suunnitelman mukaisesti kohteella ollaan valmiita reagoimaan esiin nouseviin kehitystarpeisiin sekä Metsähallituksen toimesta että mahdollistamalla sidosryhmien kehittämistoimet.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto:</p> <p>Kaiken kaikkiaan hoito- ja käyttösuunnitelma on laadittu asiantuntevasti ja se antaa hyvät puitteet Kylmäluoman retkeilyalueen hoidolle ja käytölle. Suunnitelma tukee hyvin sekä maakuntakaavoituksessa esitettyjä matkailun, virkistyksen ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteita.</p>	<p>Koko suunnitelma</p>		
<p>Pohjois-Pohjanmaan museo:</p> <p>Arkeologinen kulttuuriperintö Suunnittelualue sisältyy Kansalliseen metsäohjelmaan 2015 kuuluneen kulttuuriperintöinventointihankkeen yhteydessä vuonna 2010 Metsähallituksen toteuttamaan kulttuuriperintöinventointiin Taivalkoski pohjoisosassa, kulttuuriperintöinventointi 2010 (Hanna Kelola-Mäkeläinen ja Hans-Peter Schulz). Hoito- ja käyttösuunnitelmassa kyseistä inventointia on käytetty ensisijaisena lähteenä alueen kiinteiden muinaisjäännösten osalta yhdessä Museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin kanssa. Alueen kaikkia kohteita ei varmasti-kaan tunneta, mutta inventointi antaa hyvän kuvan alueelle tyypillisistä muinaisjäännöksistä ja kulttuuriperintökohteista.</p> <p>Suunnittelualan kulttuuriperinnön nykytila esitetään kohdassa 6. Huomiota kiinnittävät otsikon Rakennusperintö alla mainitut 17 kohdetta (s. 20). Kyseessä eivät ole rakennusperintökohteet vaan vuoden 2010 inventoinnissa todetut niin kutsutut muut kulttuuriperintökohteet, jotka ovat sellaisia kohteita, joita ei katsota muinaismuistolain tarkoittamiksi ja suojelemiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi,</p>	<p>NYKYTILA</p>	<p>-Virheellisesti Rakennusperintö-kenttään kirjatut kulttuuriperintökohteet siirretään Paikalliskulttuuri-kenttään kertomaan alueen maankäytön historiasta. Varsinaista rakennusperintöä ei alueella ole.</p>	<p>-korjattu suunnitelmaan</p>

<p>mutta joilla voidaan katsoa olevan merkitystä alueen maankäytön historian muistomerkeinä. Kyseessä ovat pääsääntöisesti iältään joko varsin nuoret rakenteet, jotka ovat arkeologisoitumassa (kämpien, niittylatojen, siltojen tms. rauniot ja jäännökset) tai muut ihmistoiminnasta kertovat jäljet (pilkkapuut, uuttukolat tms.). Sen sijaan kohdassa Rakennusperintö, lisätietoja (s. 21) luonnehditaan varsinaista alueen rakennusperintöä.</p> <p>Kiinteät muinaisjäännösrekisterissä olevat muinaisjäännökset on mainittu kohdassa Arkeologiset kohteet, muinaisjäännösrekisteri (s. 21) noudatellen vuoden 2010 inventointitietoja. Koska muinaisjäännöstilanne voi muuttua uusia kohteita löydettyäessä, olisi suunnitelmaan syytä kirjata yksiselitteisesti nyt tiedossa olevat muinaisjäännökset muinaisjäännösrekisterin mukaisesti muinaisjäännöstunnuksiin. Muinaisjäännösrekisterin mukaan (21.4.2017) suunnittelualueelta tunnetut kiinteät muinaisjäännökset ovat: (lista poistettu)</p> <p>Yllä olevassa luettelossa on mainittu myös kohteen MH-tunnus vuoden 2010 inventoinnin mukaan. Osa inventoinnissa erillisiksi katsoituista kohteista on muinaisjäännösrekisterissä yhtenä kohteena.</p>		<p>-Kohteiden muinaisjäännösrekisterin mukaiset tiedot sekä MH-tunnukset lisätty lomakkeelle esitetyssä muodossa, jolloin myös MH-tunnuksella erillisinä näkyvät kohteet näkyvät muinaisjäännösrekisterin mukaisina kokonaisuuksina.</p>	<p>-lisätty suunnitelmaan</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan museo:</p> <p>Käyttö - ja hoitosuunnitelman liitteenä on useita karttoja, mutta näissä ei ole lainkaan tietoja muinaisjäännöksistä eikä kulttuuriperintökohteesta. Kosta etenkin kiinteillä muinaisjäännöksillä on vaikutusta maankäyttöön ja koska myös niin kutsutuilla muilla kulttuuriperintökohteilla on merkitystä alueen historiasta kertovina konkreettisine jälkinä, on liitekarttoja täydennettävä myös kulttuuriperintöä esittävällä kartalla. Kartassa tulee olla omalla merkinnällään muinaisjäännösrekisterin mukaiset kohteet museokartan mukaisine rajauksineen. On hyvä huomata, että kohdetiedot ja aluerajaukset poikkeavat vuoden 2010 inventoinnissa esitetyistä muutamissa kohdin (esimerkiksi Pajusalmi, Kenttäniemi) ja että Isosaaren muinaisjäännösalue ulottuu myös Kylmäluoman retkeilyalueen puolelle. Karttaan tulee merkitä myös Metsähallituksen aineistossa olevat muut kulttuuriperintökohteet.</p>	<p>NYKYTILA</p>	<p>-Kulttuuriperintökohteet otetaan huomioon kaikessa alueen maankäytön suunnittelussa Metsähallituksen paikkatietoaineistojen kautta. Paikkatietojärjestelmien rajaukset ovat muinaisjäännösrekisterin mukaiset (kohteet Pajusalmi ja Kenttäniemi tarkistetaan). Lisätään suunnitelmaan myös kulttuuriperinnöstä kertova kartta.</p>	<p>-lisätty suunnitelmaan</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan museo:</p> <p>Hoito - ja käyttösuunnitelmassa edellytetään tarkempia suunnitelmia tehtäessä huomioon otettavaksi pyyntikuoppaketijujen hoito ja esittely (s. 21). Alueen reittipalveluiden kehittäminen pitää sisällään myös kohteiden opastauluja ja mahdollisia maastomerkintöjä. Osa kohteista vaatii erityistä huomiota. Kattaisensaaran maastollisesti näyttävän pyyntikuoppaketijun alueelle suunnitellun uuden reittilinjauksen</p>	<p>NYKYTILA</p>	<p>-Suunniteltaessa reittiä tai rakennetta kulttuuriperintökohteiden lähelle käydään tarpeen mukaan tekemässä maastokatselmus kohteen turvaamiseksi. Mahdollisissa linjauksissa edetään Pohjois-Pohjanmaan museon esittämällä tavalla.</p>	

<p>suunnittelussa on huolehdittava, että reitin raivaus tai sen muu rakentaminen ei vahingoita alueen pyyntikuoppia. Kohteen esittelyn mahdollistama uusi reitti on oiva tapa tuoda esille alueen kulttuuriperintöä, mutta on huolehdittava siitä, että toimet eivät vahingoita kohteita. Niinpä on varmistuttava siitä, että kuoppien ympärillä jää riittävä, useamman metrin levyinen suojavyöhyke. Kattaisenaaran uuden reitin varrella on myös Kivikkokumpujen tervanpoltoon liittyvä kohde.</p> <p>Pajusalmen ja Pajuniemen kuoppakohteet sijaitsevat retkeilyalueen puisto-osassa, jonka alueelle virkistystoiminta keskittyy. Kohteet ovat jo olemassa olevien laavupaikkojen ja reittien yhteydessä ja voivat, ainakin osin, olla alttiita retkeilyn aiheuttamalle kulumiselle. Kohteiden säilyminen tulee turvata ja mahdollisesti miettiä toimintojen ohjaamista nykyisillä alueilla niin, että rakenteet eivät vahingoitu.</p> <p>Aivan retkeilyalueen talousosassa kulkevan retkeilyreitillä sijaitsevaa Mustaperän asumuspainannetta voidaan pitää varsin merkittävänä muinaisjäännettä. Se edustaa sisämaassa harvinaisempaa kivikauden lopun muinaisjäännettä, joka on huomattavan yleinen erityisesti kivikautisella rannikkoalueella. Vastaavia kohteita tunnetaan Koillismaalta vain muutamia.</p>		<p>Myös olemassa olevien kohteiden kunto ja säilyminen tarkistetaan, sekä kartoitetaan riskit ja tarvittavat toimenpiteet niiden torjumiseksi tai mahdollisten vaurioiden korjaamiseksi.</p> <p>Ainakin uuden reittilinjauksen osalta on tarkoitus laatia myös kulttuuriperintöarvoista kertovia opastauluja, joiden laadintaan käytetään niin Metsähallituksen asiantuntijoiden kuin tarpeen tullen Pohjois-Pohjanmaan museonkin osaamista.</p>	
<p>Pohjois-Pohjanmaan museo:</p> <p>Yhdeksi hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteeksi on todettu alueen kulttuuriperintöarvojen säilyminen. Esitettyjä toimenpiteitä ovat kulttuuriperintökohteiden kulumisen luonnon prosessien mukaisesti ja puuston poisto kohteista metsätalouden toiminta-alueilla metsätaloustoimien yhteydessä sekä toimenpiteiden ja hoidon hyvä suunnittelu. Sama koskee myös kiinteitä muinaisjäännettiä, joiden hoitoa ohjaa museoviranomainen, kuten suunnitelmassa on todettu.</p> <p>Luonteeltaan strategisena käyttö- ja hoitosuunnitelmassa ei edellytetä yksityiskohtaisia suunnitelmia. Kokonaisuutena suunnitelma on kattava ja monipuolinen ja siinä on otettu hyvin huomioon, pienin yllä esitetyin täydennyksin, myös arkeologiseen kulttuuriperintöön kuuluvat muut kulttuuriperintökohteet sekä lain suojaamat kiinteät muinaisjäännekset.</p>	koko suunnitelma		
<p>Paliskuntain yhdistys:</p> <p>Poronhoitoa saa harjoittaa retkeilyalueella poronhoitolain (PHL 848/1990) nojalla. Poronhoidolla on alueella pitkät perinteet ja se tuo useille perheille leivän joko kokonaan tai osittain. Poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen, erilaisiin vuodenaikaisiin laidunalueisiin sekä poronhoidon muihin toiminnallisiin alueisiin. Yhteinäiset laidunalueet ja porojen laidunnusrauha ovat poronhoidon tärkeimpiä edellytyksiä. Erilaiset luonnonsuojelu- ja erämaiset alueet</p>	koko suunnitelma		

<p>ovat poronhoidon kannalta monin tavoin hyvin tärkeitä, koska poronhoidolle haitallinen tai häiriötä aiheuttava muu maankäyttö näillä alueilla on kiellettyä, vähäistä tai rajoitettua. Kylmäluoman alue on Tai-vaikosken ja Hossa-Irnin paliskuntien tärkeä kesän (suot) sekä syksyn ja syystalven (kankaat) laidunalue. Alueella harjoitetaan poronhoidon ohella muun muassa retkeilyä, metsästystä sekä virkistyskäytön huomioivaa metsätaloutta.</p>			
<p>Paliskuntain yhdistys:</p> <p>Yksityiskohtaiset huomiot luonnoksesta</p> <p>Erätalouden kohdalla (s. 26) kuvataan metsästystä alueella. Sen mukaan "Alueella metsästetään suurpetoja (karhu, susi)---" Tähän lisäykseen tulee lisätä myös ahma, sillä alue kuuluu ahman kannanhoitosuunnitelman itäisen poronhoitoalueen osaan, missä ahman pyynti sallittiin asetuksella vuonna 2016-17. Odotettavissa on, että poikkeuslupakäytäntöön perustuva ahmanpoisto on mahdollista myös jatkossa. On tärkeää, että alueella ei rajoiteta maasuurpetojen vahinkoperusteisten poikkeuslupien mukaista petojen poistoa, sillä poikkeuslupien käyttö on ainoa tapa vähentää suurpetojen porotaloudelle aiheuttamaa suurta taloudellista vahinkoa. Alueella ei suositella metsästyksessä koiran käyttöä poronhoidon vuoksi. Tämä on tarpeellinen ja perusteltu suositus. Etenkin hirvikoirat, joiden määrä on lisääntynyt viime vuosina ja joiden käyttö on muuttunut perinteisestä koiran kanssa metsästämisestä koiran yksilösuoritukseksi, laukottavat poroja, aiheuttavat porovahinkoja ja hajottavat tokkia.</p> <p>Sivu 30: Polttopuun otto on suunnitelman mukaan "sallittu osittain Metsähallituksen luvalla". Poronhoitolain 40§ mukaan kuitenkin "Poronhoitoa varten saadaan valtion metsistä ottaa ilman erityistä lupaa korvauksetta poltto- ja kotapuiksi tarvittavia puita." Epäselvyyksien välttämiseksi kohta tulee muuttaa suunnitelmaan poronhoitolain mukaiseksi. Asia kyllä mainitaan sivulla 57 (Poronhoidon toimenpiteet). Poronhoidon kuvauksen (s. 32) mukaan poronhoitotyöt ja porojen laiduntaminen ovat sallittuja. Myös "Porojen talviruokintapaikkojen ylläpitäminen on sallittua Metsähallituksen luvalla." Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välisen sopimuksen mukaan: "Metsähallitus ja paliskunnat sopivat yhdessä niistä luonnonsuojelualueiden ja tarvittaessa erämaa-alueiden kohteista, joissa poroja ei tulisi ruokkia." Eli sopimuksen ajatus on toisin päin kuin mitä suunnitelmaan on kirjattu: ei soviteta mihin saa ruokkia, vaan mihin ei saa. Metsähallituksen tulee määrittellä ne kohteet, joille kohteen herkkyuden vuoksi poroja ei tulisi ruokkia, ja neuvotella niistä paliskunnan kanssa. Tämä kyllä mainitaankin sivulla 57 (poronhoidon toimenpiteet). Paliskunnat</p>	<p>koko suunnitelma</p>	<p>-Alueella metsästetään suurpetoja voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, eikä hoito- ja käyttösuunnitelman kirjaus lisää eikä rajaa metsästysmahdollisuutta. Ilmaisua on täsmennetty suunnitelmaan.</p> <p>-Suunnitelman mukaisesti hakkuutähteiden keruu polttopuiksi on sallittua Metsätalous Oy:n luvalla alueilla, joilla harjoitetaan metsätaloutta. Kohtaan lisätty poronhoitolain mukainen poikkeus linjauksesta.</p> <p>-Kohtaan jäänyt vanha kirjaus</p>	<p>-korjattu suunnitelmaan</p> <p>-lisätty suunnitelmaan</p> <p>-korjattu suunnitelmaan</p>

<p>tarvitsevat tarkan karttatiedon kohteista, jotta ruokintaa voidaan suunnitella. Ylipäätään porojen maastoruokinta alueella on vähäistä, sillä enimmäkseen ruokinta tapahtuu kotitarhoissa. Vähäistä heinien levittämistä esimerkiksi porojen houkuttelemiseksi erotusaitaan ei voida myöskään pitää varsinaisesti ruokintana, eikä siitä jää jälkiä maastoon.</p> <p>Suunnitelman mukaan (s.32) ”Poronhoitotöistä ja niiden järjestämisestä sekä safarireiteistä ja muista alueen kehittämisen ja käytön ohjaamisesta neuvotellaan paliskunnan kanssa alueen suojelullisten, virkistyskäytön, metsätaloudellisten toimenpiteiden ja poronhoitoon liittyvien päämäärien yhteen sovittamiseksi.” On hyvä, että poronhoidon ja muun alueen käytön tarpeista neuvotellaan. Asiasta on sovittu myös Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välisessä sopimuksessa. Myös erilaisten tapahtumien järjestämisestä etenkin kevättalvella, vasoma-aikana ja porotöiden aikaan tulee sopia paliskunnan kanssa ennen luvan myöntämistä. Alueen erämaisuus ja laidunnusrauha tulee säilyttää. Sen sijaan porotöiden järjestämisestä sopiminen alueen muiden käyttäjien kanssa tuntuu hiukan kaukaa haetulta: ne eivät yleensä häiritse alueen muuta käyttöä.</p> <p>Uhkakuvat: (s. 33) porojen laidunnus kuivilla mäntykankailla nähdään suunnitelmassa uhkana, joskin vähäisenä, luonnonarvoille. Alueen porotiheys on pieni, eikä laidunnuspaine missään nimessä ole voimakasta. Vieraslajit eli porojen ruokintapaikoilta leviävä lajisto nähdään niin ikään merkitykseltään vähäisenä uhkana. Porojen ruokinta alueella on vähäistä, ja suuremmissa määrin sitä tehdään kotitarhoissa. Alueella harjoitettavaa metsätaloutta (noin puolet metsämaan pinta-alasta) sen sijaan ei nähdä ollenkaan uhkana millekään arvolle. Tämä on erikoista, kun tiedetään yleisesti, että yli kolmasosa uhanalaisista lajeistamme on metsälajeja ja metsien monimuotoisuutta heikentää eniten juuri metsätalous. Monimuotoisuutta toki voidaan parantaa suunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä, kuten metsän polttamisella ja uuden metsälain tuomilla mahdollisuuksilla erirakenteisten metsien kasvattamiseksi. Alue on perustettu retkeilyalueeksi ja metsätaloutta saa harjoittaa virkistyskäyttöön soveltuvasti. Eikö tämä jo osoita, että metsätalous nähdään omalla tavallaan uhkana virkistyskäytölle? Silloin se tulisi nostaa myös uhkakuvaksi, jos kerran alueen pienemmätkin elinkeinot sellaisena nähdään.</p> <p>Paliskunnat ovat olleet mukana suunnitelman teossa. Niille on järjestetty omia tilaisuuksia. Tämä on tärkeää ja poronhoitolain mukaista (53 § neuvottelovelvollisuus valtion mailla).</p>		<p>-Osallistamisen runkona on Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen välinen sopimus, jota noudatetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa kerrotun mukaisesti.</p> <p>Kirjaus ei koske yksinomaan porotaloutta, vaan sillä tarkoitetaan kaikkien alueen käyttömuotojen huomioimista ja osallistamista muiden, mahdollisesti ristiriitaisten käyttömuotojen yhteensovittamiseksi silloin, kun niillä on toisiinsa merkittävää vaikutusta.</p> <p>-Kylmäluoman retkeilyalueella jäkäläkankaat esiintyvät pieninä laikuina, joiden esiintymiseen pienikin poromäärä voi vaikuttaa niiden keskittyessä näille kohteille. Natura-luontotyypin tilan seuraaminen kuuluu Luontopalvelujen tehtäviin, joten muutokset kirjataan, vaikka uhka tai muutos ei olisi merkittävä.</p> <p>Alueen ruokintapaikoilla on tiedossa vähäisiä määriä vieraslajistoa, joka tällä hetkellä ei vaikuta olevan leviämässä. Tilannetta seurataan kirjatun mukaisesti.</p> <p>Alueen virkistyskäyttö- ja monimuotoisuusarvot turvataan metsätalouden toiminta-alueilla toimimalla ulkoilulain ja retkeilyalueen perustamis päätöksen mukaisesti sekä toteuttamalla Naturan periaatteita, Metsähallituksen ympäristöopasta sekä kohteille tehtyjä hoito- ja käyttösuunnitelmia.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>
--	--	--	---

<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry:</p> <p>Retkeilyalueet eivät ole talousmetsiä.</p> <p>Kylmäluoman retkeilyalue on myös Natura-alue, jonka puitteissa suojellaan koillismaalaista harjumetsien, soiden ja vesistöjen mosaiikkia – hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan Suomen mittakaavassa merkittävästi. Kun suojelu on kuitenkin toteutettu ulkoilulain nojalla, muut kuin luontodirektiivin mukaiset luontotyypit voidaan käsitellä talousmetsinä. Näin myös tapahtuu. Alue on jaettu erilaisiin vyöhykkeisiin, aarniosaan, puisto-osaan ja talousosaan. Talousosia on myös aarniosan sisällä, joten se ei ole yhtenäinen kokonaisuus. Retkeilyalueella on metsämaata 4 500 hehtaaria, josta noin puolet hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan säilytetään luonnontilaisena.</p> <p>Luonnonsuojelupiiri toistaa tässäkin yhteydessä periaatteellisen kantansa, että retkeilyalueet tulee irrottaa kokonaan metsätaloustalokäytöstä. Kylmäluoman osalta se tarkoittaa, että alueen ei pidä enää millään osin olla nykyisen Metsähallituksen Metsätalous Oy:n nautinta-alueita. Metsätalouden harjoittamisen sijaan Kylmäluoman retkeilyalueella tulee keskittyä sekä luonnonsuojelun että virkistyskäytön edistämiseen niiden painotuksia aarniosassa ja puisto-osassa vaihdellen.</p> <p>Tarvetta irrottaa vihdoin retkeilyalueet metsätalouden hallinnasta tukevat tutkimustulokset metsien terveysvaikutuksista. Samaten vahva peruste on biotalouden nimissä kasvatettavat hakkuumäärät ja samanaikainen metsien suojeluun käytettävien resurssien karsiminen – siitäkin huolimatta, että on hyvin tiedossa metsäluonnon monimuotoisuuden uhanalaisuus ja se ettei köyhtymistä saada pysäytettyä ainakaan vuoteen 2020 mennessä, johon kuitenkin on sitouduttu. Mitä etäämmälle tavoitteen saavuttaminen karkaa, sitä vaikeampaa ja kalliimpaa sen toteuttaminen on.</p> <p>Metsien käsittely sopii huonosti yhteen retkeilyyn, virkistyskäytön ja matkailun kehittämisen kanssa, kun taas niiden suojelu tukee monikäyttöä. Talousmetsät hallitsevat suomalaista metsämaisemaa. Retkeilyalueita on vain muutamia. (Luonto)matkailu on kasvuala. Hyvinvointimatkailu tarjoaa mahdollisuuden maankäytön kehittämiseen, jossa metsät säilyvät metsinä. Retkeilyalueilla se voi olla vapaampaa kuin suojelualueilla. Imago ja houkuttelevuus voivat olla yhtä hyviä kuin kansallispuistoilla, kun virkistys pohjaa kattavasti luontoon ja sen</p>	<p>koko suunnitelma</p>	<p>-Retkeilyalueet eivät ole luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita. Metsätaloustoimenpiteet ovat mahdollisia sellaisilla Metsätalous Oy:n hallinnoimilla Natura-alueilla, joilla toteutustapana on esimerkiksi maaines-, metsä- tai ulkoilulaki. Toimenpiteillä ei saa heikentää Natura 2000 -alueen valintaperusteena olleiden luontotyyppien tai lajien suojelutasoa. Virkistyskäyttö- ja monimuotoisuusarvojen turvaamisessa Kylmäluoman retkeilyalueella huomioidaan myös ulkoilulaki, retkeilyalueen perustamispäätös, voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma sekä Metsähallituksen ympäristöopas. Hakkuut ja muut tarvittavat metsätaloustoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevien Metsähallituksen yhteissuunnittelun periaatteiden mukaisesti, minkä jälkeen tehdään normaali metsänkäyttöilmoitus metsäkeskukseen, joka ilmoittaa asiasta edelleen alueelliseen ELY-keskukseen.</p> <p>-Retkeilyalueella on luonnonsuojelun metsiä n. 2 700 ha, mikä on n. 60 % metsämaan pinta-alasta.</p> <p>- Retkeilyalueiden metsätaloustalokäytössä noudatetaan ohjaavien ministeriöiden linjauksia.</p> <p>-Suunnitelmassa kirjatun osallistamisen ja vuorovaikutuksen tavoitteena on pitää yllä sidosryhmien ja kävijöiden tyytyväisyys ja luottamus Metsähallituksen toimintaan alueella.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>-lisätty suunnitelmaan</p>
--	-------------------------	---	---

<p>suojeluun. Kylmäluoman retkeilyalue nivoutuu Hossan kansallispuistoon. Mielenkiinto Kylmäluomaa kohtaan kasvaa samalla, kun voi luottaa siihen, että metsämaisema on sielläkin häiriintymätön niistä joka paikassa tutuista metsätalousjäljistä.</p>			
<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry:</p> <p>Monimuotoisuuden lisääminen</p> <p>Aiemmat metsätaloustoimenpiteet ja ojitukset heikentävät keskeisten suojeluperustearvojen tilaa. Monimuotoisuutta lisätään ennallistamalla soita ja metsiä, joista metsien ennallistaminen tehdään polttamalla. Suunnitelmassa on esitetty alueen poltettavat metsäkuviot noin 50 vuoden ajalle. Polttamisen avulla palautetaan puuston luontaiset rakennepiirteet metsätaloustaloudessa olleille alueille, turvataan palaneesta puusta riippuvaisen lajiston säilyminen sekä paloalojen jatkumo. Kartassa nro 7 on esitetty retkeilyalueella tehtävien luonnonsuojelun toimenpiteiden kohteet.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan, että ennallistamispoltojen avulla lisätään alueen boreaalisten luonnonmetsien pinta-alaa. Kartan nro 7 perusteella ei kuitenkaan ole selvää, että poltot kohdistuisivat kaikilta osin talousosiin. Mahdollisesti polttoon on valittu talouskäytöstä poisjääneitä, mutta rakenteeltaan vielä talousmetsiä. Sen ohella tärkeä monimuotoisuutta ja luonnonmetsien osuutta lisäävä keino on käyttää ennallistamispoltoja talousosassa sen metsien luonnontilaistamiseksi tavoitteenaan metsien luonnontila koko Kylmäluoman alueella.</p> <p>Kalasto ja kalastus</p> <p>Kylmäluoman retkeilyalueen vesistöihin tehdään runsaasti kalanistutuksia ja niitä aiotaan myös jatkaa. Alueen vesissä esiintyy luontaisesti ahventa, haukea, siikaa, muikkua ja särkikaloja. Säännöllisesti istutettavia lajeja ovat taimen, kirjolohi ja harjus. Useisiin retkeilyalueen vesiin (muun muassa Ahveninen, Kalajärvi ja Iso-Valkeinen) on istutettu siian kesänvanhoja poikasasia ja Iso-Pajuluomaan ja Katkeimanlampeen pyyntikokoista kirjolohta, taimenta ja harjusta.</p> <p>Vesistöt ovat Natura-luontotyypppejä 'karut kirkasvetiset järvet' ja 'humuspitoiset järvet ja lammet' ja ne mainitaan luonnontilaisiksi valuma-alueineen. Kalaston hoito tehdään oman vuotuisen suunnitelman mukaan. Sen periaatteista ja pääpiirteistä tulisi olla tiedot hoito- ja käyttösuunnitelmassa.</p>	<p>koko suunnitelma</p>	<p>-hoito- ja käyttösuunnitelman kartassa on esitetty vain HKS-kauden kohteet. Palojatkumosuunnitelmassa on esitetty pidempiaikainen suunnitelma alueen polttopaikoista.</p> <p>-Alueelle valitut polttopaikat eivät ole Natura-luontotyyppiltään luonnonmetsää tai ovat ns. "rajatapauksia", joiden luonnontilaa parannetaan ennallistamispoltoilla. Polttopaikkien valintaan vaikuttavat myös polttotekniset syyt ja pohjavesialueet.</p> <p>-Kalanistutuksissa noudatetaan kalastuslain 74 § ja sen lisäksi Metsähallituksen Ympäristö- ja laatuohjelman mukaisesti istutuksia tehdään vain laatuohjelmasta, jotka kuuluvat Eviran kalatautitarkkailun piiriin. Retkeilyalueen vesiin tehdään poikasistutuksia, paitsi Iso Pajuluomaan ja Katkeimanlampeen tehdään istutuksia pyyntikokoisilla kaloilla (taimen, harjus, kirjolohi).</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>-täsmennetty suunnitelmaan</p>

<p>Luonnonsuojelupiiri painottaa varojen käyttöä ensisijaisesti luontaisen kalaston ylläpitoon. Luonnonvesiin sopimattomista kirjolohti-istutuksista tulee luopua kokonaan. Istutukset voivat ylipäänsä vääristää kalaston rakennetta eivätkä ne edes aina tuota toivottua tulosta. Niiden kautta voi myös levitä tauteja ja ne voivat muuttaa kalakantojen geneettistä pohjaa. Istutukset ovatkin usein vieraslajien tuomista vesistöön. Sen ekologista merkitystä ei kalataloudessa enää saa sivuuttaa.</p> <p>Kylmäluoman retkeilyalueen vesistöjen kalaston ja kalastuksen hoitoa on uudistettava uuden kalastuslain (10.4.2015/379) mukaisesti kalakantojen luontaista elinkiertoa sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuutta ja suojelua tukien.</p>		<p>Kirjolohti istutetaan vain Iso Pajuluomaan ja sen vaellus muualle on estetty verkolla Iso Pajuluoman ja Pikku Pajuluoman välillä.</p> <p>-Alueella toimitaan uuden kalastuslain mukaisesti</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>Luonto-Liitto:</p> <p>Luonto-Liitto katsoo, että metsätalouden harjoittaminen olisi kaikilla valtion retkeilyalueilla syytä lopettaa. Alueita on hoidettava puhtaasti luonnonsuojelun sekä retkeily- ja virkistyskäytön ehdoilla.</p> <p>Retkeilyalueet ovat laajoja yhtenäisiä kokonaisuuksia, joihin kuuluu upeita erämaisia ja luonnonsuojeluarvoiltaan korkeatasoisia luontoalueita. Tällaisten alueiden luonnon ja virkistyskäyttömahdollisuuksien heikentäminen metsätaloudellisilla toimenpiteillä ei ole kokonaisuuden kannalta perusteltua. Osoituksena tämän näkemyksen laajasta kannatuksesta, viime vuosina on perustettu kansallispuistot sekä Teijon että Hossan retkeilyalueille. Myös Kylmäluomassa olisi Luonto-Liiton näkemyksen mukaan ensisijaisesti luovuttava metsätaloudesta kokonaan.</p> <p>Kiireellisintä on varmistaa, että Kylmäluoman Natura-alueella ei heikennetä suojeltuja Natura-luontotyyppien kriteerit täyttäviä kohteita.</p> <p>Alueen Natura-luontotyyppikartoitus on pääpiirteissään onnistunut tunnistamaan nämä alueet, mistä kiitos. Kartoittamatta on kuitenkin edelleen alueita, joilla on ainakin boreaalisten luonnonmetsien, aapasoiden ja puustoisten soiden luontotyyppien kriteerit täyttäviä kohteita. Luonto-Liitto toivoo, että kartoitukset tehdään viipymättä huolellisesti loppuun ja huomioidaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa ennen suunnitelman hyväksymistä.</p> <p>Vähimmäistoimenpide olisi tehdä suunnitelmassa selvästi ilmi, että Natura-kartoituksessa on edelleen puutteita, ja suorittaa kartoitus loppuun mahdollisimman nopeasti (ei vasta metsätaloustoimia suun-</p>	<p>koko suunnitelma</p>	<p>- Retkeilyalueet eivät ole luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita. Metsätaloustoimenpiteet ovat mahdollisia sellaisilla Metsätalous Oy:n hallinnoimilla Natura-alueilla, joilla toteutustapana on esimerkiksi maaines-, metsä- tai ulkoilulaki. Toimenpiteillä ei saa heikentää Natura 2000 -alueen valintaperusteena olleiden luontotyyppien tai lajien suojelutasoa. Virkistyskäyttö- ja monimuotoisuusarvojen turvaamisessa Kylmäluoman retkeilyalueella huomioidaan myös ulkoilulaki, retkeilyalueen perustamispäätös, voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma sekä Metsähallituksen ympäristöopas. Hakkuut ja muut tarvittavat metsätaloustoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevien Metsähallituksen yhteissuunnittelun periaatteiden mukaisesti, minkä jälkeen tehdään normaali metsänkäyttöilmoitus metsäkeskukseen, joka ilmoittaa asiasta edelleen alueelliseen ELY-keskukseen.</p> <p>-Alueella tehdyillä inventoinneilla on määritelty Natura-luontotyyppien rajat, jotka varmistetaan toimenpidettä edeltävillä suunnittelukäynteillä.</p> <p>-Suunnitelmaa varten tehdyt inventoinnit keskittyivät resursseista johtuen boreaalsiin luonnonmetsiin ja harjumetsiin, jotka ovat alueella maankäytön osalta oleellimmat luontotyytit. Muiden luontotyyppien osalta inventoinnit on tehty pääosin kaukokartoituksena ja olemassa olevan kuviotiedon perusteella.</p> <p>Muihin luontotyyppisiin ei kohdistu suoria maankäyttöpaineita, joten niiden täydentävät inventoinnit eivät ole kiireellisiä, ja niitä tullaan tekemään resurssien salliessa myöhemmin.</p> <p>-Kartoituksen puutteet on tuotu ilmi suunnitelmassa (lomake 4).</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>-lisätty suunnitelmaan</p> <p>-ei muutosta suunnitelmaan</p> <p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>

<p>niteltaessa, kuten nyt on ilmeisesti tarkoitus). Huolellinen etukäteiskartoitus on välttämätöntä jo luonnonsuojelulain noudattamiseksi. Esimerkiksi Hossan Variskankaalla talvella 2011–2012 Natura-luontotyyppisiin kohdistuneiden luonnonsuojelulain vastaisten hakkuiden kaltaisia virheitä ei saa enää tapahtua.</p> <p>Mikäli retkeilyalueen metsätaloutta aiotaan sen muille käyttömuodoille aiheuttamista haitoista huolimatta jatkaa, vähintään seuraavista toimista olisi huolehdittava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aarniosaa on jätettävä kokonaisuudessaan kaikkien metsätaloustoimien ulkopuolelle. Aarniosan pirstominen hakkaamalla kuvioita, jotka eivät täytä Natura-luontotyyppien kriteereitä, aiheuttaa haittaa niin luonnonsuojelulle kuin ulkoilukäytöllekin. - talousosaan on edelleen jätetty ikäluokkakartan mukaan vanhoja, jopa yli 160-vuotiaita metsiä. Kaikki alueen vanhat metsät olisi syytä siirtää aarniosaan ja metsätalouden ulkopuolelle. - avohakkuista on retkeilyalueella luovuttava. Mikäli metsätaloutta jatketaan, se on syytä tehdä peitteisyyden säilyttävillä hakkuilla, siten ettei hakkuista aiheudu metsälain uudistamisveloitetta. 		<p>-Kuva 5 karttarajaus on tehty suurella mittakaavalla kartan selkeyden vuoksi, ja täten aarniosan ja talousosan sisään jää ”toiselle osalle kuuluvia” kuvioita. Asiaa on selvennetty lomakkeella 13B. Aarniosan sisään jäävien metsätalous-kuvioiden käsittelyä ohjaa ja rajaa metsätalouden Ympäristöopas.</p> <p>-Vastaavasti talousosan sisään jääviä Natura-luontotyyppikuvioita ei käsitellä talousmetsänä, vaan ne jätetään käsittelemättä. Pelkkä ikä ei kuitenkaan riitä boreaalisen luonnonmetsän kriteerien täyttämiseen.</p> <p>-Alueella käytetään monenlaisia hakkuumenetelmiä, ja uudistaminen hoidetaan luontaisesti. Alueella ei tehdä maanmuokkausta, joka on kielletty jo perustamisasetuksessa.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>WWF Suomi:</p> <p>Valtion omistamilla retkeilyalueilla on tärkeä merkitys metsien suojelulle, sillä ne ovat pinta-alaltaan suuria, yhtenäisiä metsäalueita ja useimmat niistä sijaitsevat puutteellisen suojelualueverkoston seuduilla. Lisäksi valtiolla on päävastuu luonnon monimuotoisuuden ja uhanalaisen metsäluonnon turvaamisessa. Retkeilyalueet tulisi WWF:n näkemyksen mukaan rauhoittaa metsätalouskäytöltä kokonaan, mutta hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksen mukaan Kylmäluoman metsämaan metsistä luonnontilaisina ollaan säilyttämässä vain puolet. Kylmäluoman retkeilyalue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla, jossa on tiukasti suojeltu vain 4,4 % metsämaan metsistä. Kylmäluoman retkeilyalue kuuluu kokonaisuudessaan Kylmäluoman Natura-alueeseen (F11105413).</p> <p>Kylmäluomassa harjoitetaan metsätaloutta sekä talousosassa (2 523 ha) että puisto-osassa (580 ha). Retkeilyalueen metsätalouskäyttöön kuuluvat suunnitelman mukaan laaja keinovalikoima erilaisia metsänkäsittelytoimia, joissa uudistusalan pinta-alat voivat olla jopa kuusi hehtaaria, ja näkemäalueetkin 1–2 hehtaaria. Nämä aiheuttavat luonnonsuojelun ja virkistyskäytön kannalta kielteisiä vaikutuksia. WWF katsoo, että Kylmäluomassa tulisi siirtyä metsätalouden harjoittamisesta metsien ennallistamiseen ja luonnonhoidon suuntaan. Tämä edistäisi paitsi luonnonsuojelun, myös virkistyskäytön ja luontomatkailun edellytyksiä parhaiten.</p>	<p>koko suunnitelma</p>	<p>- Retkeilyalueet eivät ole luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita. Metsätaloustoimenpiteet ovat mahdollisia sellaisilla Metsätalous Oy:n hallinnoimilla Natura-alueilla, joilla toteutustapana on esimerkiksi maaines-, metsä- tai ulkoilulaki. Toimenpiteillä ei saa heikentää Natura 2000 -alueen valintaperusteena olleiden luontotyyppien tai lajien suojelutasoa. Virkistyskäyttö- ja monimuotoisuusarvojen turvaamisessa Kylmäluoman retkeilyalueella huomioidaan myös ulkoilulaki, retkeilyalueen perustamis päätös, voimassa oleva hoito- ja käyttösuunnitelma sekä Metsähallituksen ympäristöopas. Hakkuut ja muut tarvittavat metsätaloustoimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevien Metsähallituksen yhteissuunnittelun periaatteiden mukaisesti, minkä jälkeen tehdään normaali metsänkäsittelytoimitus metsäkeskukseen, joka ilmoittaa asiasta edelleen alueelliseen ELY-keskukseen.</p>	<p>-lisätty suunnitelmaan</p>

<p>Kylmäluoman metsätaloustalouteen osoitetussa osassa, esimerkiksi Peuralammen ympäristössä, on ikäluokkakarttojen perusteella paljon vanhoja tai todella vanhoja (yli 160-vuotiaita) metsiä. Tällaiset kohteet tulisi sisällyttää vyöhykejako- ja luokituksessa ehdottomasti aarniosaan.</p> <p>Suunnitelmassa rajatun talousosan metsiin saattaa yhä sisältyä boreaaliset luonnonmetsät- ja puustoiset suot -Natura-luontotyyppiä, sillä täydennyskartoituksista huolimatta koko Kylmäluoman Natura-alueen metsiä ei ole vielä kartoitettu kattavasti luontotyyppien kannalta. WWF:n mielestä hoito- ja käyttösuunnitelma tulisi viimeistellä ja julkaista vasta, kun luontotyyppikartoitus on saatu kokonaan valmiiksi. Vaihtoehtoisesti suunnitelmassa tulisi selvästi todeta se, että Natura koskevissa luontotyyppitiedoissa on vielä puutteita ja että suunnitelma täydennetään niistä osin myöhemmin, mutta kuitenkin ennen metsänkäsittelyn suunnittelua.</p> <p>Kylmäluoman aarniosa käsittää 4 264 hehtaaria sisältäen boreaalista luonnonmetsää ja luonnontilaisia soita. Aarniosan rajaukseen sisältyy kuitenkin kuvioita, joita voidaan suunnitelman mukaan käsitellä samoin kuin talousosan metsiä. Tämä on mielestämme väärä ratkaisu, sillä metsien pirstoutuminen on suuri uhka vaateliaan metsälajiston selviytymiselle. Kylmäluoman aarniosan vyöhyke tulisi säilyttää yhtenäisenä ja kokonaan metsätaloustalouden ulkopuolella ja luonnontilaisena.</p> <p>Suunnitelmassa on hyvää metsien ja soiden ennallistamissuunnitelmat sekä vieraslajien poisto.</p> <p>WWF pitää tärkeänä, että mikäli kalojen istutuksia tehdään, ne toteutetaan kalastuslain 73§ ja 74§ mukaisesti sekä varovaisuusperiaatetta noudattaen siten, että istutuksilla ei vaaranneta luonnon monimuotoisuutta. Näin ollen vesistöalueen ulkopuolelta peräisin olevia, geneettisesti vieraita kalakantoja ei tule käyttää istutuksissa.</p>		<p>-Aluetta ei pystytty kohdistamaan. Alueella ei ole Peuralampea, ja kohteella Peurolampi ei ole kuvattuna kaltaisia vanhoja metsiä. Peuralammen ympäristö kuuluu kuitenkin Natura-luontotyyppiin aapasuot, eikä sitä käsitellä metsätaloustaloustalouteen. Kuvan 5 karttarajaus on tehty suurella mittakaavalla kartan selkeyden vuoksi, ja täten aarniosan ja talousosan sisään jää ”toiselle osalle kuuluvia ” kuvioita. Asiaa on selvennetty lomakkeella 13B.</p> <p>- Suunnitelmaa varten tehdyt inventoinnit keskittyivät resursseista joutuviin boreaalisiin luonnonmetsiin ja harjumetsiin, jotka ovat alueella maankäytön osalta oleellimmat luontotyypit. Muiden luontotyyppien osalta inventoinnit on tehty pääosin kaukokartoituksena ja olemassa olevan kuviotiedon perusteella.</p> <p>Muihin luontotyyppeihin ei kohdistu suoraa maankäyttöpaineita, joten niiden täydentävät inventoinnit eivät ole kiireellisiä, ja niitä tullaan tekemään resurssien sallimissa myöhemmin.</p> <p>Kartoituksen puutteet on tuotu ilmi suunnitelmassa (lomake 4).</p> <p>-kommentoitu edellä.</p> <p>-Kalanistutuksissa noudatetaan kalastuslain 74 § ja sen lisäksi Metsähallituksen Ympäristö- ja laatujohtamisen mukaisesti istutuksia tehdään vain laitoksista jotka kuuluvat Eviran kalatautitarkkailun piiriin.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>Kuusamon kaupunki (yhdyskuntatekniikan lautakunta):</p> <p>Suunnitelman resursseina virkistyskäyttöön (s. 60) esitetään kertaluontoisina menoina rakennelmiin 29 300 euroa, reitteihin 6 000 euroa, opastukseen ja opastusviestintään 1 800 euroa ja kävijälaskentaan, kävijä-, yritys- yms. tutkimukseen 16 000 euroa. Yhteensä virkistyskäyttöön esitetään kertaluontoisena menona 53 100 euroa.</p>	<p>koko suunnitelma</p>		

<p>Suunnitelman resursseina luonnonsuojeluun (sivu 60) esitetään kertaluontoisina menoina ennallistamiseen (metsänpolto ja ojitettujen soiden ennallistaminen) yhteensä 74 000 euroa.</p> <p>Ehdotus: (mm) Yhdyskuntatekniikan lautakunta toteaa lausuntonaan Kylmäluoman retkeilyalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta, että painopistettä tulisi siirtää luonnonsuojelusta virkistyskäyttöön, koska kyseessä on ensisijaisesti virkistyskäyttöalue. Lisäksi tulisi selvittää mahdollisuutta rakentaa ympärivuotinen vaellus- ja maastopyöräreitti Kylmäluoman ja Hossan välille.</p> <p>Päätös: Keskustelun kuluessa Jyrki Mäkelä esitti, että ehdotustekstistä poistetaan lause ”painopistettä tulisi siirtää luonnonsuojelusta virkistyskäyttöön”. Esitystä ei kannatettu. Esittelijän pohjaesitys hyväksyttiin yksimielisesti.</p> <p>Merkitään pöytäkirjaan että 2) keskustelun kuluessa Jyrki Mäkelä jätti päätöksestä eriävän mielipiteen, jonka perustelut ovat pöytäkirjan liitteenä. Eriävän mielipiteen perustelut: Kylmäluoman retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma on asiantuntemuksella tehty. Kuusamon kaupungin kannattaa olla sen takana eikä korostaa virkistyskäyttöä luonnonsuojelun kustannuksella, koska virkistyskäyttö on nykyiselläänkin etusijalla.</p>		<p>-Suunnitelmassa linjattiin alueen kehittämisen suuntia, ja ne voivat muuttua, mikäli alueen kysyntä muuttuu. Suunnitelmassa on kirjattu kaikki tiedossa olevat tämänhetkistä ja arvioitua tulevaa virkistyskäyttöä vastaavat tarpeet alueen virkistyskäytön kehittämiseksi Metsähallituksen puolesta sekä avattu mahdollisuuksia kehittämiseen sidosryhmille. Alueella on toimivat ja kohtuullisen hyväkuntoiset palvelut, eikä virkistyspalvelujen onnistumista ja tarjontaa voi suoraan mitata sen suunnittelukauden aikaiseen ylläpitoon varatulla rahamäärällä. Lisäksi alueen virkistysarvot huomioiva metsätaloustoiminta ei ole aina kustannustehokasta, ja tämä ”piilokustannus” jää resurssienkäytön kirjausten ulkopuolelle.</p> <p>-Kylmäluoman, Etelä-Kuusamon ja Hossan muodostaman alueen palveluita kehitetään yhtenä kokonaisuutena, joiden välillä on toiminnallinen ja tarvittaessa fyysinen yhteys. Toimiva kokonaisuus on monen toimijan yhteistyön tulos.</p>	<p>-ei muutosta suunnitelmaan</p>
<p>Itä-Taivalkosken kyläseura ry:</p> <p>Itä-Taivalkosken kyläseura ry. ei näe huomautettavaa Kylmäluoman hoito- ja käyttösuunnitelmassa.</p>	<p>koko suunnitelma</p>		
<p>Yksityinen henkilö:</p> <p>Mahtavaa, että suunnitelman teossa kuullaan kaikkia kiinnostuneita. Myös selvityksen sisältö, etenkin eri luontotyyppien ja historiallisten löydösten kannalta ovat todella kiinnostavia. Puhumattakaan erilaisista päivitetyistä kartoista!</p> <p>Alueen tuntevana metsästäjänä olen sitä mieltä, että metsästyspainetta tulisi merkittävästi vähentää kanalintujen osalta. Alueen poikastuotolla olisi suurempi positiivinen merkitys laajan alueen lintukantoihin.</p> <p>Lisäksi rauhoitettujen lajienkin kannalta metsästyspaineen vähentäminen olisi hyödyllistä, koska valvontaa ei varmasti voida jatkuvasti ylläpitää kaikkialla. Ikävä kyllä kaikki metsästäjät eivät ymmärrä luonnon arvoa, esimerkiksi suurten petolintujen tai pöllöjen merkitystä</p>	<p>koko suunnitelma</p>	<p>-Metsästyspaineen sääntely määritellään riistanhoitoyhdistyskohtaisesti vuosittaisen kannanvaihteluiden mukaan. Retkeilyalueen yksi tärkeä käyttömuoto on metsästys. Alueella on riistakolmio, joka laskeaan vuosittain ja tulos vaikuttaa metsästysmääriin alueella. Taivalkoskella on myös voimassa Metsästyslain 8 §:n paikkakuntalaisen vapaa metsästysoikeus, jota Metsähallitus ei voi rajoittaa tai säädellä.</p>	<p>-ei muutosta suunnitemaan</p>

<p>luonnossa. Myös vahingot ovat mahdollisia etenkin kokemattomilla ja/tai paukkuherkillä metsästäjillä.</p> <p>Retkeilyreitit ja laavujen poistaminen Petäjävaarasta on mielestäni hyvä asia. Sen sijaan Kattaisenvaaran kohdalla reitinsiirtoa en ymmärrä? Eikö sinne tule isoa aukkoa?</p> <p>Lisäksi toivon, ettei mahdollisia metsätaloudesta tulevia palautteita jätetä tulevaisuudessakaan huomioita.</p> <p>Menneisyudessa Moukkulammen ja Myllylammen läheisyydessä toteutetut hakkuut ovat todella surullista katseltavaa. Millainen vaikutus on boreaalisen luonnonmetsän vieressä toteutetulla hakkuulla mikroilmaston muuttuessa?</p>		<p>-Reitti ja Ahvenisen laavu poistuvat, mutta Petäjävaaran laavu jää palvelemaan eräretkeilijöitä. Kattaisenvaaran reittimuutos tehdään reitin kehittämiseksi. Reitit uusi linjaus siirtyy hoidetusta metsästä lähes kokonaan luonnonmetsään, ja sivuaa alueen kulttuuriperintökohteita.</p> <p>-Palautteet käsitellään ja huomioidaan mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi alueella tehdään säännöllisin väliajoin kävijätutkimuksia.</p> <p>-Myllylammen hakkuissa pyrittiin tekemään luonnonhoidollisia kulotuksia, jotka epäonnistuivat sääolosuhteiden takia. Nykyiset hakkuut ovat pinta-alallisesti pienempiä, jolloin reunavaikutus Natura-luontotyyppihin jää vähäisemmäksi.</p>	
--	--	--	--

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 226 Vösa, R., Högmander, J., Nordström, M., Kosonen, E., Laine, J., von Numers, M. & Rönkä, M. 2017: Saaristolinnuston historia, kannankehitys ja nykytila Turun saaristossa. 310 s.
- No 227 Kurvinen, L. & Westerbom, M. 2017: Allien syyslevähdysalueiden vedenalaiset inventoinnit Porkkalassa. 45 s.

Sarja B

- No 234 Mäkyne, A. 2017: Merenkurkun saariston maailmanperintöalueen kävijätutkimus 2017. 63 s.
- No 235 Veteläinen, T. 2017: Rokuan kansallispuiston ja luonnonsuojelualueiden kävijätutkimus 2017. 70 s.

Sarja C

- No 147 Nylander, M. 2017: Repoveden luontomatkailusuunnitelma – Repovesi 2025. 52 s.
- No 148 Metsähallitus 2017: Päijänteen kansallispuiston ja Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 107 s.
- No 149 Meahciráđđehus 2017: Geavu luonddumeahcci ja Natura 2000 -guovllu dikšun- ja geavahanplána. 180 s.
- No 150 Metsähallitus 2017: Pihlajaveden Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2020. 82 s.
- No 151 Metsähallitus 2017: Mustarinnantunturin ja Kiekkikairan hoito- ja käyttösuunnitelma 2014–2029. 86 s.
- No 152 Metsähallitus 2017: Haapakeitaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 94 s.
- No 153 Kyöstilä, M., Sulkava, P., Ylläsjärvi, I. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston reitistösuunnitelma. 73 s.
- No 154 Metsähallitus 2017: Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 100 s.
- No 155 Metsähallitus 2017: Oriveden–Pyhäselän Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 103 s.
- No 156 Metsähallitus 2017: Kauhanevan–Pohjankankaan Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 114 s.
- No 157 Metsähallitus 2017: Pyhä–Luoston kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 86 s.
- No 158 Metsähallitus 2017: Syötteen luontomatkailusuunnitelma. 100 s.
- No 159 Metsähallitus 2017: Punkaharjun ja Puruveden suojelualue- ja tutkimusmetsäkokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma 2011–2020. 89 s.
- No 160 Metsähallitus 2017: Ärjä 2024 – Ärjänsaaren kehittämisohjelma 2018–2024. 48 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-211-0 (pdf)

julkaisut.metsa.fi